

LEZEN

doet je goed

Leesboek voor het basisonderwijs

© Copyright 2023

Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.
Paramaribo, Suriname

COLOFON

Dit boek is door Ismene Krishnadath samengesteld in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

De teksten 4, 5, 10, 11, 16, 23, 24 en 29 zijn bewerkte teksten uit de methode:
Van hier en daar en overal.

Tekst 1 en 12 zijn geschreven door Rosanda Courtar.

Tekst 2 is geschreven door Riane de Haas-Bledoeg.

Tekst 3, 13 en 14 zijn volksverhalen, bewerkt door Simone Blitin.

Tekst 6 is geschreven door Chiara van Leeuwaarde.

Tekst 7, 9, 19, 20, 21, 22, 26 en 28 zijn volksverhalen, bewerkt door Ismene Krishnadath.

Tekst 8, 25, 27 zijn geschreven door Ismene Krishnadath.

Tekst 15, 17 en 30 zijn geschreven door Rappa.

Tekst 18 is geschreven door Irene Welles.

Het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft het recht alle teksten in dit leesboek te gebruiken voor de leesmethoden die zij nu en in de toekomst wenst te ontwikkelen ten behoeve van het onderwijs in Suriname. Dit recht geldt zowel voor de papieren als de digitale versies van de leesmethoden.

INHOUD

1.	Een koekje van eigen deeg	4
2.	Ieder huisje heeft zijn kruisje	8
3.	Goede raad is goud waard	12
4.	Kalmte zal je redden	16
5.	Overwin het kwade door het goede	20
6.	Tranga no e tyari kaw go na pen	24
7.	Hoogmoed komt voor de val	28
8.	Wie niet sterk is, moet slim zijn	32
9.	Berouw komt na de zonde	36
10.	Tevredenheid is de grootste schat	40
11.	Eerlijk duurt het langst	44
12.	Waar een wil is, is een weg	48
13.	Op sterke vrouwen kan je bouwen	52
14.	Hoop doet leven	56
15.	Wie niet waagt, wie niet wint	60
16.	Recht voor één, recht voor allen	64
17.	Op heterdaad betrapt	68
18.	Door het oog van de naald	72
19.	Tangi fu bun na kodya	76
20.	Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald	80
21.	Geluk moet je delen	84
22.	Ala piri tifi a no lafu	88
23.	Spreken is zilver, zwijgen is goud	92
24.	Van de nood een deugd maken	96
25.	Bezint, eer ge begint	100
26.	Geduld is een schone zaak	104
27.	Oost west, thuis best	108
28.	Voor het lapje gehouden	112
29.	Driemaal is scheepsrecht	116
30.	Eind goed, al goed	120

Levi en Felix zaten in klas 4b van de Openbare School te Zanderij in het district Para. Ze woonden op loopafstand van de school. De tweeling was de schrik van de buurt. Samen bedachten ze elke middag een prank om buurtbewoners voor de gek te houden. Ze hadden deze pranks van YouTube. Ze deden hun best er zoveel mogelijk uit te voeren. Ze hadden al een keer zwarte verf gesmeerd op de donkere waslijn van meneer Sabajo, de dokters-assistent, op de hoek.

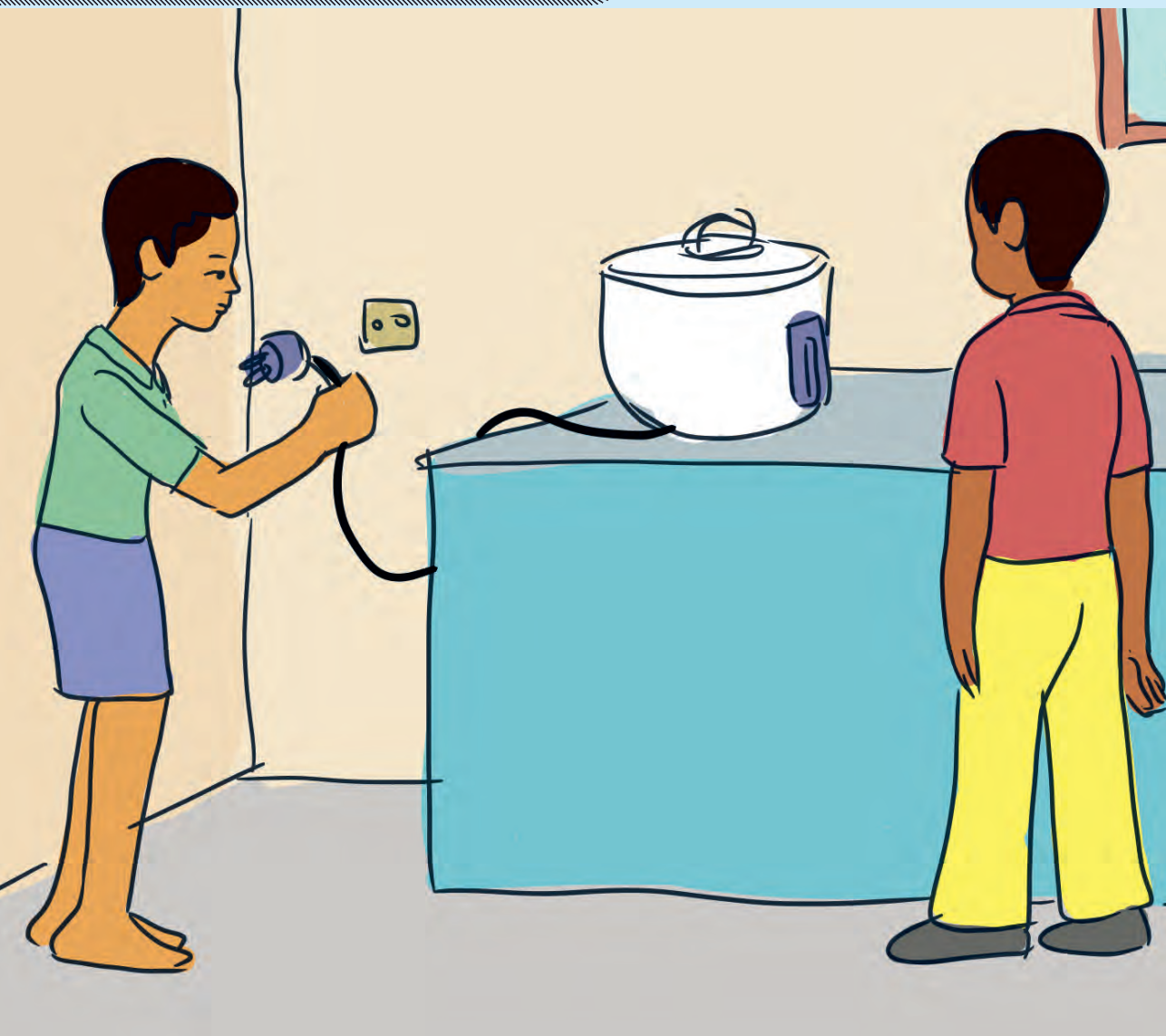
Stilletjes waren ze in het gras gaan liggen om te zien als hun prank zou werken. Meneer Sabajo waste elke vrijdagmiddag zijn kleren.

Het wachten duurde niet lang. Toen meneer Sabajo zijn eerste witte werkjas aan de waslijn wilde hangen, schrok hij zich een hoedje. Zijn handen, de kraag van zijn witte jas, de wasknijpers. Alles was onder de zwarte verf. Levi en Felix rolden door het gras van het lachen, tot meneer Sabajo hen in de gaten kreeg en hun kant opkwam. Ze renden weg. Verderop, op het voetbalveld, gaven ze elkaar een high five. Dat was een geslaagde prank.

Twee dagen daarna was het weer raak. De vrouw van tuinman Djo was hoogzwanger. Hij zou voor het eerst vader worden. Hijgend renden ze naar hem toe. "Tuinman, tuinman", riepen ze. "Ga snel naar huis. Het kind komt al. De vroedvrouw is bij je vrouw. Ze heeft ons gestuurd om je te roepen."

Djo gooide zijn houwer en hark neer, pakte zijn fiets en trapte zijn longen uit zijn lijf. Thuis aangekomen echter, stond zijn vrouw rustig tori te praten met de buurvrouw. Djo begreep dat de jongens hem een poets hadden gebakken. Hij reed woedend terug. Het tweetal was in geen velden of wegen te bespeuren.

De dag erna was hun eigen moeder aan de beurt. Ze kwam van het werk en moest nog koken. Ze had enorme honger. Ze deed alvast de rijst in de rice-cooker en drukte op het kookknopje. Levi en Felix vroegen of ze bij de buurjongens mochten gaan spelen. Moeder, die naar boven ging om haar kantoorkleren uit te trekken, riep dat het goed was.

De jongens deden alsof ze vertrokken. Intussen trokken ze de stekker van de ricecooker uit het stopcontact. Ze verstopten zich achter de bank. Moeder ging door met de pot. De groente en het vlees waren snel klaar. Maar toen ze haar bord wilde volscheppen, bleek de rijst ongaar. Levi en Felix, dacht ze meteen. Waar waren ze? Oja, ze waren bij de burens gaan spelen. Boos deed ze de ricecooker aan en plofte neer op een stoel. Ze kon wel huilen. Achter de bank rolden de twee misbaksels van het lachen.

Zelfs de dieren waren niet veilig. Op oudjaarsavond hadden de twee kwajongens een vuurwerkspektakel opgezet bij de schutting. Precies erachter was het hok van Victor, de hond van de bureu. Toen het beest de eerste knallen hoorde, probeerde hij weg te komen van de herrie. Hij rukte aan zijn ketting en blafte luid. Toen de pagara's afgingen, klonk zijn jankende gehuil boven de knallen uit. Het geluid ging eenieder door merg en been. Dat was voor de buurt de druppel die de emmer deed overlopen. Ze besloten de jongens een koekje van eigen deeg te geven.

Meneer Djo, meneer Sabajo, en vrouw Lita, de bazin van Victor, waren op een zaterdagmiddag bij elkaar gekomen. Ze wilden de jongens dwingen op te houden met hun pranks.

"We prikken hun fietsbanden lek. Laat ze sjouwen met hun fiets." Meneer Sabajo glunderde. Hij zag de jongens al zweten.

"Nee. Dat is een veel te lichte straf."

Vrouw Lita hoorde het gehuil van haar geliefde Victor nog.

"We zetten lijm op hun zadels! Ay! W'o sori den! Dan plakken hun broeken vast aan hun zadels! Ja, dat is een goed idee", zei vrouw Lita.

"Maar als ze vallen... We moeten iets zoeken dat ze geen pijn doet", peinsde de doktersassistent. "Nee. Geen lijm. Grappig is het zeker. Verantwoordelijk niet."

De drie volwassenen dachten in stilte verder.

"Wacht! Ik heb het!", riep meneer Sabajo opeens. "Een plannetje waar we allemaal van zullen genieten en waarbij de hele buurt zal weten dat er voor eens en altijd met deze pestkoppen is afgerekend. Binnenkort komen alle klassen van O.S. Zanderij voor een rondleiding naar de poli. De klas van de tweeling is woensdag aan de beurt. Ik weet het zeker, want ik zei vandaag nog tegen de dokter dat ze al haar gevaarlijke spullen achter slot en grendel moest doen. We waren al gewaarschuwd voor de tweeling."

"Nou en?", vroeg tuinman Djo. "Dan hebben ze nog niets afgeleerd."

"Ik ben nog niet uitgesproken", zei meneer Sabajo. "We zetten een bordje met 'toegang verboden' op de deur van de opslagkamer. Dat zal ze zeker erheen lokken. Dan betrap ik ze zogenaamd.

Ik zeg dat ze daar moeten blijven, omdat er daar een testtube met een gevaarlijke, besmettelijke stof is opgeslagen.

Ze gaan daar moeten blijven, totdat we ze in quarantaine kunnen plaatsen. Ze mogen niet met anderen in contact komen, totdat er onderzocht is of ze in contact met de stof zijn geweest.”

“Wat een geweldig idee!”, riep vrouw Lita.

“Na een tijdje komen jullie erbij. Dan zeggen we dat het een prank was.”

“W’o kisi den moy.” Meneer Djo hikte van het lachen.

De volgende woensdag kwam de klas van de tweeling naar de poli.

De juffrouw, hun ouders en de arts waren op de hoogte van de val die voor ze was opgezet. Verder wist niemand ervan. Zoals gedacht, slopen de jongens de ‘verboden’ kamer in. Meneer Sabajo ‘betrapte’ ze. Met een alarmerende gil sloot meneer Sabajo de voorraadruimte. Hij maakte zoveel trammelant dat de rest van de klas kwam kijken.

“Bel BOG! Bel SEH!”, gilte meneer Sabajo naar de arts. Die deed alsof ze helemaal in paniek was en rende rond met de telefoon. De tweeling werd steeds angstiger en begon luid op de deur te bonzen. Daarop had meneer Sabajo gewacht. Hij blies op een fluit. Vrouw Lita en meneer Djo stapten de poli binnen. Samen riepen ze: “Dat was een prank.” De tweeling had wel vijf minuten nodig om te begrijpen dat ze niet echt in levensgevaar verkeerden. Beschaamd schuifelden ze de gang in, nadat de deur van het slot werd gehaald. De klas lag in een deuk, maar zij konden voor een keer niet lachen. De arts nam daarna de tijd om de kinderen het gevaar van pranks uit te leggen. De tweeling was muisstil. Ze hadden een koekje van eigen deeg gekregen.

Rita is negen jaar en het jongste kind in het gezin. Ze is een nakomertje.

Haar broers en zussen zijn het huis al uit. Rita woont dus alleen met haar vader en moeder. Naast hun huis staat een ouderwets, houten huisje.

Het is wit met groene, houten jaloezieën en een rood dak. Daar woont tante Nettie, een aardige, oudere vrouw die door velen ook wel Nènè genoemd wordt. Rita noemt haar toch het liefst tante Nettie. Als tante Nettie uitgaat, draagt ze altijd een mooie koto en een angisa. Dat is de traditionele klederdracht van de Creolen, die in Suriname is ontstaan tijdens de slavernij.

De koto is de jurk.

De angisa is het hoofddeksel dat gevouwen wordt van een grote doek, die gesteven is met gomma. Een kotomisi is een dame die gekleed gaat in deze klederdracht. Misi betekent dame in sranantongo. Rita vindt het altijd prachtig als tante Nettie haar koto en angisa draagt.

Vandaag mag Rita bij tante Nettie op bezoek, omdat haar ouders naar een vergadering gaan. Ze vindt het fijn in het houten huisje van tante Nettie.

Meestal zitten ze in de keuken. Maar vandaag gaan ze naar de woonkamer. Tante Nettie is bezig stof af te nemen. Rita mag haar helpen.

Aan de wand en op het dressoir staan veel foto's. Tante Nettie stoft die één voor één voorzichtig af.

Een foto van een goed uitziende, lachende jongeman houdt ze wat langer vast. "Wie is dat?", vraagt Rita.

Tante Nettie zucht zachtjes. "Mijn zoon Stefan. Hij is omgekomen bij een auto-ongeluk." Ze staart weer naar het lachende gezicht. "Het was toch zo'n vrolijke jongen. Hij had net zijn middelbareschooldiploma gehaald. Hij zou naar de universiteit gaan."

Rita blijft stil. Ze wist niet dat een zoon van tante Nettie zo jong was overleden. Mama heeft eens verteld dat tante Nettie kinderen en kleinkinderen in het buitenland heeft. Eens had ze bezoek van een dochter met haar gezin. Ze kwamen uit Holland. Ze had nog gespeeld met Ine, de kleindochter van tante Nettie. Ze hadden rondgerend in de tuin. Toen was tante Nettie heel blij.

kruisje

Over deze zoon praat ze nooit.

Zijn dood moet haar veel verdriet hebben gedaan.

Tante Nettie is klaar met de foto's. Ze gaan door naar de koperen bekkens, kandelaren en vazen. Tante Nettie geeft haar een bekken. Er is bijna geen stof op. Tante Nettie poetst ze regelmatig, zodat ze mooi blijven glimmen.

Als ze klaar zijn, gaat Rita zitten op de houten bank bij de achterdeur.

Haar blikken glijden over de kleurrijke bloementuin en dan naar de zwarte waterkraan op het erf.

Ze ziet drie letters op de ijzeren kraan: SWM.

“Tante Nettie”, vraagt ze, “Wat betekent SWM op de erfkraan?” Tante Nettie, die bezig is in de botrali, kijkt uit het kookraam naar buiten.

“Oh”, antwoordt ze, “SWM staat voor Surinaamse Waterleiding Maatschappij. Dat bedrijf zorgt ervoor dat we water bij ons huis krijgen.”

Rita zegt dat ze de erfkraan mooi vindt. Tante Nettie legt uit dat het een ouderwetse erfkraan is, waarvan er niet veel meer over zijn. Antiek heet dat, voegt ze eraan toe.

Rita loopt naar de woonkamer en kijkt door de houten jaloezieën van het raam. “Heb je zin in een stuk fiadu en een glas zuurwater, Rita?”, vraagt Tante Nettie. “Oja, graag, tante Nettie”, antwoordt Rita.

Ze weet dat tante Nettie heerlijk gebak en koekjes kan maken. Die levert ze aan de winkel op de hoek. Alle kinderen van de buurt kennen tante Netties gommakoekjes, maizenakoekjes, pindabanketjes, kaaskoekjes en nog vele andere lekkernijen. Daar komt tante Nettie al met het dienblad. Rita neemt snel plaats op de stoel naast de ronde tafel. Tante Nettie komt er ook gezellig bij zitten om samen te genieten van het gebak.

Plotseling ziet Rita een muurdecoratie hangen die haar niet eerder was opgevallen. Het is een beeltenis van een gezin in hun huisje met op de achtergrond de daken van andere huizen. De tekst aan de onderzijde van de beeltenis luidt: Ieder huisje heeft zijn kruisje. Waarom staat er Ieder huisje heeft zijn kruisje, denkt Rita. Geen van de huizen heeft een kruis. Het enige kruis in het huis van tante Nettie is het kruis van de Here Jezus boven de deur.

Vragend kijkt Rita naar Tante Nettie: “Ik zie geen kruisjes op de huizen. Tante Nettie”, merkt ze op. “Die tekst klopt niet.”

Tante Nettie moet lachen om de parmantige opmerking van Rita.

“Je hebt gelijk, Rita”, antwoordt ze. “Het is een uitdrukking. Het is figuurlijke taal. Met het huisje wordt een gezin of familie bedoeld. Het kruisje staat voor de problemen of moeilijkheden die elk gezin kan tegenkomen in het leven.”

Tante Nettie legt uit dat in het leven naast goede er ook slechte momenten zijn, zoals ziekte, pijn en verdriet. Soms lijkt het dat mensen gelukkig zijn of het heel goed hebben, maar dat hoeft niet altijd zo te zijn. In ieder huis zijn er moeilijke momenten, die soms verborgen worden gehouden.

“Dat kruis kan soms heel zwaar zijn”, zegt tante Nettie.

“Bij deze uitdrukking denken we vaak aan het kruis dat Jezus Christus moest dragen op weg naar zijn kruisiging.” Rita denkt aan de overleden zoon van tante Nettie. Dat kruis moet heel zwaar voor haar zijn geweest.

“Maar ja.” Tante Nettie glimlacht. “We zullen het kruis moeten dragen.”

“Jeetje”, zegt Rita. “Hoe moet je dat doen?”

“Je moet sterk zijn”, zegt tante Nettie. “En anderen kunnen je helpen.”

Rita kijkt naar tante Nettie. Ze moet een sterke vrouw zijn.

Ondanks haar verdriet is ze aardig gebleven voor iedereen. Ze is gewoon doorgegaan met die heerlijke koekjes bakken. Rita wordt plotseling nieuwsgierig naar de andere kinderen van tante Nettie. Hoe zouden die met het verdriet zijn omgegaan?

“Tante Nettie”, vraagt ze, “wanneer komt Ine weer op vakantie?” Tante Nettie begint te stralen. “O, dat meisje is al zo groot. Net als jij. Ze doet flink haar best op school. Haar moeder heeft gezegd dat ze in de vakantie naar Suriname mag. Als ze over is, tenminste.”

“Dat is over een paar maanden”, zegt Rita. “Ik hoop dat Ine me nog kent.”

“Zeker wel”, zegt tante Nettie. “Ik vertel haar altijd over jou als ze me opbelt. Over mijn lief buurmeisje dat op bezoek komt. Dat vind ik ook altijd fijn.”

Rita wordt een beetje verlegen.

Tante Nettie schuift het bordje met fiadu naar haar toe.

“Eet maar lekker op”, zegt ze.

Dan begrijpt Rita wat tante Nettie bedoelt met ‘anderen kunnen je helpen’.

Het is niet moeilijk. Je moet gewoon een beetje aardig voor elkaar zijn.

Er was eens een koning die een kersenboom had die gouden kersen gaf. Dagelijks werden de grote kersen geplukt en bewaard in de koninklijke schatkamer. De kersen die nog verder moesten groeien, werden nauwkeurig door de hoveniers geteld. Elke ochtend merkten zij dat er een paar kersen misten. Die werden dus 's nachts gestolen.

De koning had drie zoons. De oudste kreeg de opdracht 's nachts de boom te bewaken. Hij viel echter in slaap en kon de dief niet betrappen. De volgende nacht moest de middelste zoon bij de boom waken. Ook hij werd door slaap overmand. Toen was de jongste zoon aan de beurt. Die had overdag geslapen en was middernacht nog klaarwakker. Toen zag hij een vogel, die recht op de boom aanvloog. Vlug pakte de jonge prins een pijl uit zijn boog. Terwijl de vogel behendig een kers met zijn snavel greep, schampte de pijl zijn rechtervleugel. Een gouden veer viel op de grond. De koning vroeg zijn zonen de gouden vogel te vangen.

De oudste zoon ging eerst op weg.

Niet ver van het paleis kwam hij een sprekende vos tegen.

“Waar ga je heen?”, vroeg de vos.

“Ik ben op zoek naar de gouden vogel”, zei de oudste prins.

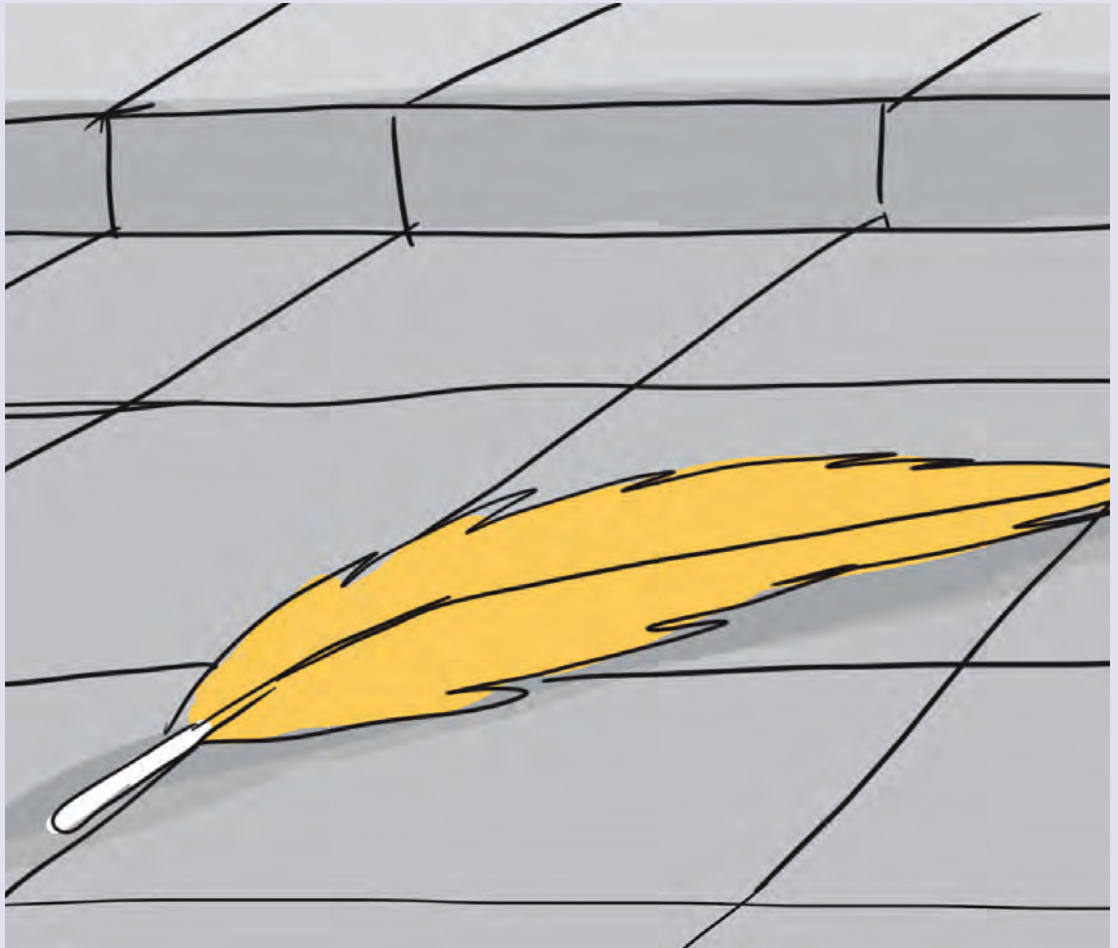
“Die woont bij de koning van het Savannebos”, zei de vos. Dat is nog twee dagen reizen. Maar als je overnacht in de herberg met vrolijke muziek, zal je er niet komen.”

De prins hoorde de muziek al in de verte. Hij kreeg zo'n zin in een feestje, dat hij vergat wat de vos had gezegd. Hij bleef feesten en vergat zijn opdracht.

Ook de tweede zoon ontmoette de vos. Hij kreeg dezelfde waarschuwing, maar ook hij kon de muziek niet weerstaan. De koning vroeg zijn jongste zoon om te gaan kijken waar zijn broers bleven. Ook hij ontmoette de vos.

“Heb je mijn broers gezien?”, vroeg hij aan de vos.

“Ik heb ze nog zo gezegd dat ze niet in de herberg met vrolijke muziek moesten overnachten”, zei de vos. “Daar kom je niet meer weg.”

Hij vertelde de jongste zoon ook waar hij de gouden vogel kon vinden. "Maar let goed op", zei de vos. "Je moet hem meenemen in de houten kooi. Doe hem niet in de gouden kooi."

De jongste zoon reed voorbij de vrolijke herberg. Hij overnachtte in een herberg waar het stil was. De volgende dag kwam hij aan bij het kasteel in het Savannebos. Hij kon zo doorrijden. Alle bewakers sliepen. De gouden vogel zat in een houten kooi. De jonge prins kon hem zo meenemen. Toen zag hij een lege gouden kooi staan. Hij vergat wat de vos had gezegd en zette de vogel in de gouden kooi. Direct begon het dier te krijsen.

De wachters schrokken wakker en grepen de prins. Toen de koning van het Savannebos hoorde dat hij de gouden vogel had willen stelen, begon hij te lachen. “Breng me het gouden paard van de Grasweide”, zei hij. “Dan mag je de gouden vogel hebben.”

Toen de prins buiten het kasteel stond, zag hij de vos weer.

“O”, zei de vos. “De bewakers van de Grasweide slapen. Je kan het paard zo meenemen. Maar zadel hem niet met het gouden zadel.” Maar weer kon de prins de verleiding niet weerstaan. Hij zadelde het paard met het gouden zadel. Zodra hij dat deed, hinnikte het paard de bewakers wakker.

Ook de koning van de Grasweide moest hartelijk lachen.

“Breng me de mooie prinses uit het gouden kasteel in het Groene Bos.

Dan kan je het gouden paard krijgen”, zei hij.

De vos wachtte de prins weer op.

“Je zal de mooie prinses vinden in de tuin van het kasteel. Geef haar een kus. Ze zal dan met je mee willen gaan. Maar geef haar geen toestemming om afscheid van haar ouders te nemen.”

Toen hij de prinses had gekust, smeekte ze hem om haar ouders te mogen groeten. De prins sloeg het advies van de vos in de wind en gaf toe.

Dit keer lachte de koning niet. De prins werd opgesloten. Voor straf moest hij levenslang hout hakken. Elke dag brachten de dienaren van de koning een boomstam. Die moest hij in stukjes hakken. De prinses zag hem zwoegen en raakte steeds verliefder op hem. Op een dag bezocht ze hem in het geheim. Ze zei dat ze een sprekende vos had ontmoet. De vos had beloofd dat hij de bewakers in slaap zou laten vallen. Dan zouden ze kunnen wegvlugten uit het kasteel. Niet lang daarna gebeurde dat ook.

De vos wachtte ze buiten het kasteel op. Hij zei tegen de prins: “De prinses uit het gouden kasteel, het gouden paard en de gouden vogel horen bij elkaar.”

De prins had de prinses al. Nu moest hij het gouden paard en de gouden vogel nog zien te krijgen. De vos zei dat hij de bewakers van het kasteel in de Grasweide in slaap zou laten vallen.

“Dan moet je het gouden paard bestijgen en de prinses bij je achterop trekken. Galoppeer weg en rijd zo snel als je kan naar het kasteel in het Savannebos.

Daar stap jij van het paard. De prinses moet op het paard blijven zitten. Je moet de koning zeggen dat je het paard hebt gebracht en vragen naar de gouden vogel. Zodra je de gouden vogel in handen hebt, moet de prinses het paard laten steigen. In de paniek die ontstaat, spring je op het paard. Samen rijden jullie dan razendsnel weg.” Deze raad volgden de prins en prinses feilloos op.

Op weg naar zijn vaders kasteel dook de vos weer op. Hij vroeg de prins zijn kop en poten af te hakken. De prins kon dit niet over zijn hart krijgen. De vos kon niet vertellen waarom hij dood wilde. Hij keek erg verdrietig.

De koning was ontzettend blij zijn zoon terug te zien. Hij maakte bekend dat zijn jongste zoon hem op zou volgen als koning. De mooie prinses zou koningin worden. Een paar dagen voor de kroning maakten de prins en de prinses een ritje op het gouden paard. In het bos kwamen ze de sprekende vos weer tegen.

“Dood me”, smeekte hij. “Hebben mijn adviezen je niet altijd geholpen? Je zal er geen spijt van hebben.”

Met veel tegenzin sneed de prins zijn kop en poten af. Op dat moment veranderde de vos in een prins. Hij bleek de broer van de prinses te zijn. Ze was zo blij hem te zien! Na de kroning werd hij Eerste Raadgever van de koning. Ze leefden nog lang en gelukkig.

Hij heette Ricardo en op de werkplaats noemden ze hem baas Riek.

Aan een zijkant van zijn werkbank had hij een papiertje geplakt, waarop stond te lezen KALMTE ZAL JE REDDEN.

Baas Riek was ook de kalmte zelf. Hij werd nooit boos. Als een stagiair een fout maakte, legde hij geduldig uit waar het verkeerd was gegaan. De stagiair moest het dan opnieuw doen onder zijn toezien.

Als een klant kwaad was, wat overigens zelden gebeurde, liet hij die uitrazen.

Als de klant rustig was geworden, luisterde hij aandachtig naar de klacht en probeerde de klant alsnog tevreden te stellen. Over alles wat er misging in het land, haalde hij zijn schouders op. Hij las alleen de stripverhalen in de krant en naar de televisie keek hij niet. 's Avonds ging hij naar zijn damvereniging.

Of hij maakte een babbeltje met de burens of familie die op bezoek kwam.

Zijn collega's van de werkplaats hadden hem nog nooit zijn stem horen verheffen. Ze vroegen zich af of hij wel boos kon worden. Ze probeerden het uit.

Ze wilden hem boos zien, al was het maar één keer. Ze verlegden zijn gereedschap. Ze morsten op zijn werkkleding. Ze namen de kastjes waarmee hij bezig was en gingen er zelf mee verder. Maar baas Riek was kalm en bleef kalm.

Alle pogingen mislukten. Hij verdroeg alles waar een gewoon mens nijdig om zou worden, zonder een spiertje van zijn gezicht te vertrekken.

Zijn vrienden zeiden: "Die vent heeft geen druppel kwaad bloed in zijn lijf."

Baas Riek had de gewoonte om lemmetjesap te drinken na zijn twaalfuurtje.

Rustig schildte hij een lemmetje met zijn werkmes. Even kalm perste hij het sap in zijn kan met water. Dan roerde hij er wat honing door en klaar was zijn drank. Hij dronk echter zijn lemmetjesap nooit direct. Dat bleef altijd een tijdje wachten. Zijn collega's, die steeds op de loer lagen, zagen weer een kans, toen baas Riek even naar buiten ging. Eentje deed een schepje zout in de kan en roerde. Met uitgestreken gezicht ging ieder weer aan het werk. Als dít niet lukte, dan wisten ze het niet. Baas Riek kwam weer binnen. Hij pakte een stukje schuurpapier en schuurde een plankje glad. De samenzweerdigers loerden naar hem vanuit hun ooghoeken. Nu zou het komen, nu moest het komen!

Nog niet, want baas Riek vond dat hij eerst een schroefje moest indraaien. Dat nam tijd, dat wisten de anderen. Ze kregen een goede oefening in geduld. Baas Riek legde echter plotseling de schroevendraaier neer. Hij nam een teug uit zijn kan. Toen liep hij naar de deur en spuwde. Hij zei geen woord, keek niet op of om, maar pakte zijn kan. Hij ging naar het keukentje en gooide de rest van de inhoud in de gootsteen.

Hij pakte een nieuw lemmetje uit zijn broekzak en begon te schillen. Toen zijn sap klaar was, nam hij een teug. De rest nam hij mee naar zijn werkbank. Daar pakte hij de schroevendraaier weer op en ging door met zijn werk. Zijn collega's hadden ademloos toegekeken. Het was weer niet gelukt. Riek was kalm en bleef kalm. Eens moesten de stagiaires de werkplaats opruimen. Ze brachten de afvalmaterialen naar buiten. Daar stond een overvolle ton. Ernaast lagen resten papier, houtkrullen, lege verfpotten en nog meer rommel. Hoe het gebeurde weet niemand, maar plotseling stond de hoop in brand. De stagiaires renden in paniek de werkplaats uit. De rook verspreidde zich over de werkplaats en het erf. Ook de andere mensen in de werkplaats renden naar buiten. Net op tijd, want de houten deur van de werkloods had vlam gevat. Alleen baas Riek was binnengebleven. Hij sloeg het ruitje kapot van de kast waarin de brandblusser bleef. Hij begon te spuiten. Het blusschuim doofde een deel van het vuur. Baas Riek gaf de brandblusser aan een collega. Hij rende de keuken in en kwam even later terug met een blusdeken. Die gooide hij over de rest van het vuur.

Het gevaar was bezworen. Terwijl er de hele dag over niets anders gesproken werd dan over de brand, die de hele buurt in de as had kunnen leggen, zat Baas Riek kalm deuren aan kastjes te bevestigen. Hij bleef zijn lijfspreuk trouw. Op een dag ging baas Riek met de mannen van het werk hengelen. Aan het visgat zocht ieder een plaatsje, waar hij dacht het meest te kunnen vangen. Als het niet snel genoeg ging, verplaatsten de ongeduldigen zich van de ene plek naar de andere. Baas Riek bleef rustig op zijn plekje zitten. Maar zijn hengelstokken gleden steeds in het water. Hij ging wat kraka's kappen om ze te ondersteunen. Toen hij terugkwam, was zijn godo leeg. Hij haalde hem van het takje waaraan hij hing, pakte zijn houwer en ging het bos in. Daar was de grond vochtig en zou hij zeker nieuwe wormen vinden. Na een half uurtje was hij terug. Hij reeg de pieren aan de haken van zijn hengels en gooide ze uit. Toen ging hij rustig op zijn visstoeltje zitten. Het was ook ditmaal 1-0 voor Riek. Tegen drie uur begonnen de mannen in te pakken. Hun korven waren aardig gevuld met vis. De hengelstokken werden bij elkaar gebonden. De korven werden uit het water gehaald.

Achter elkaar liepen ze over het bospaadje naar de auto's, die ze langs de weg hadden geparkeerd. Uit de trechter van baas Adriaans korf kwam een kopje gluren, heel eventjes. Toen weer dat kopje, plus nog een stukje rond lichaam. Het kopje keek nieuwsgierig naar rechts en links.

Baas Riek, die achter baas Adriaan liep, zwaaide met zijn houwer. Op de grond lag de kop van een slang. Het andere deel gleed in de korf terug.

Baas Adriaan, die de beweging op zijn rug had gevoeld, keerde zich om. Zijn vraag 'San yu..... ' kwam maar voor de helft uit zijn mond.

Verstomd keek hij naar de punt van baas Rieks houwer, die wees naar de slangenkop. In minder dan een seconde lag de korf van baas Adriaan op de grond en zigzagden kwikwi's en pataka's in het struikgewas.

De andere mannen bekeken de kop van de slang. De één beweerde opgewonden dat het een watrasneki was. Hoe had hij anders in de korf van baas Adriaan kunnen komen. De ander vroeg zich af wat er gebeurd zou zijn als baas Riek de slang niet had gekapt. Weer een ander probeerde het lijf van de slang uit de korf te schudden. Intussen zat baas Riek kalm langs de weg op hen te wachten. Zo was hij nu eenmaal.

Zo'n honderdvijftig jaar leefden in het dorpje Jalapur in het Bengaalse deel van Brits-Indië een jonge man en zijn vrouw. Hij heette Ram en zij heette Sonya. Ze waren arm. Vaak aten ze maar een lepel rijst met bháji van hier en daar geplukte onkruidbladeren. Als het phagwafeest naderde, verlieten veel mannen het dorp om extra geld te verdienen.

"Sonya", zei Ram. "Ik ga naar Calcutta. Daar wonen veel rijke mensen. Wat moet ik voor je brengen wanneer ik terugkom?"

Ze haalde haar schouders op, teleurgesteld dat hij er met Holi niet zou zijn.

"Wat denk je van een paar mooie rinkelarmbanden?", vroeg hij. Sonya had liever hem dan de armbanden, maar ze begreep dat ze hem niet zou kunnen tegenhouden, dus knikte ze en lachte een beetje. Toen Holi voorbij was, keek Sonya verlangend uit naar de terugkeer van Ram. Omdat hij er toch niet was, had haar schoonzuster het matras waarop ze sliepen ingepikt. Sonya sliep op het droge gras in de stal. Nog twee weken gingen voorbij.

De mannen waren nog steeds niet terug. Een jaar ging voorbij. Misschien had Sonya nooit geweten wat met Ram was gebeurd, als niet toevallig een man uit de stad zijn zieke broer was komen bezoeken. De man was hun winkelier geweest. Op een dag had hij de winkel gesloten en was met zijn gezin naar Calcutta vertrokken. De dorpingen wisten niet hoe gauw ze hem moest vragen of hij de mannen had gezien.

"Ja", zei hij. De mannen hadden zelfs de nacht bij hem doorgebracht.

Ze raakten niet uitgepraat over Calcutta. Voor het eerst hadden ze de haven gezien. Er lagen enorme schepen op het water. Die gingen naar de verste plaatsen van de wereld. Het mooiste was het schip waar iedereen mee mocht varen. Het schip ging naar het land van Shri Ram. Je moest weken varen om er te komen. Er was altijd werk daar. Je werd zo goed betaald dat je schatrijk kon worden. Als je niet langer in het land wilde blijven, bracht het schip je terug. Je rijkdommen mocht je meenemen.

“Kom ook mee”, hadden ze gezegd. De winkelier geloofde niet in sprookjes. Er liepen zoveel bedriegers rond in de stad. Hij had de mannen nooit meer gezien.

Die nacht zei Sonya de koeienstal vaarwel. Ze wilde niet wachten tot haar schoonfamilie haar lot bepaalde. Wat ze ook beslisten, het zou niet mooi zijn. Zonder Ram was ze al gedwongen om als de laagste meid voor de familie te werken. Als ze Ram doodverklaarden, konden ze haar zelfs op een brandstapel zetten. In die tijd was weduweverbranding heel gewoon in India.

Als je man doodging, moest je met hem mee op de brandstapel. Zonder man betekende een vrouw minder nog dan het kleinste stofje op aarde.

Sonya liep 's nachts. Toen ze in Calcutta aankwam, zocht ze zo snel mogelijk de weg naar de haven. Net als Ram en zijn vrienden vóór haar, keek ze haar ogen uit naar alle schepen die op het water deinden. En werkelijk... er lag een schip zo groot als haar dorp. Een man sprak haar aan. En werkelijk... hij vertelde dat het schip naar het land van Shri Ram ging. Wie wilde, mocht mee. Het verhaal van Ram en zijn vrienden was niet gelogen. De man vroeg of hij haar moest brengen naar de scheepsagent. Daar moest je je aanmelden als je meewilde. Sonya wilde niets liever. Op het kantoor van de scheepsagent maakte de man haar duim zwart en drukte die op een papier. "Net op tijd", zei hij. Het schip zou de volgende dag vertrekken.

Het land van Shri Ram was in zicht. De passagiers gingen opgewonden van het dek naar hun slaappleatsen en terug. Ze moesten hun spullen bij elkaar binden, maar wilden niets missen van de eerste blik die het nieuwe land hen bood.

Ook Sonya keek naar het nieuwe land. Zou ze hier haar Ram terugvinden?

Na een paar dagen werd Sonya tewerkgesteld op plantage Zorgvliet. Reeds de eerste avond kwamen de arbeiders van de plantage kijken welke nieuwelingen waren aangekomen. Toen Sonya een bekend gezicht zag, begon haar hart luid te kloppen.

"Ben jij het Anand?"

"Ja Sonya, ik ben het."

Hij was een van de mannen die samen met Ram was verdwenen.

Zonder omwegen stelde ze de vraag die op haar hart lag.

"Weet jij waar Ram is?"

Anand knikte.

"Ja Sonya. Morgen..., morgen ga ik je wijzen waar hij is."

Hij pakte zijn lamp op en verdween in de nacht.

Sonya sliep niet. Rusteloos keerde ze zich om en om op haar slaapmat. Wat zou de dag van morgen brengen?

"Ik moet je iets vertellen", zei Anand de volgende dag. "Veel dingen hier zijn anders dan in India."

Sonya keek hem vragend aan.

“In India verbranden we onze doden”, ging Anand verder. “Hier gaat het lijk in een gat in de grond.” Hij stopte bij een veld met vreemde witte planken in de grond.

“In India verstrooien we de as. Hier planten ze een kruis op de plaats waar het lijk begraven ligt.”

Anand legde zijn hand op één van de witgeverfde planken. “Ram voelde zich bedrogen. Het loon dat we krijgen, is bijna niets. We kunnen niet sparen, laat staan rijk worden. Hij miste India. Hij miste jou. Hij dronk om te vergeten. We hebben hem dood gevonden in het veld.”

Zijn vingers volgden de zwarte letters die afstaken tegen het witgeverfde hout. Moeizaam spelde hij de letters: Ram Soenderpersad. Sonya stond wezenloos naast het kruis. Ze zou Ram nooit meer zien. Nooit zou ze de rinkelarmbanden die hij haar had beloofd om haar polsen schuiven.

Anand raakte voorzichtig haar arm aan.

“Sonya?”

“Kontji, wat?”

“De plantagewerkers die niet teruggaan naar India hebben recht op een stuk land. Over vijf jaar krijg je je eigen grond.”

Zo gebeurde het dat Sonya zich vestigde in het nieuwe land.

Ze hertrouwde met Anand. Hun kinderen en kleinkinderen groeiden op in het land van Shri Ram.

S=Sandy **N**=Naomi **O**=Otto, broer van Sandy **M**=moeder van Naomi

De school is uit en Sandy en Naomi staan buiten.

S: Waarom heb je dat gedaan, Naomi?

N: Wat heb ik gedaan?

S: Je hebt een plastic zakje op de grond gegooid.

N: Ik zie nergens een vuilniston hier.

S: Dat maakt niets uit, want je kan het bij je houden tot je een ton ziet.
Je moet het weer oprapen.

N: Ik zal wel gek zijn. Je zit gewoon te zeuren.

S: (Ze praat nu zo luid dat iedereen haar kan horen.) Je doet aan milieu
vervuiling en dat is slecht voor ons allemaal.

N: (Heel boos.) Hoe kan ik aan milieuvervuiling doen met zo'n klein plastic
zakje.

Otto komt aangereden. Hij ziet de bekvechtende meisjes staan, stopt
en stapt uit de auto.

O: Wat is er hier aan de hand? Waarom schreeuwen jullie zo tegen elkaar?

S: (Ze schreeuwt extra luid.) Naomi doet aan milieuvervuiling!

O: (Hij maakt een sussend gebaar met zijn hand.) Daarom hoeft je toch niet
zo te schreeuwen. Zo gaan we niet met elkaar om.

N: Sandy beschuldigt me zomaar van dingen.

S: (Ze schreeuwt nog steeds.) Pas als zij ophoudt met troep op straat te
gooien, praat ik weer met haar. Zo iemand wil ik niet als vriendin hebben.
(Boos gaat ze in de auto van Otto zitten.)

N: Meisje, laat me hôr. (Ze loopt weg.)

Sandy en Otto zitten in de auto en zijn op weg naar huis.

kaw go na pen

- O:** Wat is er eigenlijk gebeurd dat je zo boos bent geworden, Sandy?
- S:** Naomi heeft een plastic zakje gegooid in het gras.
- O:** Dat is niet goed natuurlijk, maar misschien weet ze weinig over milieu-vervuiling.
- S:** Al weet ze niet hoe slecht plastic is, ze kan toch zien hoe smerig het is als iemand troep op straat gooit.
- O:** Soms moeten we elkaar begrijpen en vergeven. Jullie zijn al zolang vriendinnen. Jullie hoeven geen ruzie te maken om dit soort dingen.
- S:** Maar ik wil niet dat ze plastic op straat gooit.
- O:** Als iemand weinig over iets weet, helpt het niet als je tegen die persoon gaat schreeuwen. Je moet die persoon uitleggen waarom het niet goed is, wat hij of zij doet.

- S:** Ik begrijp wat je bedoelt Otto. Ik vind het erg dat ik tegen Naomi tekeeringing.
- O:** Het geeft niet, zusje. Het is belangrijk dat jullie het weer goed maken. Als je Naomi weer ziet, zeg haar hoe je erover denkt.

Naomi is intussen thuisgekomen. Ze heeft haar schooluniform verwisseld voor haar huiskleren en zit met haar moeder aan de keukentafel. Moeder merkt dat ze erg stil is tijdens het eten.

- M:** Poppetje, je ziet er zo bedrukt uit. Is er iets gebeurd op school?
- N:** Er is niets aan de hand mam. (Ze staat op en gaat naar haar kamer.) (Moeder gelooft er niets van. Ze gaat Naomi achterna. Ze klopt op de deur en als ze geen antwoord krijgt, doet ze die open.)
- M:** Naomi, is er echt niets aan de hand?
(Naomi begint te snikken.)
- N:** Sandy en ik hebben ruzie gemaakt om een gek ding. Ze wil niet meer met me praten.
- M:** Is Sandy niet je beste vriendin? (Moeder gaat naast Naomi zitten en veegt haar tranen.) Waarom hebben jullie ruzie gemaakt, lieverd?
- N:** Ik heb een plastic zakje op het gras gegooid. Sandy zat maar te schreeuwen dat plastic schadelijk is en heel slecht voor het milieu.
- M:** Wist je dat niet, schatje?
- N:** Het was een heel klein zakje. Ze hoefde echt niet zo te schreeuwen.
- M:** Dat klopt. Tranga no e tyari kaw go na pen. Een koe krijg je niet met geweld in de stal. Deze odo betekent dat men met geweld of schreeuwen niet veel bereikt. Het is beter om tactvol te zijn.
- N:** Ja, haar geschreeuw maakte me echt boos.
- M:** Maar ze had wel gelijk over het milieu. Ze had het je gewoon moeten uitleggen.
- N:** Wat is er dan met dat plastic?
- M:** Kijk, als het een bacovenshil was geweest, was het lang niet zo erg. De schil verteert en wordt opgenomen door de aarde. Maar plastic neemt heel lang om te verteren, soms wel honderd jaar. En als dat allemaal blijft liggen, hoopt het zich op.

- N:** Daarom zijn de straten zo vies, als niemand schoonmaakt.
- M:** Het is nog erger. Het plastic gaat in de riolen zitten en die raken dan verstopt, waardoor met regen de straten onder lopen. Heel veel plastic is ook in zee terechtgekomen. Op sommige plekken is het water bedekt met plastic. Vissen eten dan stukjes plastic en gaan dood daarvan.
- N:** Dat wist ik allemaal niet. Wat moet ik tegen Sandy zeggen?
- M:** Ach, jullie zijn al zolang vriendinnen. Jullie maken het zeker weer goed. De volgende dag zien de meisjes elkaar weer op school. Ze glimlachen naar elkaar en het lijkt alsof ze nooit ruzie hadden gemaakt.
- S:** Sorry dat ik zo tegen je heb geschreeuwd.
- N:** Het geeft niet, want ik was echt fout bezig. Ik weet nu waarom plastic zo schadelijk is en waarom ik het niet zomaar op de grond moet gooien.
- S:** Ja, weet je dat plastic ook gerecycled kan worden. Er zijn speciale tonnen daarvoor. Je kan bijvoorbeeld petflessen erin gooien. Door die recycling hoeft er minder plastic geproduceerd te worden.
- N:** Ay, ik heb zo'n recyclebak gezien bij de supermarkt. Ik wist niet dat zoveel mensen bezig waren met ons milieu.
- S:** Eigenlijk moet iedereen erop letten dat ons milieu gezond en netjes blijft. Weet je trouwens dat afval ook heel nuttig kan zijn?
- N:** Hoe bedoel je?
- S:** Nou, alle afval van groente en fruit kan je verzamelen om mest mee te maken. Dat noemen ze compost. Dat is goed voor je plantjes. Waarom kom je in het weekend niet bij me. Otto maakt compost, want hij heeft een moestuintje waar hij tomaten en pepers plant. Dan kan hij je wijzen hoe hij het doet.
- N:** Ja dat lijkt mij leuk. Ik wilde allang ook een moestuintje maken bij ons.
- S:** Ik ben blij dat we geen ruzie meer hebben.
- N:** En ik ben blij dat ik nu weet dat ik wat zorgvuldiger met afval om moet gaan. (Ze gooit haar lege chocoladeverpakking in een ton. De bacovenschil doet ze in een tissue en geeft die aan Sandy.) Kijk, dit is om in de compostbak van Otto te doen. In het weekend wil ik zien wat hij ermee gedaan heeft.

In de rivieren van Afrika leven nijlpaarden. Het zijn grote, logge dieren, kaal met uitpuilende ogen. Toch is dit niet altijd zo geweest.

Heel, heel lang geleden, had het eerste nijlpaard dat werd geschapen een donkerbruine vacht, met dik, zijdezacht haar. Hij was een stuk slanker, en leek meer op een paard dan nu. Het dier, Nijlus was zijn naam, paradeerde door het bos zodat de andere dieren hem konden bewonderen. Dan zwaaide hij met zijn pluimstaart.

“Vinden jullie me niet mooi?”, vroeg hij aan de andere dieren.

De andere dieren vonden inderdaad dat hij een prachtig dier was.

“Je vacht is mooi”, zei de één.

“Je loopt zo elegant”, zei een ander.

“Zo’n staart zou ik ook willen hebben”, zei weer een ander.

Nijlus kreeg maar geen genoeg van hun complimenten.

Elke ochtend bestudeerde hij zijn spiegelbeeld in het water van de rivier.

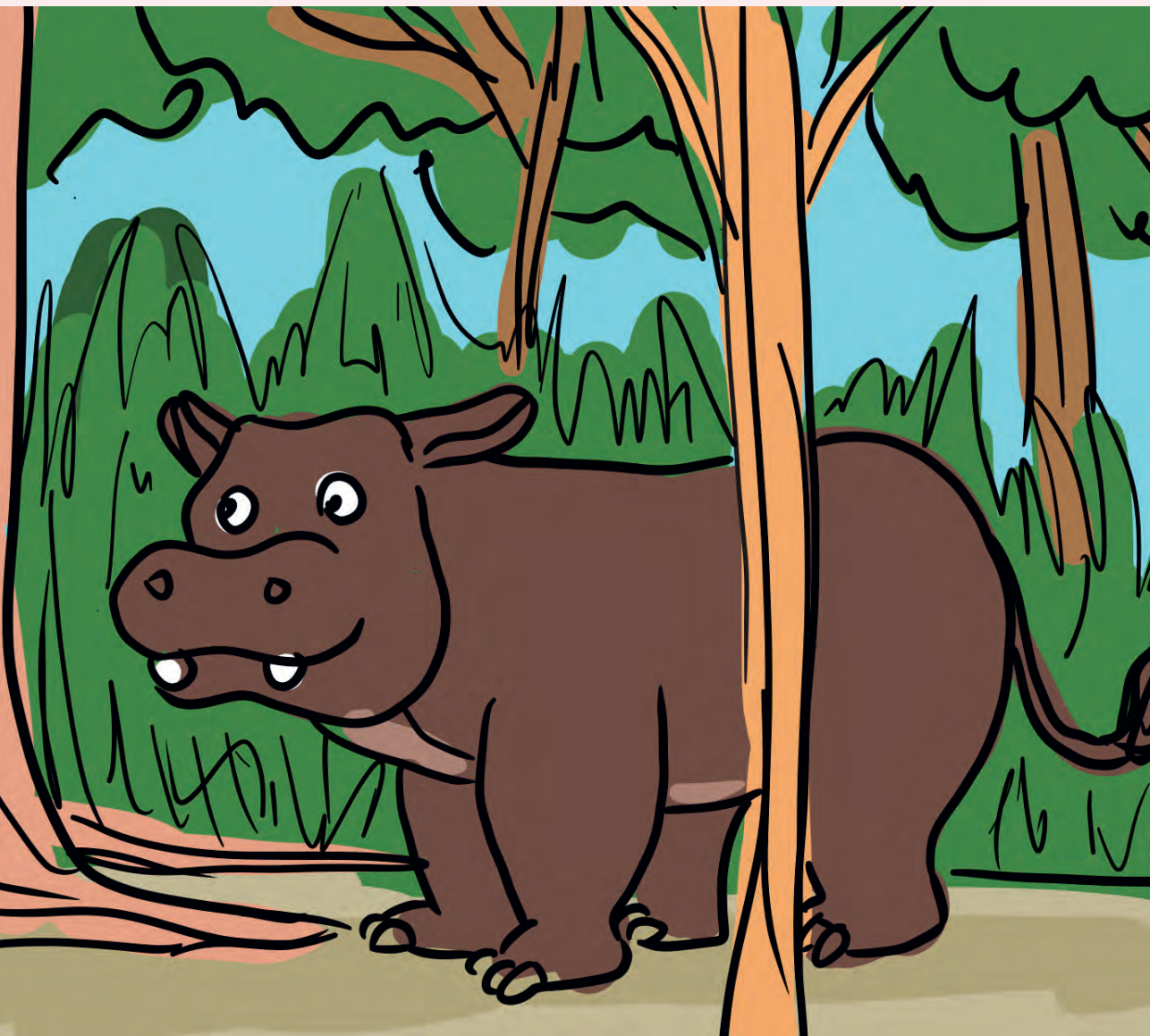
Het ijdele dier genoot van wat hij zag. Een mooier dier bestond er niet, vond hij zelf. Als hij het bos inging, luisterde hij naar de complimentjes van de andere dieren. “Nijlus, je haren glimmen zo mooi en ze zijn zo prachtig lang. En dan die kleur, zo diepbruin. Er is geen dier in het bos dat zo’n unieke kleur vacht heeft. En je oren Nijlus, wat staan die fier op je kop.”

De apen maakten kransen van bosbloemen die ze om zijn nek hingen.

Ze zwaaiden door de bomen achter hem aan. Ze maakten hem zoveel complimentjes dat hij bijna barstte van trots.

Nijlus begon zich steeds belangrijker te voelen. Hij begon de baas te spelen over de andere dieren. Hij begon opdrachten uit te delen. Als hij ’s morgens zichzelf bekeek in het water, moesten de andere dieren op een afstandje blijven. Iedereen moest wachten tot hij klaar was.

Zelfs de vissen moesten uit de buurt blijven. Hij wilde geen rimpels in zijn spiegelbeeld op het water zien. De apen moesten niet alleen bloemenkransen maken, maar ook vruchten en sappige plantjes verzamelen. Hij had zelf geen tijd meer om zijn eigen voedsel te zoeken.

De konijnen moesten de doornen uit zijn poten halen. De papegaaien moesten de vliegen die hem hinderden weggagen. De olifanten gaf hij opdracht trompetterend voor hem uit te lopen als hij door het bos paradeerde. Dan wist iedereen dat Nijlus eraan kwam, het belangrijkste dier van het bos. Ze moesten dan langs zijn route staan en applaudisseren als hij langskwam. Zelf verwaardigde hij zich om af en toe met zijn staart naar hen te zwaaien.

Natuurlijk kon dit niet zo door blijven gaan. De dieren spraken er met elkaar over. Ze vroegen zich af wat er met Nijlus aan de hand was.

“Het is hem naar het hoofd gestegen”, zei konkoni. “Hij denkt dat hij zich zo mag gedragen, omdat hij zo mooi is.”

“Zijn prachtige vacht geeft hem geen enkel recht om ons te commanderen”, twitterde een toekan.

“Hij is onuitstaanbaar geworden!”, krijsten de apen.

“We hebben wel wat anders te doen, dan naar dat stomme nijlpaard te kijken”, sisten de slangen en de hagedissen vielen hen bij.

“Ik weet wel hoe we hem dit kunnen afleren”, zei de olifant.

Alle dieren keken hoopvol naar hem op. Wat zou hij bedacht hebben?

De olifant stak zijn slurf in de lucht en snoof. “Het is ontzettend warm”, zei hij. “Later op de dag gaat het onweren. Ik zal eens met de bliksem praten.” In die tijd kon de olifant met zijn slurf de hemel bereiken. Hij had contact met de wolken. Het weer kon hij feilloos voorspellen.

“Op de grote vlakte staat een uitgebloeide groenhartboom. Maken jullie intussen een bed van droog gras daaronder. Nijlus gaat graag daar uitrusten na zijn parade.”

Terwijl de andere dieren gras verzamelden, ging de olifant naar Nijlus.

“O, schoonheid van het bos”, zei hij. “De dieren staan te wachten op uw verschijning. Ze willen u weer in al uw pracht bewonderen.”

Nijlus was helemaal in zijn sas toen hij dit hoorde. Hij sprong op.

“Ja, olifant. Begin me aan te kondigen. Ik kom eraan.”

De olifant leidde Nijlus naar de groenhartboom op de grote vlakte.

Langs de route stonden allerlei dieren. Als Nijlus langskwam, applaudisseerden ze luid. Dat had de olifant gevraagd. Nijlus voelde zich belangrijker dan ooit.

Toen ze op de grote vlakte kwamen, begon het hard te waaien. De lucht werd zwart. De donder rommelde.

“Snel heer Nijlus”, riep de olifant. “Hier onder de boom kunt u schuilen voor de regen. Er is daar een lekker bed voor u gemaakt.”

Een bliksemflits sneed door de lucht en onmiddellijk daarna knalde de donder.

De olifant rende het bos in, waar ook de andere dieren zich hadden verstopt.

Nijlus kroop diep in het warme nest van droog gras.

Opnieuw flitste de bliksem en tegelijk was daar de donder. “Het is raak”, bromde de olifant in zichzelf, terwijl hij zijn oren tegen zijn hoofd platdrukte. Met een enorme kracht werd de groenhartboom in tweeën gespleten. De hitte van de bliksem raakte het gras waarop Nijlus lag. Binnen een paar tellen stond zijn warme bed in brand. Zijn vacht vatte vlam, zijn staart leek wel een toorts. Luid gillend rende Nijlus naar de rivier, het water in.

De regen was intussen losgebarsten. In bakken stroomde het water uit de hemel. Na een half uur nam de bui in hevigheid af. Tussen de druppels door haastten de dieren zich naar de rivier. Wat zou er met Nijlus gebeurd zijn? Vanaf de kant zagen ze een paar oren boven het water uitsteken. De oren zaten aan een kale kop, met uitpuilende ogen en enorme neusgaten. De vacht van het nijlpaard was verdwenen. Alleen uit de oren staken nog wat borstelige, zwartverbrande haren. “Hoe is het met je Nijlus?”, riep de olifant. Nijlus gaf geen antwoord. Hij snoof alleen een beetje door zijn neusgaten zodat er bellen op het water verschenen. “Hij leeft nog”, zei de olifant tegen de andere dieren. “Maar zijn prachtige vacht is hij kwijt. Hij heeft nu geen enkele reden meer om hoogmoedig te zijn. Zijn ijdelheid is afgestraft.”

In de vroege ochtend, toen alle dieren weg waren, kwam Nijlus de rivier uit. Hij bekeek zichzelf in het water. Zo snel als hij kon, liet hij zich weer in de modder zakken. Zo’n lelijk beest had hij nog nooit gezien. Vanaf die tijd houdt het nijlpaard zijn lichaam overdag verborgen onder water. Door het liggen is hij log en dik geworden. Alleen ’s nachts, wanneer niemand hem kan zien, komt hij naar boven om te grazen langs de rivier.

Karan Kakkerlak keek op zijn horloge. Het was acht uur! Kinderbedtijd!

“Glenn, Indel, naar bed!”

“Hè pa, ik heb nog helemaal geen slaap”, protesteerde Indel.

“Morgen moeten jullie weer vroeg opstaan”, zei Karan onverbiddelijk.

Mopperend stond Indel op. Glenn, die het altijd wat slimmer aanpakte, keek naar zijn vader.

“Pa, vertel ons nog een verhaaltje. Je weet wel, van toen je klein was.”

Daarmee had hij Karan te pakken, want die deed niets liever dan over zijn jeugd vertellen.

“Goed dan, maar niet te lang hoor. Tien minuutjes maar.”

De kakkerlakjes zaten al aan zijn voeten.

Karan kuchte eens en begon toen te vertellen.

Toen ik nog jong was, woonde een paar huizen verderop een kot’koti.

Hij heette Kries. Wij waren goede vrienden. Elke middag, als de zon onderging, zochten we elkaar op om lekker na te kletsen over de gebeurtenissen van de dag. Hij bracht meestal de dag door in de moestuin van mevrouw Ringeling.

Hij knipte daar de plantenwortels door. Dat vond hij een heerlijk werkje.

Mevrouw Ringeling kon hem niet uitstaan, maar ze wist niet hoe ze van hem af moest komen.

Aan mij had mevrouw Ringeling ook een hekel. Als ze me zag, trok ze haar slipper uit en probeerde me daarmee dood te slaan. De laatste keer was de slipper rakelings langs mijn kop gegaan. Toch kon ik het niet laten om Huize Ringeling te bezoeken. Mevrouw Ringeling had namelijk twee ontzettend slordige zoontjes, die dol op snoep waren. De hele dag waren hun monden in beweging. Als ze niet op een lolly zogen, aten ze wel een koekje en als het geen koekje was, was het kauwgum of een ijsje. Overal smeten ze met de snoeppapiertjes of morsten ze kruimeltjes. Een tripje naar Huize Ringeling betekende voor mij een smulfestijn.

Op een keer zat Kries weer op het balkon van zijn huisje. Het werd donkerder en donkerder en nog zag hij me niet komen.

Kries werd een beetje ongerust, want ik was meestal om halfzes al present. In de verte zag hij Martha Mier.

“Hallo Martha”, riep hij. “Heb je Karan gezien?”

Martha, die net een grote suikerkorrel naar haar nest sjouwde, stopte even.

“Tegen twee uur zag ik hem het grote huis binnengaan, maar daarna heb ik hem niet meer gezien.”

Kries werd bleek van schrik. Zou mevrouw Ringeling vandaag raak hebben geslagen? Hij dacht geen twee keer na en rende het grote huis binnen.

In de voorzaal bleef hij staan. Hij keek om zich heen. Niemand te zien.

Voorzichtig sloop hij verder naar een andere kamer.

Daar was de keuken. Om een beter overzicht te hebben, vloog hij op het aanrecht. En toen....zag hij me. Ik lag onbeweeglijk op de bodem van een glazen pot. Geschrokken kwam Kries dichterbij.

“Karan”, riep hij terwijl hij tegen de pot tikte. Nog een keer.

“Karan!”

Zijn geroep bleef zonder resultaat. Ik lag zo stil als een lijk.

Kries liet zijn vleugeltjes hangen. Tranen sprongen in zijn ogen.

Hij wilde het niet geloven. Nog een keer klopte hij op de fles.

Toen opeens...voetstappen! Vlug verstopte Kries zich achter een lucifersdoosje.

Twee jongens stapten de keuken binnen. De ene was lang en mager, de ander kort en dik. De magere pakte de fles op en schudde hem heen en weer.

“Hij zal toch niet dood zijn?”, vroeg hij bezorgd aan de dikke.

“Welnee, hij komt zo weer bij. Ik heb maar een klein beetje vergif gespoten”, antwoordde de dikke geruststellend. De magere schroefde het deksel los, stak zijn vinger in het potje en schoof me heen en weer.

“Ik hoop echt niet dat hij doodgaat, want ik wil hem zo graag aan de jongens op school laten zien.”

De dikke keek nauwkeurig toe. “Pas maar op dat hij niet wegloopt.”

“Hij moet frisse lucht hebben”, zei de magere. “Ik zal een papiertje met wat gaatjes over de pot zetten.”

“Maak het papiertje wel vast met een elastiekje”, zeurde de dikke weer.

Vanachter het lucifersdoosje keek Kries bezorgd toe, hoe de jongens de pot afdekten. Daarna bleven ze nog even naar me kijken, maar toen ik na een tijdje nog steeds geen teken van leven gaf, gingen ze weg.

Vlug vloog Kries naar de pot en met zijn scherpe kaken scheurde hij het papiertje kapot. Hij landde op de bodem. Daar rolde hij me op mijn rug en legde zijn oor tegen mijn borst. Gelukkig!

Heel zachtjes hoorde hij mijn hart nog kloppen, ‘rikke...tikke...tik...rikke...tik’.

Kries trok dikke rimpels in zijn kop. Wat moest hij nu doen? Hij dacht en dacht tot hij plotseling een inval kreeg! Eens was hij flauwgevalen toen hij in de felle zon had gelopen. Zijn vader had toen een plukje watten van de redi katun gebrand. De geur was zo prikkelend, dat hij direct zijn ogen had opengeslagen. Kries bedacht zich geen ogenblik. Hij vloog naar buiten, naar de redi katunstruik die op het erf groeide. Met zijn kaken trok hij een flink stuk watten los. Dat rolde hij met zijn pootjes heen en weer tot het de vorm van een sigaret had gekregen. Daarmee vloog hij terug naar de keuken. Hoger, steeds hoger vloog hij, naar het plafond, in de richting van de gloeilamp. Oef, wat was het daar warm! Maar hij moest ernaartoe! Hij drukte het ene uiteinde van de wattensigaret tegen de lamp. Oei, oei, hij moest oppassen dat zijn vleugeltjes niet verbrandden. Gelukkig begon de wattensigaret te smeulen.

Snel vloog hij ermee naar de glazen pot. Een sterke rookgeur begon zich te verspreiden. Vol spanning keek Kries naar mij.

“Karan, sta toch op,” fluisterde hij wanhopig. De sigaret was bijna opgebrand. Hij gooide de overgebleven peuk op het aanrecht. Uit alle macht bonkte hij nog een keer tegen de pot. Eindelijk!!! Gelukkig!!!

Langzaam opende ik mijn ogen. Verbaasd keek ik om me heen. Ik lag nog steeds op mijn rug.

“Karan, kom snel weg”, riep Kries.

Mevrouw Ringeling had de brandlucht opgemerkt en rende de keuken binnen.

“Ik ruik wat”, riep ze met haar neus in de lucht.

Haar stem maakte me klaarwakker. Met een zwaai draaide ik me op mijn pootjes en nog geen seconde later klom ik, net op tijd, de pot uit.

Toen zag mevrouw Ringeling ons.

“Bah!”, schreeuwde ze. “Wat doen die vieze beesten hier?”

Kries en ik vlogen voor ons leven. Daar gingen we! Het raam uit! De slipper van mevrouw Ringeling plofte achter ons neer. We waren gered!

Glenn en Indel zuchten.

“Pa”, zei Indel, “je mag die kot’ koti wel dankbaar zijn.”

“Ja”, antwoordde Karan, “als hij er niet was geweest, hadden jullie dit verhaal nooit gehoord.”

Er was eens een oorlogszuchtige heerser die verschrikkelijk wreed was. Misschien kon hij er zelf niets aan doen. Zijn ouders waren vermoord door wrede rovers, die hun boerderij overvielen. Ook zijn oudere zus werd voor zijn ogen doodgestoken. Hijzelf werd als klein, huilend jongetje door de bende meegenomen. Het huilen leerde hij snel af. Zijn gesnik werd afgestraft met harde klappen.

Hij leerde vechten, roven, plunderen en moorden. De bende terroriseerde alle dorpen in de omgeving. Al gauw had de bendeleider door, dat hij kon doen en laten wat hij wilde. Hij riep zichzelf uit tot koning. De bende werd zijn leger. Het leger terroriseerde de arme boeren en hun gezinnen. Zij werden gedwongen de koning en zijn getrouwen te voorzien van alles wat ze nodig hadden. Wie niet gehoorzaamde, werd zonder pardon een kopje kleiner gemaakt. Het kleine jongetje was intussen opgegroeid tot een knaap. Hij vulde zijn dagen met arme mensen angst aanjagen. Een hoofd afhakken was voor hem net zo gewoon als het poetsen van zijn tanden.

Hij was zo wreed, dat zelfs de andere rovermilitairen bang voor hem werden. Dat vond hij fijn. Hij kreeg er een kick van. Op een goede dag vond hij dat hij niet langer onder de koning wilde dienen. Hij wilde zelf koning zijn. Hij daagde de koning uit voor een duel. Die was intussen oud en dik geworden. De jonge knaap won het duel met gemak. De oude koning hakte hij in stukken, die hij voerde aan de aasgieren. Vanaf die dag was hij koning. De mensen noemden hem koning Brutus. Er was niemand tot in de verre omstreken, die zijn naam zonder te huiveren kon uitspreken.

“Hij heeft geen hart in zijn lijf”, zeiden de mensen. “En als hij toch een hart had, moest dat van steen zijn.”

Brutus had intussen zijn leger uitgebreid. Zijn mannen waren vechtlustige soldaten. Ze bewonderden hun koning om zijn wreedheid.

Brutus begon oorlog te voeren met andere koningen. Zo werd zijn rijk groter en groter. Een van de koninkrijken waar Brutus zijn zinnen op had gezet, was een bergachtig land. De bewoners leefden er rustig en in vrede met elkaar.

Het leger van Brutus trok plunderend en moordend door de dorpen. Het bergvolk verzette zich hevig. De dapperste strijders verschansten zich in het ommuurde paleis van de bergkoning. Maar ze waren niet opgewassen tegen het meedogenloze leger van Brutus. De koning en zijn mannen werden gedood. In de schatkamers van het paleis lagen edelstenen, goud en waardevolle stoffen. Het grootste deel daarvan ging naar Brutus. De rest verdeelde hij onder zijn mannen. Ook de kleine kinderen en vrouwen werden meegenomen als buit. Onder hen bevond zich de dochter van de vermoorde koning.

Toen ze geboeid in de rij met vrouwen stond, die meegevoerd werden naar het paleis van Brutus, wenste ze dat ze zichzelf het leven had benomen.

Toen Brutus hoorde dat de prinses van de bergen zich onder de gevangenen bevond, liet hij haar naar hem toebrengen. Het meisje was even oud als zijn zus geweest moest zijn, toen de rovers haar om het leven brachten.

Toen Brutus haar zag, ging er een vreemd gevoel door hem heen. Het moest iets zijn dat kwam uit een lang, lang vergeten verleden. Hij wilde het meisje beschermen. Ze mocht niet in handen vallen van zijn wrede manschappen.

“Heb geen angst”, zei hij onhandig tegen het meisje. “Er zal je niets gebeuren.”

Hij liet haar onderbrengen in een aparte kamer in zijn zwaarbewaakte privé-vertrekken in het paleis. Ze kreeg de heerlijkste gerechten voorgeschied, kostbare kleding en prachtige sieraden.

Brutus zocht haar elke dag op. Telkens als hij haar zag, kwam dat vreemde gevoel in hem boven. Langzaam herinnerde hij zich, dat hij ooit eens van mensen had gehouden. Het kostte hem moeite, maar na een tijdje vroeg hij haar: “Wat kan ik doen om je gelukkig te maken?”

Het meisje zei nooit wat. Ze at niets. Ze bleef haar oude gewaad dragen en raakte de sieraden niet aan. Haar ogen waren altijd vochtig van tranen.

Langzaam kwijnde ze weg. Brutus voelde opnieuw iets wat hij niet kende.

Het moest iets zijn van heel, heel vroeger. Hij had verdriet.

Brutus werd zelfs bang. Hij vreesde dat het meisje zou sterven. Hij liet de beste dokters roepen. Dag en nacht waakten verzorgsters naast haar bed.

Zodra Brutus kon, zocht hij het meisje op. Steeds smeekte hij haar:

“Blijf toch leven. Ik wil alles doen om je gelukkig te maken.”

Maar het meisje werd iedere dag bleker. Haar ogen werden doffer door de vele tranen die ze vergoot.

Op een dag sloot ze haar ogen voor altijd.

Brutus huilde. Hij wilde het uitschreeuwen van verdriet. Iedereen moest weten dat hij treurde om het verlies van het meisje. Hij gaf bevel om de bekendste steenhouwer uit zijn koninkrijk te halen.

“Jou heb ik nodig”, zei hij. “Jij bent de beste steenhouwer in het land.

Maak een monument. Iedereen moet kunnen zien hoe bedroefd ik ben om de dood van de prinses van de bergen. Iedereen die het monument ziet, moet met mijn verdriet kunnen meevoelen.”

De steenhouwer zei een hele tijd niets. Net kwam de neiging bij Brutus op hem in één van de kerkers onder het paleis op te sluiten, toen de steenhouwer begon te spreken. “Het is uitzonderlijk, koning Brutus, om tranen in uw ogen te zien. We dachten altijd dat uw hart van steen was. Als een man als u kan huilen, zal het mij zeker lukken om ook de stenen te laten huilen.

Maar ik ben niet vergeten dat u zonder een moment van berouw mijn familie heeft omgebracht. U heeft mij als een slaaf laten werken.

Ik moest monumen ten ter ere van uw wandaden maken. Als ik dit kunstwerk maak, zal het niet alleen uw verdriet laten zien, maar ook het mijne. En ook dat van de duizenden en nog eens duizenden weerloze mensen die u van hun levensvreugde hebt beroofd. Van de mensen wiens tranen u nooit hebt willen zien.”

Voor zo’n brutaal antwoord zou Brutus de man enkele dagen terug nog aan de beul hebben overgeleverd. Nu zuchtte hij alleen.

“Wanneer kan je met het monument beginnen?”, vroeg hij. “Zeg me wat je nodig hebt. Dit moet jouw mooiste kunststuk worden.”

De volgende dag al ging de steenhouwer aan het werk. Vlak voor het paleis verrees een marmeren fontein. In het marmer beitelde hij bloemen.

In elk bloemenhart kwam een menselijk oog. Uit de ogen stroomden tranen, die samenkwamen tot een stroom, waaruit een zacht huilen weerklonk.

In het dorp Karang Anjar leefden eens de broers Mursahit en Mursodo. Hun ouders hadden na hun dood een woonhuis, een rijstveld, een grote schuur met padie, twee ossen, een hond en een hutje nagelaten.

Mursahit zei tegen Mursodo: "Broertje, omdat ik de oudste ben, komt eigenlijk alles mij toe. Maar ik zal je toch een deel geven van de erfenis.

Je mag de hond en de hut hebben."

Na enig wikken en wegen, mocht Mursodo ook twee zakken padie hebben en een kwart van de sawa. Mursodo was blij met de hond. Hij was erg gehecht aan het dier. Het hutje gaf hem een plek om te wonen.

En op een kwart van de sawa kon hij genoeg rijst planten om van te leven.

Zonder te morren verhuisde hij naar het hutje.

Toen de regentijd aanbrak, gingen beide broers padie planten. Mursahit ploegde zijn sawa met zijn twee ossen. Mursodo deed zijn deel met de hond.

Mursahit wilde snel klaar zijn. Hij gaf de dieren nauwelijks gelegenheid om te eten, drinken of uit te rusten. De ossen werden met zweepslagen afgebeuld.

Mursodo werkte rustig en verzorgde zijn hond goed. Na elk stukje dat hij had ingezaaid, blikte hij tevreden terug. Dat is weer mooi gedaan, dacht hij dan.

Na enige tijd gingen beide ossen van Mursahit dood. Toen ging Mursahit zijn broertje Mursodo thuis opzoeken.

"Broertje, leen me alsjeblieft je hond. Mijn ossen zijn dood en ik ben nog niet klaar met planten."

Met tegenzin gaf Mursodo toe. "Broer, doe het kalmpjes aan met mijn hond. Een hond is niet zo sterk als een os."

"Jazeker", was het antwoord van Mursahit. "Ik heb nog maar een klein stukje te doen. Als m'n ossen niet lui waren geweest, had ik ze niet zo hoeven te slaan.

Ik heb de beesten eten en drinken gegeven, maar ze wilden niet eten.

Daarom zijn ze doodgegaan."

Mursahit nam de hond mee om hem voor zijn ploeg te spannen. Maar de hond kreeg de ossenploeg bijna niet vooruit.

grootste schat

Mursahit ranselde de hond af en gaf hem ook geen eten en drinken.

Het duurde niet lang of de hond gaf de geest.

Mursahit vertelde niet aan Mursodo dat de hond dood was. Na drie dagen besloot Mursodo om bij zijn broer aan te lopen. Hij informeerde naar zijn hond.

Mursahit zei: "O, broertje, je hond was erg stout. Hij wilde de ploeg niet voorttrekken. Het enige wat hij wilde was eten. Bovendien stal hij kippeneieren. Nu is hij dood. Ik heb hem op een dam gelaten."

Mursodo huilde en ging zijn dode hond ophalen. Het kadaver nam hij mee en begroef het naast zijn hutje. Op het graf zette hij een bamboestokje. Het duurde niet lang of de bamboe begon te groeien.

Op een middag hoorde Mursodo zijn hond zachtjes janken. Hij hoorde de volgende woorden: “Baas, ik berust erin dat ik dood ben. Ik zal u echter niet vergeten. Als u iets tekortkomt, het geeft niet wat, hoeft u zich geen zorgen te maken. Leg onder de bamboestok, die u geplant heeft, een witte, katoenen lap en roep me aan. Ik zal u dan de helpende hand bieden.”

Mursodo was diep ontroerd. De volgende morgen legde hij een witte lap katoen onder de bamboe en vroeg de hond om wat geld voor nieuwe gereedschappen. Een windvlaag ruiste door de bamboe. Toen Mursodo de lap openvouwde, zag hij dat er geld in zat. Mursodo bedankte de hond.

Hij ging voor de deur van zijn hutje zitten om het geld te tellen.

Toevallig kwam Mursahit langs. Verbaasd keek hij toe.

“Broertje, hoe kom je aan zoveel geld?”

Mursodo vertelde zijn broer dat hij onder de bamboeplant de hond had aangeroepen. Begerig zei Mursahit: “Wel, dat wil ik ook proberen.”

Hij ging naar huis en kwam even later terug met een witte, katoenen lap.

Hij legde deze onder de bamboe en begon de hond aan te roepen.

De wind bewoog de bamboe. Vol verwachting zag Mursahit dat de lap opbolde. Maar toen hij de lap openvouwde, was die niet vol met geld, maar met hondenpoep. Mursahit was zo kwaad, dat hij de bamboe omver kapte.

Hij gooide hem op de afvalhoop.

Mursodo zag dat alles gebeuren en had verdriet. Toen Mursahit weg was, raapte hij de bamboe op en maakte er een visfuik mee. Elke middag plaatste Mursodo de fuik in het irrigatiekanaal van zijn sawa.

Elke dag zat die vol met vissen. Er ging geen dag voorbij of Mursodo verkocht vissen.

Mursahit hoorde dat zijn broertje grote vissen spotgoedkoop verkocht.

Hij ging langs en zag inderdaad de vissen liggen.

“Die vang ik elke dag met deze fuik”, zei Mursodo.

Mursahit vroeg toen de fuik te leen.

Hij zette de fuik in het irrigatiekanaal bij zijn deel van de sawa's. Toen hij 's morgens ging kijken, zaten er alleen slangen in. Woedend bracht hij de fuik terug naar zijn broertje. Hij schreeuwde dat de fuik ongeluk bracht en stak hem in brand.

Mursodo keek bedroefd naar de vlammen. Toen zijn broer weg was, schepte hij de as bijeen. Daarna strooide hij de as uit op zijn sawa.

Spoedig zagen zijn rijsthalmen er weelderig uit, zwaar van de padie.

Toen de oogst begon, kwam Mursodo handen te kort om de padie binnen te halen.

De oogst van Mursahit was daarentegen magertjes. Mursahit wond zich verschrikkelijk op. Jaloers keek hij naar de padie van Mursodo die te drogen lag op grote zeilen rondom zijn hut.

"Dat", zei hij, "is eigenlijk van mij, net als dat stukje sawa waar je geplant hebt."

Bedroefd keek Mursodo toe hoe zijn broer de padie naar zijn schuur liet overbrengen. Maar, zo dacht hij, ik heb tenminste nog een hut om in te wonen.

Toen hoorde hij weer een stem.

"Baas, maakt u zich niet ongerust. Als u verlegen zit om geld of wat dan ook, moet u voor uw hut gaan staan en mij aanroepen. Ik zal dan geld laten neerdalen."

En zo gebeurde het. Mursahit begreep niet hoe zijn broertje aan geld kwam.

Tot hij op een dag zag hoe Mursodo voor zijn hut stond en om geld vroeg.

De hebberige Mursahit wilde dat ook. Hij ging voor zijn huis staan, keek naar de lucht en vroeg om geld, veel geld.

De lucht werd zwart en de donder begon te rommelen. Een hevige onweersbui barstte los. Mursahit werd door de bliksem getroffen en viel dood neer.

Vanaf die dag was Mursodo eigenaar van de sawa, het huis en de padieschuur.

Hij had een goed leven en leed geen gebrek.

Maar hij bleef dezelfde: een tevreden mens.

Een rijke handelaar had pas een lucratieve deal afgesloten. Een klant had een aantal van zijn duurste apparaten besteld en hem, vanwege de korting die hij ervoor gaf, contant betaald. Hij stopte het geld zorgvuldig in een envelop, vouwde die goed dicht en draaide er twee elastiekjes omheen. Hij stopte het geld in de kluis van zijn hotel, want hij had nog enkele zaken af te handelen voor hij terug naar huis ging. Hij had het erg druk. Er was veel belangstelling voor de nieuwe producten die hij te koop aanbood. Toen hij eindelijk klaar was met zijn zaken, besloot hij toch nog dezelfde avond terug te rijden naar de stad waar hij woonde.

Hij moest terug naar zijn loodsen om de bestellingen van zijn nieuwe klanten af te handelen. Hij pakte het pakketje met geld uit de kluis, het paste niet in zijn beurs, dus stopte hij het in een tas met reisspulletjes.

Toen hij naar de parkeerplaats liep, waar zijn auto stond geparkeerd, begon het te regenen. Hij pakte de paraplu, die opgerold in de tas zat.

Op dat moment moet het pakketje met geld uit de tas zijn gevallen. Hij merkte het niet. De wind waaide hard. Hij had moeite met het openen van de paraplu.

Toen het eindelijk lukte, rende hij naar de auto, stapte in en reed weg.

Pas de volgende ochtend dacht hij weer aan het geld. Hij pakte de reistas om het geld in zijn kluis op te bergen. De envelop was verdwenen. Hij had geen idee, waar het zou kunnen zijn. Hij draaide alles wat in zijn reistas had gezeten nog eens om en om. Maar de envelop kwam niet tevoorschijn. Hij keek onder en tussen de stoelen in zijn auto. Ook daar was het geld niet. Hij kon niets anders bedenken dan dat het ergens uit de tas moest zijn gevallen. Het ging om een flinke som geld. Hij wilde die graag terug hebben. Anders zou de lucratieve deal veranderen in een verlieslatende bestelling. Misschien had iemand het pakketje gevonden. Er waren vast nog eerlijke mensen die het geld terug zouden willen geven. Hij besloot een oproep te plaatsen in de krant van de stad waar hij was geweest.

Volgens een goede gewoonte, zou de vinder beloond worden. In de oproep werd niet vermeld hoe groot het verloren bedrag was. Ook niet wat de vinder zou krijgen.

Alleen dat het om een groot bedrag ging.

Een dag nadat de oproep in de krant was verschenen, meldde zich een vinder. "Ik heb uw geld gevonden. Het lag op de parkeerplaats bij het hotel."

De handelaar slaakte een zucht van verlichting. Hij sprak af dat hij het geld bij de vinder zou ophalen. Hiervoor zou hij helemaal terug moeten rijden naar de stad. Dat was een beetje lastig. Maar hij moest er iets voor over hebben om het geld terug te krijgen.

De vinder bleek een eenvoudige, vriendelijke man te zijn. Hij woonde met zijn vrouw en kind in een eenvoudig huis. Hij had een open en eerlijk gezicht. “Hier is uw geld”, zei hij. Hij overhandigde de envelop aan de handelaar.

De handelaar zette een vrolijk gezicht. Hij had zijn geld terug. Intussen dacht hij erover na hoe hij de vinder zijn beloning kon onthouden.

Een vindersloon was tussen de vijf en tien procent van het gevonden bedrag. Dat was het gewoonterecht. Achteraf gezien vond de handelaar het bedrag te gemakkelijk verdiend. De man had niets anders gedaan dan een envelop opgeraapt.

De vinder bood hem wat te drinken aan. Terwijl de vinder de drankjes klaar maakte, maakte de handelaar de elastiekjes los. Hij telde het geld.

Opzettelijk telde hij het geld een paar malen.

“Is er iets niet in orde?”, vroeg de vinder.

Met een bedenkelijk gezicht wendde de handelaar zich tot hem.

“Goede vriend”, zei hij, “er moesten eigenlijk honderd biljetten van vijfhonderd in de envelop zijn. Ik tel er echter maar negentig. Je hebt zeker je beloning al genomen. Daar heb je goed aan gedaan. Dank je wel.”

Hij stond op en wilde naar de deur lopen. De eerlijke vinder verslikte zich bijna in zijn drankje.

“Hoho”, riep hij boos. “Ik heb u de envelop precies zo gegeven als ik het heb gevonden. Als ik er wat uit wilde nemen, had ik net zo goed het geld kunnen houden. Dan had u niets van uw geld teruggezien.”

“Waar zijn de ontbrekende biljetten dan?”, vroeg de handelaar. Hij wilde het liefst zo snel mogelijk weggaan.

“Dat weet ik niet”, zei de vinder geërgerd. “Ik eigen me geen zaken toe die niet van mij zijn. Daar rust geen geluk op.”

De handelaar bleef volhouden dat niet al het geld er was.

“Ik denk dat u gewoon een hebzuchtige en gierige man bent”, zei de vinder.

“Maar ik zal mijn goede naam niet door u laten bederven. Ik sta bekend als een goudeerlijk mens.”

Hij eiste dat het geld in bewaring werd gegeven bij de rechtbank, tot een rechter een uitspraak had gedaan in deze zaak. Na enige tijd stonden ze dus voor de rechter. Ieder hield zich bij zijn bewering. De handelaar zei dat er meer geld in de envelop had gezeten.

De vinder zei dat hij de envelop niet had opengemaakt en er niets uit had genomen.

De rechter hoorde beiden aan. Er was geen enkel bewijs waarmee aangetoond kon worden wie de waarheid sprak. De rechter was een wijs man. Hij voelde aan wat er aan de hand was. Hij kwam tot de volgende uitspraak.

“Eén van u heeft een envelop verloren waarin volgens hem honderd biljetten van vijfhonderd zaten. De ander heeft een envelop gevonden waarin negentig biljetten van honderd zaten. Ik acht het bewezen dat dit pakje niet aan de eerste toebehoort. Hij heeft er dus geen recht op. Dus, eerlijke vinder, neem het geld dat u heeft gevonden gerust mee naar huis. Bewaar het tot de man komt die negentig biljetten van vijfhonderd heeft verloren. En voor u, die honderd biljetten van vijfhonderd heeft verloren, zit er niets anders op. U moet geduldig wachten tot degene komt opdagen die uw pakketje heeft gevonden.”

Zo sprak de rechter, en daar bleef het bij.

Moeder Florence heeft haar kinderen alleen opgevoed. Hun vader vertrok toen ze nog peuters waren. Het was niet makkelijk, maar Florence liet zich niet zo makkelijk ontmoedigen. Ze was een vrouw die wist aan te pakken. Ze had een baan op een kantoor in Paramaribo.

Huizen in Paramaribo waren onbetaalbaar. Maar op Lelydorp stond er een huisje leeg, waarvan ze de huur nog net kon betalen. Daar groeiden Rianda en Vergillio op.

Hun huis lag aan een zandweg zonder straatverlichting. Er stond veel ongerepte natuur om heen. Op het erf groeiden er tal van vruchtbomen.

Mama Florence had samen met haar kinderen groenten geplant. Dit hielp hen om wat goedkoper uit te komen iedere maand.

Ze aten soms de hele week wandu of sem. Maar mama hoefde geen groenten te kopen. In hun buurt was het ook normaal om groenten te ruilen met de burens. Zo stuurde mama Rianda soms naar Ashok om te vragen als zij pu hadden en wat sem wilden. Of ze kregen kousenband en pompoen van tante Sjaan. Dan gaf mama haar seybiyari en bitawiwiri.

“We moeten op de centjes letten”, zei mama.

Rianda ging ‘s ochtends met haar mee met de bus naar de stad. Ze zat voor het gemak op een school in de buurt van moeders kantoor. Haar broer Vergillio ging met de fiets naar school. Hij fietste elke dag 17 kilometer heen en dan weer 17 kilometer terug. En dat in de felle zon.

Mama zei altijd: “Zet door. Waar een wil is, is een weg.”

Eens was het carnaval. Rianda moest verkleed naar school. Iedereen kocht dure kant en klare pakjes. Rianda wist dat daar thuis geen geld voor was.

Als de juf over carnaval sprak, keek ze somber voor zich uit. Totdat mama Florence achter de naaimachine ging zitten. In de lappendoos had ze stijve gordijnenkant gevonden. Daar maakte ze een geweldige creatie mee.

Rianda kreeg een topje en een rokje van kant.

Met engelengeduld naaide mama daar plastic roosjes op, die ze van een ruikertje had afgeknipt. Ook maakte ze een bloemenkransje voor Rianda met echte roosjes en groen uit de tuin. En op het plastic tasje van Rianda kwamen ook plastic roosjes. Rianda was de bloemenprinses van het carnaval. En zo voelde zij zich ook.

De kinderen bewonderden de manier waarop hun moeder met geld toverde. Ze lieten haar dat echter niet merken, want mama preekte graag haar wijze lessen. De kinderen hielden zich dan stil. Als ze wat zouden zeggen, zou de preek nog langer worden.

Niettemin waren ze blij met de manier waarop ze creatief omging met alles wat ze ter beschikking had. Was het tijd voor Vergillio om met de padvinderij op kamp te gaan, dan was mama de planning een stap voor. Zo stelde ze voor dat de padvinders in het 'bos' achter hun huis kwamen kamperen.

Het was buiten de stad en mama en Vergillio maakten regelmatig schoon onder de bomen. Er waren prachtige, schaduwrijke plekken om de tenten op te slaan. Dat kostte veel minder dan wanneer ze een recreatieoord moesten huren. En Vergillio kreeg de kans om eens in zijn 'bos' te gaan slapen.

De padvinders droegen mama Florence op handen.

Mama Florence wilde dat haar kinderen hun tijd na school nuttig besteedden. Ze spaarde alle beetjes die ze verdiende om Rianda en Vergillio te laten sporten. Ze gingen naar zwembles. Dat deden niet veel kinderen uit de buurt. Mama was enorm trots op de zwemdiploma's die ze haalden.

Rianda werd verrast met iets waar ze nooit van had gedacht, dat zij eraan kon meedoen: balletlessen. En niet voor maar een jaartje. Toen mama zag hoe graag Rianda danste, betaalde ze maand in maand uit, jaar in jaar uit, het les-geld. Rianda leerde klassiek en modern ballet.

Ze danste vrij goed. Ze mocht meedoen met de jaarlijkse optredens in Theater Thalia. Dat was altijd het hoogtepunt van het balletjaar. Rianda vond het geweldig.

Met de groep meedansen volgens de choreografie van de balletjuf was al een hele belevenis. Na een paar jaar was Rianda zover dat ze zelf dansjes mocht bedenken. Samen met mama koos ze muziek uit en bedachten ze pasjes. Het leek wel alsof mama zelf ook op ballet zat. Zij was de beste coach die Rianda zich kon indenken. Toen ze op het podium stond op de openingsavond, voelde ze zich net een prima ballerina. Alle schijnwerpers op haar gericht en dan dansen maar. Dat was voor haar top!

Rianda en Vergillio groeiden op en kozen een studie. En geen gewone studie. Nee. Hun moeder had hun geleerd dat alles bereikbaar is, als je je er maar voor inzet. Ze kozen de studie die hun het leukst leek.

Vergillio wilde piloot worden en Rianda psycholoog. Dat betekende dat ze naar het buitenland moesten.

Vergillio ging naar de Verenigde Staten en Rianda naar Nederland. Het kostte handenvol geld. Maar ze gingen.

Met veel sparen, af en toe een lening nemen en bijbaantjes, lukte het mama Florence om beide kinderen hun droomstudie te laten volgen.

Gemakkelijk was het niet voor hen. Soms zaten ze eenzaam op hun studentenkamer. Ze misten hun familie uit Suriname. Maar ze bleven al die tijd mama's stem in hun oren horen: waar een wil is, is een weg. Dus zetten ze door.

Soms was het buiten bitter koud en moesten ze naar hun studie. Toch bleven ze doorbijten. Soms was er iemand onaardig tegen hen. Soms werden ze gepest omdat ze anders waren.

Dan haalden ze hun schouders op. Hun focus was op wat ze wilden bereiken.

En na jaren van veel offers die zowel zij als mama brachten, was het eindelijk voor beiden zover. Vergillio had zijn pilotenbrevet. Hij mocht kleine vliegtuigen en later ook helikopters besturen. En Rianda?

Die begon een praktijk als psycholoog. Je kon haar bellen als je met problemen zat. Ze hielp kinderen en volwassenen hun leven anders in te richten.

Zo konden ook zij hun doelen behalen. Soms kwam mama Florence bij haar op kantoor lunchen. Ze keek dan altijd trots naar de tekst die daar hing. Het viel direct op als je er binnenkwam: 'Waar een wil is, is een weg'.

Er was eens een rijke boer. Hij had een grote veeboerderij en een aantal boomgaarden. De boerderij was van zijn vader geweest. Die was in een rustig dorpje gaan wonen. Hij genoot daar van zijn oude dag.

Op een dag kreeg de boer bericht dat zijn vader ziek was. Hij had niet lang meer te leven. Het dorp waar de oude man woonde, was één dagreis verwijderd van zijn woonplaats. De boer en zijn vrouw moesten naar hem toe.

Enkele trouwe knechten, die ook voor de vader hadden gewerkt, gingen mee.

Er moest iemand achterblijven om op het grote boerenhuis te letten.

De dagloners kwamen elke ochtend en gingen 's avonds huiswaarts.

De enige die overbleef was de trouwe dienstmeid, Hanna. De boer en zijn vrouw wilden haar niet alleen thuis laten. Het huis was groot en ze bewaarden er veel bezittingen. In de afgelopen maanden waren er meerdere inbraken geweest in de omgeving. Zij maakten zich ook zorgen om de veiligheid van Hanna.

Maar de oude vader kon gauw sterven. Veel tijd om te wikken en wegen was er niet. Hanna kwam op een idee. Ze deelde dit met de knechten en het boerenechtpaar. Haar idee werd meteen uitgevoerd.

Diezelfde dag was er behoorlijk wat gehamer te horen op de boerderij.

De boer zorgde dat de ramen in elk vertrek goed sloten. Behalve in de kamer waar Hanna sliep, werden ze allemaal gebarricadeerd. Zij moest een ontsnapingsmogelijkheid hebben, mocht er iets ergs gebeuren.

Met gemengde gevoelens vertrok het boerenechtpaar de volgende ochtend.

De dag op de boerderij verliep zoals normaal. De dieren werden verzorgd, gevoerd en uitgelaten. Voor de schemering werd de stal gesloten. De laatste dagloner verliet de boerderij een uurtje daarna. Alleen de stalknecht, die op loopafstand van de boerderij woonde, bleef in de stal overnachten. Hij had de boer beloofd op de schuur te passen. Hanna ging om zes uur 's middags naar binnen. Ze sloot alle deuren van het huis goed.

Na een bad te hebben genomen, ging zij aan tafel. Al gauw werden haar ogen zwaar. Na het eten doofde zij de grote lichten en ging slapen. Rond middernacht werd ze wakker. Het leek alsof ze voetstappen hoorde. Of droomde ze? Ze wreef de slaap uit haar ogen en luisterde goed. Inderdaad, het waren voetstappen. Gelukkig hadden ze de dag daarvoor flink getimmerd. De schuren zaten op slot. En de stalknecht was een hele flinke. Hanna sliep in een kamer op de eerste verdieping in het woonhuis. Haar ogen waren spoedig aan het donker gewend. Langzaam schoof ze het zware gordijn opzij. Door een kier piepte ze naar buiten. Ze zag de gevreesde roversbende langs het huis lopen.

Ze moesten gehoord hebben dat de boer en zijn vrouw weg waren. Haar hart leek enkele slagen over te slaan. Ze waren met zijn zevenen. Met de knecht samen, bleef het twee tegen zeven. Kalm blijven, dacht ze bij zichzelf. Ze had zelf ervoor gekozen te blijven.

Ze haalde enkele keren diep adem. In haar kamer had ze een stevige knuppel en een bijl. Ze besloot de dieven te volgen door een piepklein gat in de muur. Ze probeerden de schuur binnen te gaan, maar dankzij de zware houten balken die zij de vorige dag hadden geplaatst, lukte het niet.

De knecht moest al wakker zijn van hun inbraakpogingen. Rond de boerderij waren er op verschillende plaatsen lantaarns geplaatst. De dieven hadden daar twee van gedoofd. Toen het aan de voor- en zijkant van de schuur niet lukte, gingen zij naar de achterkant. Opeens was er een luide schreeuw te horen.

“Haha”, lachte Hanna.

Een rover moest in de val zijn gestort, die de knechten achter de schuur hadden gegraven. Ze zag vier rovers weer tevoorschijn komen.

Zeker waren er nog twee in de omliggende vallen beland, toen ze hun makker uit de eerste val probeerden te krijgen.

Hanna moest haar lachen inhouden. De rovers mochten haar niet horen.

De gaten waarin de mannen waren gevallen, waren best diep.

Ze zouden er niet makkelijk uit kunnen klimmen.

Voorzichtig om zich heen kijkend, slopen de vier overige boeven naar het huis.

De deuren en ramen op de begane grond waren stevig gebarricadeerd.

Het lukte ze niet die open te krijgen. Ze keken naar boven, naar het balkon bij de kamer van de boer. Misschien zou het lukken via het balkon het huis binnen te komen. Een rover leunde tegen de muur. Een ander ging op zijn schouders staan en kon zo de spijlen van het balkon grijpen. Een ander volgde hem snel. Ze klommen over de rand van het balkon. Plotseling klonk er weer geschreeuw.

Ze hadden niet gezien dat er gaten op enkele plaatsen in de houten balkonvloer waren gemaakt. De gaten waren gecamoufleerd met dunne latjes.

Nietsvermoedend zakten de bandieten door de gaten en vielen naar beneden.

Ze gilden van pijn.

Ze moesten iets gebroken hebben.

Hanna glunderde achter het gordijn. Prachtig, dat maakte het moeilijker voor hen om te vluchten. Toen hield ze geschrokken haar adem in. Een van de rovers had een ladder gevonden. Hij wees naar de kamer waar Hanna zat. “Baas”, hoorde ze hem zeggen. “Toen we in de vooravond het huis bespioneerden, had alleen die kamer licht.”

“Misschien zit die dienstmeid daar”, zei de roverhoofdman. “Die hebben we te pakken. Wat kan een vrouw ons doen?”

O, dacht Hanna toen ze dat hoorde. Dat zal ik jullie wel even laten zien.

Ze hield de zware knuppel gereed. Toen de rover op de laatste tree van de ladder stond, duwde ze met volle kracht het raam open. De man viel ondersteboven op de grond. Hij kon niet meer opstaan. Zijn schoen raakte het voorhoofd van de roverhoofdman. Luid vloekte hij. Vanuit het raam keek Hanna hem aan. Op zijn hoofd zag zij een bloedende wond.

“Durf te komen”, riep ze. “Ik knuppel je kapot!”

Weer vloekte hij luidop. Hij kon zijn makker nog over de schouder dragen.

De twee dieven die van het balkon waren gevallen, stommelden hen hinkend achterna. Het was de drie anderen toch gelukt uit de kuilen te geraken.

Maar de knecht in de stal had een paar schoten gelost. Angstig vluchtten de boeven weg.

De volgende dag werd één van ze opgepakt door de politie. Hij was herkend aan zijn verwondingen. Via hem kon de rest van de bende worden aangehouden.

Hanna stond vanaf die dag bekend als de dappere dienstmeid. Alle vallen die gemaakt waren, had zij bedacht.

Toen het boerenechtpaar terugkwam, kreeg ze een flinke beloning. Ze waren blij dat ze zo’n dappere dienstmeid in dienst hadden.

Er was eens een ezel die zijn hele leven trouw had gewerkt op een boerderij. Zakken veevoer, mest, balen hooi, hij had het allemaal gedragen. Maar zijn rug was oud geworden en deed zeer. Hij kon nog maar de helft dragen van wat hij gewend was. De lange afstanden lukten alleen nog met veel rustpauzes.

De boer stoorde zich steeds meer hieraan.

“Je bent niets meer waard, oude ezel”, riep hij. “Als het zo doorgaat laat ik je afmaken! Dat levert me zeker wat geld op.”

De ezel balkte teleurgesteld en boos. Was dat zijn dank voor al die jaren hard werken? Hij besloot weg te lopen van de boerderij en naar de stad te gaan.

De laatste keer dat hij daar met de boer was, had hij een straatmuzikant gezien.

Die zong en speelde zo mooi, dat eenieder daar vrolijk van werd. Dat was wat hij wilde: leven en blijdschap. Hij bedacht dat hij ook straatmuzikant kon worden. Dan zou hij van stad tot stad trekken. Hij zou geen honger lijden, want hij kon grazen langs de weg of malse blaadjes eten in het bos. Als hij moe was, kon hij gewoon gaan liggen op een beschut plekje.

De ezel stond de volgende morgen heel vroeg op. Het was nog pikdonker op de boerderij. Hij liep stilletjes de stal uit. Tot zijn verbazing zag hij de oudste haan van de boerderij buiten. Deze kraaide alleen 's middags, want de jongere hanen van de burens deden het vroege kraaiwerk.

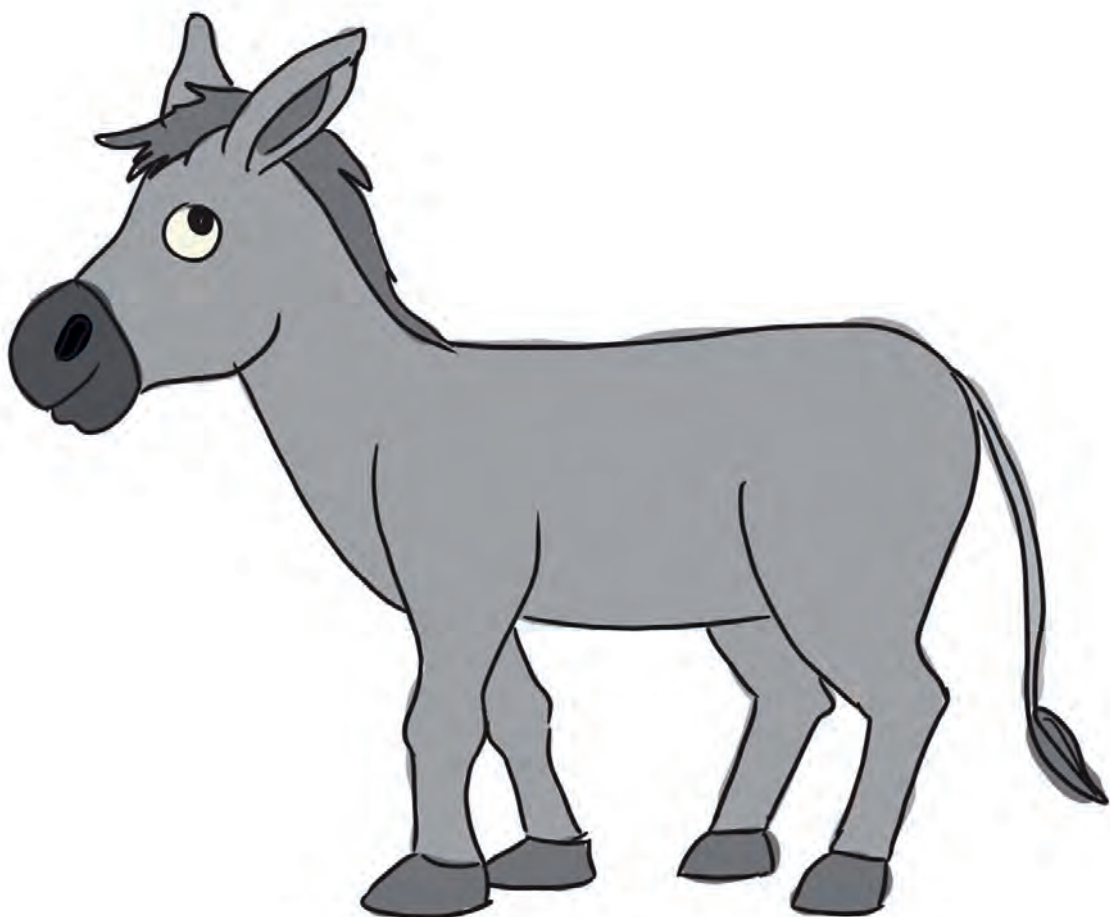
“Vandaag ben je vroeg op, haan”, zei de ezel.

“Ja, ik heb gehoord dat je vandaag wegloopt”, antwoordde de haan.

“Ik kom met je mee, als je dat goed vindt. Gisteren zei de boerenvrouw, dat ik alleen nog goed ben voor de soep.”

“O, dat meent ze, haantje. Laten we ons vlug uit de voeten maken. Ik ben blij dat ik een reisgezel heb”, zei de ezel.

Zo vlug ze konden, verlieten ze de boerderij. Tot de middag merkte niemand dat ze er niet waren. Pas toen de boer zakken veevoer moest versjouwven naar de schuur, dacht hij aan de ezel. Die was niet in de stal en ook niet in de weide.

“Dat rotdier! Waar hangt hij nu uit?”, riep de boer.

Zijn vrouw was in het kippenhok. “Heb jij die oude haan gezien?”, vroeg ze aan haar man. De boer en zijn vrouw keken overal op het erf. De ezel en de haan waren nergens te vinden.

Die liepen voor het eerst vrij op de weg. De vrijheid gaf hun de moed om flink door te stappen. Ze waren al behoorlijk ver van de boerderij verwijderd.

De weg naar de stad ging langs een bos.

Onderweg kwamen ze een jachthond tegen. Zijn ogen waren wat dof geworden. Ruiken kon hij nog, maar lang niet zo goed als voorheen.

Zijn baas wilde hem afmaken. Verdrietig was hij naar de hoofdweg gelopen, waar hij de ezel en de haan een deuntje hoorden zingen. Het klonk zo vrolijk. Hij vroeg of hij mee mocht. Hij wilde niet dood, hij wilde leven. Met blijdschap verwelkomden de haan en ezel hem.

Ze vervolgden hun weg. De ezel en haan zongen en de hond neuriede mee.

Daar fleurde hij van op en hij kreeg weer zin in het leven.

Plotseling rende een harige kat de weg over. Van schrik fladderde de haan een tak op. De ezel sprong even de lucht in en de jachthond blafte verschrikt.

“Kijk toch uit!”, klonk het tegen de kat.

“Sorry”, stamelde de kat hijgend. “Mijn bazin wil me doden, omdat ik niet genoeg muizen meer vang. Ze is een bontliefhebber en heeft het gemunt op mijn mooie harige vacht. Ik moet er niet aan denken!”

“Nou”, antwoordde de ezel. “Ons allen wachtte hetzelfde lot, maar de wil om te leven heeft ons samengebracht. Sluit je bij ons aan! We zijn straatmuzikanten en genieten van het leven.”

De kat vond het een goed idee om muzikant te worden. Zacht oefende hij met neuriën. Het werd avond. Hun poten waren moe en hun lichamen deden pijn, maar ze voelden zich gelukkig. Het mooiste was dat ze elkaar hadden gevonden.

Ze besloten in het bos te overnachten. Ze zochten een slaapplek onder de bomen. Plotseling zagen ze in de verte een lichtje branden. Het leek wel een huisje. Misschien konden zij daar onderdak krijgen. Ze liepen ernaartoe.

Het licht scheen door een raam.

Alleen de ezel kon zien wat er binnen gebeurde.

Een groep rovers zat aan tafel. Ze aten en dronken uitgebreid.

Luidruchtig vertelden ze elkaar spookverhalen. De dieren roken het eten.

Het water liep hun in de bek. Ze bedachten een list. De hond ging op de rug van de ezel staan. De kat klom op de rug van de hond. De kat hield zich even in, toen hij de poten van de haan op zijn kop voelde.

Balkend, blaffend, miauwend en kraaiend stormden zij door het raam naar binnen. De rovers renden gillend naar buiten. Ze dachten dat het nachtspook hun huis binnen gedrongen was.

De dieren deden zich te goed aan de maaltijd. Daarna doofden zij het licht en gingen slapen. De ezel lag naast de deur, de hond onder de tafel en de kat bij het fornuis. De haan sprong de hanenbalk op. Na enige tijd waren de rovers van de schrik bekomen. Ze wisten niet wat ze hadden gezien. De één zei dat het op een ezel leek. De ander vond dat het een kat was. Weer anderen zeiden een vierkoppig dier gezien te hebben.

Toch moesten ze terug naar het huis. Ze hadden daar te veel schatten liggen.

Degene die spookverhalen had verteld, moest poolshoogte gaan nemen.

De ezel snurkte luid. Daar kwam hij met gemak langs. De kat hoorde voetstappen en maakte zijn ogen open. De bandiet wilde een toorts aansteken bij het fornuis. Meteen werd hij gekrabbd door de miauwende kat. Van schrik sprong hij weg en trapte op de hond zijn staart. De hond die niets kon zien, hapte in zijn bil. De ezel schopte hem het huis uit en de haan kraaide hem na.

Hijgend en bloedend kwam hij bij zijn kornuiten terug. Hij beweerde door een heks te zijn gekrabbd. Daarna zou hij door een man met een mes zijn gestoken. Bij de deur werd hij door een monster met een knuppel afgeranseld.

Ze wisten niet dat de rover door de vier dieren samen het huis uit was gejaagd. Ze keerden nooit meer naar het huisje terug. De vier dieren bleven er samen wonen. Zij genoten van hun oude dag en maakten elke avond muziek.

A= Anansi **G**=broer Geit **S**=sergeant Tijger **T**=soldaat Tiggertje

Het was in die dagen dat Ba Tigri met zijn tiggertjes de macht had overgenomen in het land. Overal waren ze te zien in hun gevlekte huiduniformen. Zwaar bewapend hielden ze alles en iedereen in de gaten. Niemand moest durven in verzet te komen.

G: (Aan de telefoon). Anansi, de tijgers hebben gehoord dat je gisteren aan de buurtbewoners hebt verteld dat Ba Tigri een dictator is. En dat je terug wilt naar de tijd dat wij als burgers het voor het zeggen hadden. Je moet uitkijken, want de tiggertjes zijn op zoek naar je. Ze willen je opsluiten, want ze vinden dat je de mensen tegen hen ophitst.

A: Broer Geit, gelukkig dat je me waarschuwt, want deze tijgers zijn echt gevaarlijk. Ma Akuba had ook al zoiets gehoord van een nicht van haar, die iemand kent bij de tijgers. Zij en die kinderen lopen hier allemaal te huilen, net alsof ik al dood ben.

G: Je moet niet thuisblijven. Iedereen weet waar je woont.

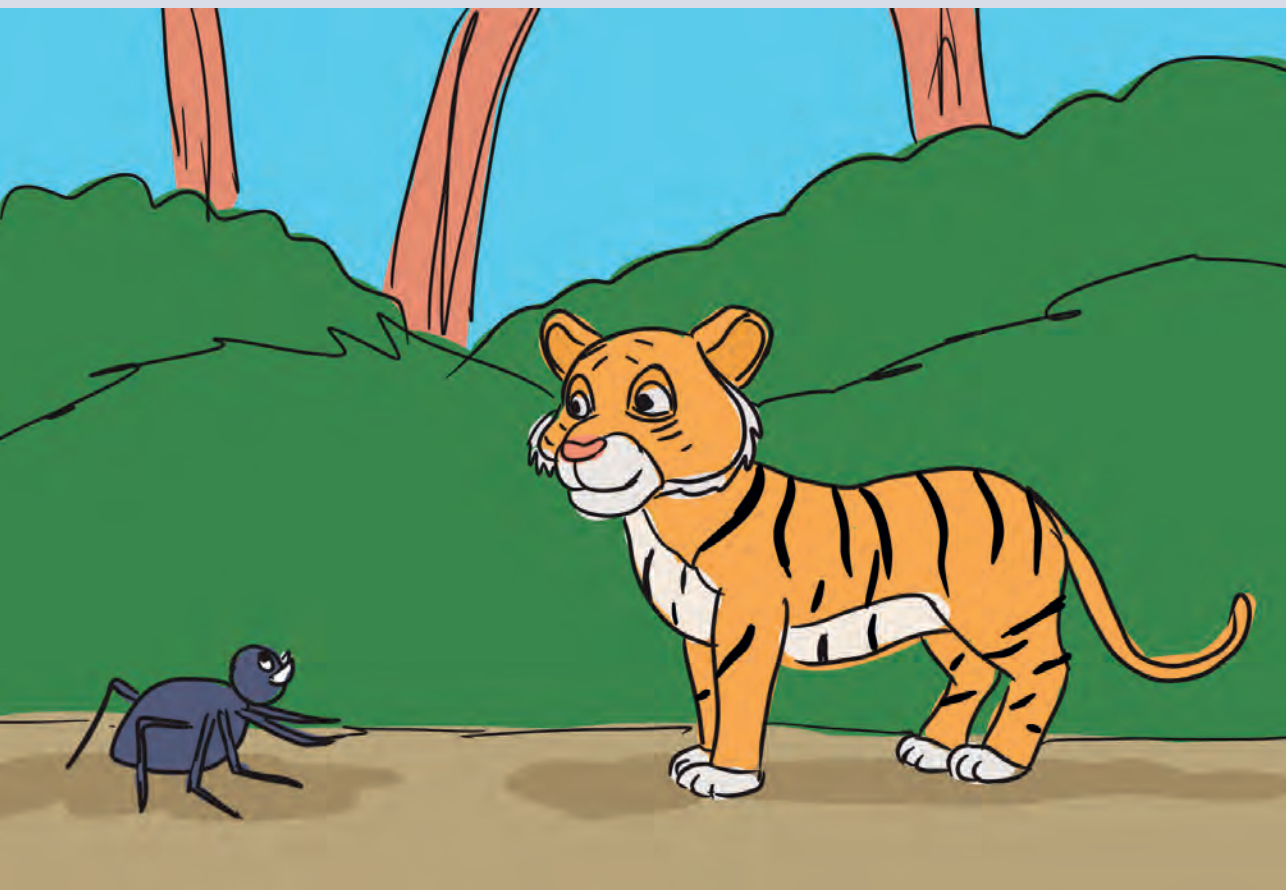
A: Brada Geit, je moet me helpen. Kan ik vanavond bij je komen onderduiken?

G: Ja, kom direct, maar wees voorzichtig hoor. De tijgers hebben een avondklok ingesteld. Niemand mag na 8 uur 's avonds op straat zijn. Zwaarbewapende tiggertjes patrouilleren overal om te kijken of de mensen zich aan de avondklok houden. Gebruikmakend van elke schaduw sloop Anansi in het nachtelijk duister naar het huis van broer Geit.

A: (Fluisterend.) Broer Geit, doe snel open, ik ben er al.

G: Kom snel binnen Anansi. Vanavond kan je wel hier blijven, maar ik voel me zelf ook niet meer op mijn gemak in de stad. Ik heb het gevoel dat ze mij ook in de gaten houden.

A: No span, brada. Morgen ga ik naar een andere vriend om me schuil te houden.

- G:** Dat zal niet zo makkelijk zijn, want iedereen is bang voor de tijgers. Als je iemand in huis verstoort, word je zelf ook in de gevangenis gegoooid als ze je betrappen.
- A:** Het zal het beste zijn als ik buiten de stad een plek zoek om me schuil te houden.
- G:** Inderdaad, maar hoe ga je dat doen, want we zijn ook niet meer vrij om gewoon de stad uit te gaan. Vlak hier in de straat, bij de brug, is er een controlepost van de tijgers. Wil je de stad uit, dan moet je langs ze heen. Ik heb gelukkig een briefje van de Burgerlijke Stand, waarin staat dat ik ga verhuizen naar Commewijne. Daarmee mag ik langs de controlepost bij de brug. Ik ben al een paar dagen bezig te verhuizen. Het is een heel gedoe.

Anansi ging slapen en droomde angstig. De volgende ochtend werd hij gewekt door gerinkel van glaswerk, borden en pannen. Broer Geit was bezig zijn inboedel in zakken te doen.

- A:** Goedemorgen, broer Geit. Je maakt geen grappen met je verhuizing. Gaan al deze spullen mee?
- G:** Ja, maar je mag niet met de auto langs de wegversperring. Als ik daar ben, laad ik de zakken uit. Ik sjouw dan alles naar de andere kant waar mati Konkoni op me wacht met zijn pick-up.
- A:** Ik heb een idee. Ik verschuil me in één van die verhuizszakken van je, dan smokkel je me langs de controle.
- G:** Anansi, dat is gevaarlijk, want ze checken die zakken.
- A:** Broer Geit, no frede. Als er iets gebeurt, zeg ik dat ik zonder je mede-weten in een zak ben gekropen.
Anansi kroop in een zak borden en kopjes. Broer Geit pakte ook nog wat andere keukenspullen in zakken en reed daarmee naar de brug. Trillend van de zenuwen liep hij met zijn zakken naar de versperring om doorgelaten te worden.
- S:** Halt, wie bent u en waar moet dat naartoe met die zakken?
- G:** Ik, ik.....ik ben broer Geit en ik..... ik ben aan het verhuizen, beambte. Mijn nieuwe huis is in Commewijne. Kijkt u hier mijn verklaring met stempel en handtekening van de Burgerlijke Stand, beambte.
- S:** Noem mij geen beambte, stomme geit. Ik ben sergeant van de Eerste Tijgerbrigade. Knoop dat goed in je oren, lummel.
Verhuizen? Sinds wanneer mogen mensen weer verhuizen? Ik weet nergens van.
- T:** Eh, sergeant Tijger, inderdaad, sinds eergisteren verhuist hij. Die konkoni aan de andere kant met zijn pick-up wacht op hem.
- S:** (Tegen Tijgertje.) Soldaat, houd je mond! Wacht tot ik je wat vraag, voordat je met zaken bemoeit die je niet aangaan! (Tegen broer Geit.) Wat heb je in die zak? Er zitten toch geen wapens in?
- G:** Nee, natuurlijk niet geachte meneer de sergeant van de Eerste Tijgerbrigade. Ik houd me niet met dat soort dingen bezig. In deze zakken zitten alleen maar keukenspullen, zoals borden, lepels, drinkglazen en zo.

- S:** (Hij schreeuwt bevelend tegen Tijgertje.) Onderzoek jij die zakken van die stomme krabita! Doe snel, luiwammes!
Anansi had vanuit de zak alles kunnen volgen. Hij voelde hoe broer Geit de zak op de grond zette.
- A:** (Zachtjes kreunend tegen zichzelf.) Ik ben erbij. Straks word ik afgevoerd naar de gevangenis. Ik zie Ma Akuba en de kindertjes nooit meer terug.
- T:** Dus hier zitten borden en dat soort dingen in? (Hij keert zijn geweer ondersteboven en slaat met de kolf op de zak.)
- A:** (Hij krijgt de slag recht tegen zijn achterste en schreeuwt van pijn en schrik.) Plengelingangeleng, pleng!
- T:** Zijn dat je glazen, broer Geit? (Hij slaat weer tegen de zak.)
- A:** Plengelingangeleng!
- S:** (Tegen Tijgertje.) Dat lijkt wel in orde, soldaat. (En tegen broer Geit.) Loop maar door met je troep, stomme Geit. En verhuis snel, want ik hou niet van dat op en neer geloop. En loop niet zo te trillen op je poten, anders schop ik je de brug over.
- G:** Jawel, beam... ik bedoel geachte meneer de sergeant van de Eerste Tijgerbrigade, jawel, bedankt, jawel...
Zo kwam Anansi door de versperring. Buiten de stad bleef hij protesteren tegen de dictatoriale tijgers, totdat die uiteindelijk de macht teruggaven aan de burgers.

Er leefde heel vroeger eens een man in een plaats dicht bij een Arabische woestijn. Hij heette Moesafier en had tien kamelen. Dat is voor een Arabier niet zo heel veel, maar toch ook niet zo heel weinig.

Het waren gezonde, makke beesten. Hij verhuurde ze aan kooplieden die op reis moesten. De vacht van de dieren groeide goed. Hij schoor ze regelmatig en verkocht het haar aan een man die tapijten maakte. Daar verdiende hij ook redelijk mee. Hij had een aardig huisje gebouwd. Op zijn erf kweekte zijn vrouw woestijnrozen. De kamelen waren trouwens ook handig als hij met zijn vrouw en tien kinderen op bezoek wilde bij familie die ver in de bergen woonde.

Moesafier mocht dus best tevreden zijn met zijn kamelen, maar hij was het niet. Dat kwam door Suleiman. Suleiman had honderd kamelen.

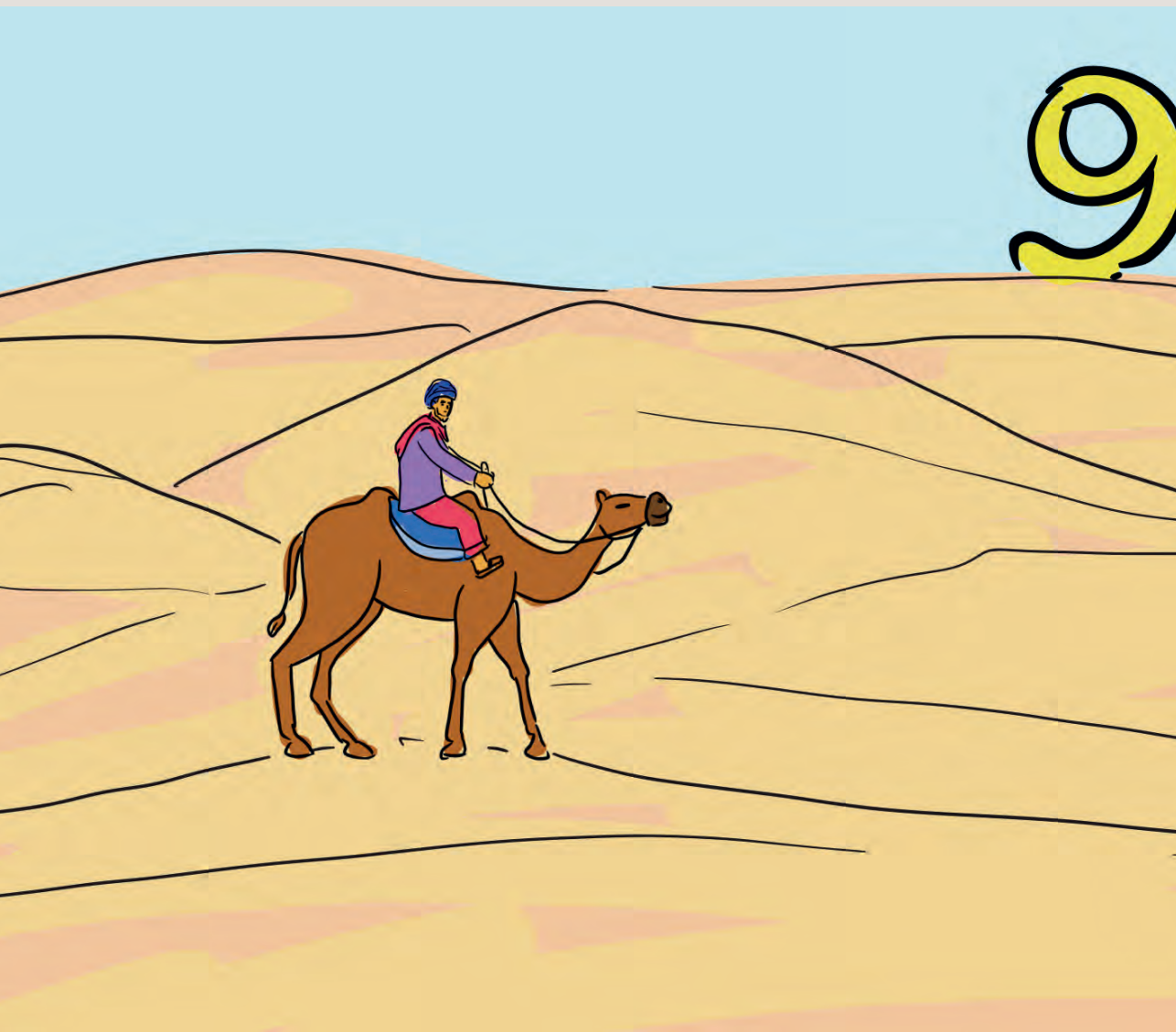
Stel je voor: hónderd kamelen. Suleiman verhuurde zijn kamelen niet.

Hij was koopman. Vroeger reisde hij zelf regelmatig stad en land af met zijn karavaan kamelen. Nu deed hij dat niet meer zo vaak. Nu stuurde hij zijn kamelendrijvers met zwaarbeladen karavanen door de woestijn naar plaatsen waar mensen veel geld gaven voor zijn koopwaar. Suleiman was rijk. Steenrijk. Hij woonde met zijn familie in een enorm huis waar wel twintig bedienden nodig waren om de boel schoon te houden. Om het huis was een prachtige tuin, waar nog eens vijf tuinmannen regelmatig de plantjes water gaven en het onkruid weg-haalden.

Elke keer als Moesafier de kudde kamelen van Suleiman door de straten zag trekken, werd hij groen van jaloezie.

“Waar is de rechtvaardigheid”, klaagde hij dan. “Waarom heb ik maar tien kamelen en Suleiman honderd? Als het ging zoals het hoorde, moest hij er vijfenvijftig hebben en ik ook vijfenvijftig.”

Dat had Moesafier goed uitgerekend. Hij klaagde over die onrechtvaardigheid tegen zijn vrouw, zijn burens en iedereen die het maar horen wilde.

Zo kwam het ook de stokoude rechter Ben-Hazi ter ore. Ben-Hazi had zijn leven lang bemiddeld in allerlei zaken waarbij mensen ontevreden waren met hun situatie. In de stad stond hij bekend als een wijze man, die uitstekend raad kon geven. Toen Ben-Hazi hoorde dat iemand vond dat hem geen recht werd gedaan, zei hij tegen zichzelf: "Ik ga die man eens opzoeken."

Niet lang daarna klopte hij aan bij het huis van Moesafier.

“Ik heb gehoord dat u groot onrecht is aangedaan”, begon Ben-Hazi.

“Misschien kan ik u helpen.”

Moesafier voelde zich vereerd met het bezoek van Ben-Hazi. De rechter stond hoog in acht bij de stedelingen. Hij nodigde de rechter binnen en zei:

“Edelachtbare, ik ben blij dat u er bent. Vindt u ook niet dat recht voor één, recht voor allen moet gelden? Het kan toch niet zo zijn dat de ene mens honderd kamelen heeft en de ander slechts tien.”

“Inderdaad”, antwoordde Ben-Hazi. “Ik ben ook blij een man te ontmoeten die dat inziet.”

Moesafier hamerde nog een tijdje op die honderd kamelen van Suleiman, zijn prachtige huis en die mooie plantentuin. Waarom had hij zoveel? Het kon toch niet dat hij zelf maar tien lastdieren had en een gewoon huis. Op zijn erf groeiden alleen maar wat woestijnrozen.

Suleiman zou zijn kamelen eerlijk met hem moeten delen. Dan pas zou je van rechtvaardigheid op deze wereld kunnen spreken.

“Ja, ja”, antwoordde Ben-Hazi. “Ik merk dat u de rechtvaardigheid liefhebt als het licht van uw ogen.”

Moesafier glom van trots. Hij hoorde de spot niet in de toon van de rechter.

“Wel dan”, ging Ben Hazi verder. “U kent Hamid toch, die net buiten de stad langs het bergpad woont?”

Moesafier knikte. Zeker kende hij Hamid. De man had van weggegooide planken een krot gebouwd, waar hij nauwelijks kon wonen met zijn vrouw en zes kinderen. Op het stukje land bij het krotje wilde niets groeien. De grond was droog en vol stenen. Zijn twee kamelen waren oude, broodmagere dieren.

Ze waren afgedankt door iemand die de dieren niet meer de moeite van het verzorgen waard vond. Ze konden weinig vracht dragen en ze gaven zo weinig haar, dat scheren niets opleverde.

Ben-Hazi ging verder. “U vindt het zeker ook onrechtvaardig dat hij zoveel minder heeft dan u. Laten wij straks naar hem toegaan. Dan kunt u vier van uw kamelen aan hem afstaan. Het is niet goed dat Suleiman tienmaal zoveel kamelen heeft als u, maar het is ook niet eerlijk dat u er vijfmaal zoveel heeft als Hamid.”

Moesafier keek de oude rechter eerst verwonderd aan. Van die kant had hij het nooit bekeken. Toen werd hij boos. Vier kamelen afstaan?

Geen denken aan.

“U denkt toch niet echt dat ik vier kamelen aan Hamid ga geven?”

“U zei toch dat recht voor één, recht voor allen moet zijn”, antwoordde Ben-Hazi kalm. “Dit is uw kans om een groot onrecht goed te maken.”

Moesafier bleef weigeren. “Ik kan mijn mooie dieren niet aan zo’n armoedzaaier geven. Bovendien had ik het niet over Hamid, maar over Suleiman.”

“Beste vriend”, zei Ben-Hazi, “als Suleiman met u moet delen, moet u ook met Hamid delen. Als u begint te delen met Hamid, kunnen we Suleiman misschien overtuigen met u te delen. Kom, laten we naar Hamid gaan.”

“Nee, nee”, jammerde Moesafier. “Mijn lieve kamelen zijn van mij. Die geef ik niet weg.”

Ben-Hazi zuchtte. “We hebben ons zeker vergist. U houdt helemaal niet van rechtvaardigheid. U bent gewoon jaloers op Suleiman.

Omdat u weet hoe lelijk het is om jaloers te zijn, vertelt u dat u de rechtvaardigheid liefhebt.”

Moesafier boog beschaamd het hoofd.

“Mag ik u nog wat vertellen?”, vroeg Ben-Hazi.

Afwachtend keek Moesafier op naar de oude rechter.

“Tevredenheid gaat boven rijkdom.”

Nooit meer heeft Moesafier tegen iemand geklaagd over de honderd kamelen van Suleiman. Als hij de kudde door de straten zag trekken, bedacht hij hoe gelukkig hij was met zijn tien mooie kamelen.

Evert was een arme jongen. Hij kwam uit een groot gezin: vier kinderen en een alleenstaande moeder. Ze woonden in een krot, op een verlaten perceel aan de rand van Paramaribo. Stroom was er niet en water kwam uit de regenbak. Moeder had geprobeerd de kost te verdienen met allerlei baantjes, maar het geld was nooit genoeg. En ze wilde de kinderen liever niet alleen achterlaten. Dus bleef ze na een tijdje thuis.

Ze plantte groente en kreeg wat hulp van de organisaties waar ze zich had ingeschreven als hulpbehoevende.

De kinderen gingen soms wel, soms niet naar school. Evert was het derde kind. Hij was twaalf jaar. Hij zat in leerjaar 6. Hij was een paar keer blijven zitten.

Even verderop woonde Siegfried. Siegfried zat op dezelfde school als Evert, maar hij zat in leerjaar 8. Ook bij hem was er geen vader in huis.

Hij woonde samen met zijn moeder en zusje. Zijn moeder werkte op een kantoor. Als ze moest werken, moesten de kinderen naar een oppas. Volgend jaar zou Siegfried niet meer naar de oppas hoeven.

Dat had zijn moeder hem beloofd. Dan was hij van de basisschool af. Dan was hij groot genoeg om alleen thuis te blijven tot ze van het werk kwam.

Zijn moeder gaf hem ook al opdrachten om te kijken of hij zelfstandig genoeg was. Vanaf zijn negende stuurde ze hem naar de winkel. Nu hij twaalf was, ging hij soms op de zaterdag voor haar naar de markt.

Zo was het ook op een zaterdag in december. Hij moest dan de bus nemen een paar straten verder. Toevallig kwam hij Evert op weg naar de bushalte tegen.

“Waar ga je?”, vroeg Evert.

“Naar de stad”, antwoordde Siegfried. “Ik moet voor mijn moeder naar de markt.”

“Ik kom met je mee”, zei Evert en hij liep samen met Siegfried naar de bushalte.

Toen ze in de bus zaten, vroeg Evert of Siegfried voor hem wilde betalen.

Siegfried wilde eigenlijk niet.

“Man”, zei hij, “als je geen geld hebt, moet je niet in de bus stappen”, zei hij. “Ach, kom nou”, wuifde Evert zijn bezwaar weg. “Ik geef het je later terug.” Siegfried geloofde er niet veel van. Maar goed, zijn moeder had hem wat extra geld gegeven.

“Koop wat lekkers voor jezelf”, had ze gezegd.

Ze gingen eerst naar de Centrale Markt. Siegfried moest aardappelen en uien kopen. Deze producten waren al een week moeilijk te krijgen. Verder moest hij een panklare kip kopen en tenslotte een stel lekkere sinaasappels.

Helaas waren de uien en aardappelen uitverkocht.

“Laten we buiten gaan kijken”, stelde Evert voor.

In de straten voor de markt verkochten de mensen hun producten op het trottoir. Sommigen hadden tafeltjes, maar de meesten hadden gewoon een doek gespreid. Daarop hadden ze hun waren neergelegd.

De verkopers namen een heel stuk van de stoep in beslag. Het was er altijd druk. Je moest ook uitkijken dat je niet uitgleed over één of ander stuk rottend afval. Als het had geregend was de stank en de smerigheid onvoorstelbaar. En het regende vaak.

Siegfried voelde even in zijn zak. Gelukkig, het geld zat er nog in. Ja, het kon geen kwaad om voorzichtig te zijn, in deze drukte stikte het van de zakkenrollers.

“Yu boy, kijk waar je loopt”, zei een vrouw plotseling.

Siegfried schrok, helemaal in gedachten verzonken, was hij tegen een vrouw aangelopen. Ze stond midden op het smalle loopgedeelte dat overgebleven was met een vriendin te praten.

“O, sorry mevrouw”, mompelde Siegfried.

Evert trok hem aan zijn arm.

“Kijk uien daar!”

Siegfried wrong zich tussen de mensen naar de stand.

“Omeni yu e seri a ayun?”, vroeg Siegfried.

De verkoper noemde de prijs. Die was bijna twee keer zo hoog als de door de overheid vastgestelde prijs.

“San! Zo duur”, zei Siegfried.

Hij besloot een pond te nemen in plaats van een kilo. Zijn moeder had de uien hard nodig. Terwijl de verkoper voor hem afwoog, keek Siegfried om zich heen. De vrouw van zonet stond nog steeds op dezelfde plaats te babbelen. Haar tas bengelde half open aan haar linkerhand.

Plotseling zag Siegfried dat Evert een greep in de tas deed. Maar de babbelen- de vrouw voelde het. Ze draaide zich om, keek Evert één moment verbaasd aan en begon toen hard te schreeuwen. Evert rende weg met de portemonnee van de vrouw in zijn ene hand geklemd.

Om sneller weg te komen, rende hij met grote sprongen over de uitgestalde waren van de verkopers. Hij vertrapte daarbij tomaten, bladgroenten, komkommers, pepers, en amsoi. De vrouw rende achter hem, maar kwam bijna niet vooruit.

“Fufuruman, fufuruman! Houd hem, die dief heeft m’n geld gestolen!”, schreeuwde zij.

Evert keek even om en rende toen door. Dat werd zijn nekslag. Even later lag hij languit op de grond, midden tussen de bananen en bacoven. Snel stond hij op en wilde doorrennen, maar voor de tweede keer lieten de glibberige platgetrapte bacoven en bananen hem uitglijden. Intussen was de eigenaar van de bacoven en bananen van zijn schrik bekomen. Met een stevige lat ging hij de dief te lijf. Evert lag op de grond te kronkelen en probeerde de slagen te ontwijken, hetgeen hem niet lukte.

Intussen hadden zich heel wat mensen om de dief verzameld. Siegfried kon door de kring van nieuwsgierigen niet meer zien wat er gebeurde.

Maar naar het geschreeuw te oordelen kreeg Evert een afgedonderd pakslaag. Als twee politieagenten die net langsreden er niet tussen waren gekomen, zou het beslist slecht met hem zijn afgelopen.

Siegfried zag (en hoorde) hoe de bestolen vrouw en de gedupeerde groentenverkopers door elkaar heen scholden op de dief. De ene politieman probeerde hen wat te kalmeren. Zijn collega deed Evert de handboeien om.

Siegfried liep naar de plaats des onheils. Daar zat Evert versuft op het trottoir. Hij had verschillende schrammen en blauwe plekken in zijn gezicht.

Siegfried had met hem te doen. Hij wist hoe moeilijk Evert het thuis had. Maar aan de andere kant was het goed voor hem. Stelen was nooit goed.

Waarom deed hij niets om een centje te verdienen?

Hopelijk zou het een goede les voor hem zijn. Evert keek even op, maar toen zijn blik die van Siegfried ontmoette, keek hij beschaamd naar de grond.

Nee, het zag er niet mooi uit voor Evert. Siegfried stak de straat over. Hij zocht zijn weg naar de bushalte. Zijn moeder wachtte op de boodschappen.

Thuis zou hij haar vertellen wat er gebeurd was. Hij zou haar vragen om naar Everts moeder te gaan. Zelf durfde hij dat niet.

Martha is een Inheemse, maar geen volbloed. Haar grootvader was een Creool. De kleur van haar huid is donkerder dan bij volbloed Inheemsen.

Haar haar, dat ze kort heeft laten knippen, krult. Voor de rest zijn haar inheemse trekken duidelijk herkenbaar.

Ze is opgegroeid in een inheems dorpje in Para. Ze kon goed leren en het lukte haar om naar de middelbare school te gaan. Ze woonde toen in een internaat in Paramaribo. Na de middelbare school is ze naar haar dorp teruggekeerd. De meeste mensen uit het binnenland of het district blijven in de stad wonen als ze een hogere opleiding hebben gevolgd. Ze kunnen moeilijk werk vinden dat bij hun opleiding past.

Maar Martha had geluk. Ze kon wèl terugkeren naar haar dorp. Ze had een baan gevonden bij het ministerie van Sociale Zaken. Het ministerie had een kantoor in één van de dorpen in de buurt. Daar mocht ze werken. Martha was blij, want ze hield van haar dorp. Ze was dan ook dicht bij haar ouders. Bovendien had ze drie kinderen, en die waren dan dicht bij de grootouders.

's Morgens liep Martha drie kwartier naar haar werk in het andere dorp. Om half drie in de middag liep ze weer terug. Er gingen geen bussen daar en ze had geen ander vervoer. Ze vond het niet zo erg. Lopen had ze haar hele leven al gedaan. En vaak genoeg ontmoette ze onderweg vriendinnen met wie ze al babbelend verder liep.

Op een dag moest Martha overwerken. Pas om vijf uur kon ze het kantoor verlaten. Met twee collega's begon ze aan de weg naar huis. Het weer was heet en drukkend. Na een kwartier begon het te rommelen in de wolken.

De vrouwen haastten zich, want het was duidelijk dat het zou gaan onweren. Nog net voor het begon te regenen, bereikten ze het dorp van de eerste collega. Martha liep door met haar andere collega. Ze zagen de lucht helemaal zwart worden en niet lang daarna barstte de hemel open.

Bliksemschichten flitsten en de donder knalde keer op keer. Kletsnat bereikten ze het dorp waar de tweede collega woonde.

“Blijf hier wachten tot de bui over is”, zei de collega van Martha tegen haar. Ze gaf Martha een baddoek om haar haren droog te wrijven. Martha wachtte tien minuutjes. De regen leek minder te worden, maar het werd ook donkerder. De schemering begon te vallen.

“Blijf hier slapen”, nodigde de collega haar nogmaals uit. “Het kan gevaarlijk zijn om in het donker door het bos te lopen. En dan nog bij regenweer.”

Maar Martha sloeg het aanbod van haar collega af.

“Die kinderen van me wachten op me”, zei ze. Haar kinderen waren toen nog klein. Sergio was zes en Melanie was drie jaar.

Eerst leek de bui af te nemen, maar toen ze een minuut of vijf gelopen had plensde de regen weer in alle hevigheid neer. Het waren dikke regendruppels. Je kon geen hand voor je ogen zien. Alleen als de bliksem flitste, zag ze de profielen van de bomen tegen de hemel. Bij elke donderslag kromp ze in elkaar. Ze was overdag nooit bang geweest op de weg, maar nu werd ze het wel. Op een bepaald punt moest ze rechts afslaan om bij haar dorpje te komen. Die afslag mocht ze niet missen. Hardop biddend of God haar, dank je dank je, de weg wou wijzen, liep ze verder.

Niet al te ver voor haar sloeg de bliksem in de weg. Verlamd van schrik ging ze in de modder liggen, want daar was de weg inmiddels in veranderd.

“Opstaan”, zei ze tegen zichzelf en dat deed ze. Half rennend en dan van vermoeidheid weer lopend, vervolgde ze haar weg, steeds biddend dat ze veilig thuis mocht komen.

Op een gegeven ogenblik was er weer een lichtflits en tot haar stomme verbazing zag ze dat het de goede weg naar huis was. Zonder zich ervan bewust te zijn, had ze de goede afslag genomen. Nog even en ze zou thuis zijn. Nog een klein stukje, dan was ze bij de kreek waar een omgevallen boomstam als timba - loopplank - overheen lag. Daar moest ze over en dan was ze er.

Het regenen was gestopt, maar het was nog steeds donker. Ze zocht in haar tas naar een T-shirt of iets anders om haar gezicht en haren mee te drogen. Ze zag dat ze al die tijd een aansteker in haar tas had gehad. Ze maakte de aansteker aan om naar de timba te zoeken. De kreek was veranderd in een woest stromende rivier. De timba was half onder water. Gelukkig was de boom nogal breed. Voorzichtig zette ze haar voet op het begin van de loopbrug. Het water stroomde over haar voeten.

Nog een stap. Toen zag ze bij het licht van de aansteker iets bewegen. Het was de kop van een aboma. Een aboma is een grote wurgslang. In een moment van koelbloedige helderheid keek ze of ze zijn staart kon zien.

Met die staart valt de slang aan, boort de scherpe verharde punt in de anus of de ruggenwervel van het slachtoffer voor houvast en gaat dan pas wurgen. De staart was ver genoeg van haar af. Zo gauw ze kon en met veel lawaai, strompelde ze de timba over.

“Suma de dape?”, zei de stem van haar buurvrouw, die iemand hoorde aankomen.

“Na mi”, antwoordde Martha half huilend, maar ook opgelucht dat ze het dorp levend had bereikt.

“ Mi gado. Waarom ben je door dit noodweer gekomen?”

“Sergio en Melanie wachten op me.”

Er kwamen meer mensen kijken. Martha vertelde van het noodweer en van de aboma in de kreek, maar ze werd nauwelijks geloofd.

Haar ouders en de kinderen schrokken toen ze haar zo drijfnat zagen.

Vlug verwisselde ze haar kleren voor een droge slaapjurk. De kinderen wamen bij haar zitten. Melanie kroop op haar schoot. Haar moeder gaf haar warme thee en een broodje. Haar vader streelde haar haren.

Hij geloofde het verhaal van de aboma wel. Er was eentje in de omgeving die al heel wat schade had aangericht.

“Dat was levensgevaarlijk wat je hebt gedaan”, zei hij tegen Martha.

“Je bent echt door het oog van de naald gekropen.”

De volgende morgen gingen de mannen van het dorp kijken of ze de aboma konden ontdekken. Die werd inderdaad gevonden en met een strik om de kop gewurgd. En buurvrouw moest het toegeven.

“Martha, dan yu no ley nò. Martha je hebt dus niet gelogen.”

Het was droge tijd en erg warm. Het was ook de tijd dat de mensen hun kostgrondjes gingen openkappen en schoonbranden. Zo was er ook een man die het kostgrondje van zijn vrouw schoonmaakte. Hij had de takken en bladeren opgestapeld onder een boom. Na een paar dagen kwam hij terug en stak de stapel in brand. Het vuur schoot omhoog en de bladeren van de boom begonnen vlam te vatten.

Toen zag hij dat er een slang aan een tak hing. De slang schreeuwde om hulp. Hij zou verbranden! De man kreeg medelijden met de slang en redde hem met een lange bamboestok uit het vuur.

Maar toen de slang op de grond lag, kwam hij dreigend op de man af. Hij zei: "Mensenkind, ik ga jou bijten." Hij sperde zijn bek open.

De man deed een stap naar achteren en zei: "Wat krijgen we nou? Dit noem ik stank voor dank. Ik heb je leven gered en nu wil je mijn leven nemen.

Liever had ik je in die boom laten verbranden!"

De slang sloot zijn bek en dacht even na. Toen zei hij: "Ja, zo gaat het nu eenmaal. Weet je niet dat ondank 's werelds loon is. Dan had je me maar niet uit het vuur moeten redden." Hij opende zijn bek weer.

"Wacht!", riep de man. "Geef me een kans, zoals ik jou ook een kans heb gegeven. Laten we naar drie plaatsen gaan en vragen of jij me mag bijten.

Alleen als op alle drie plaatsen 'ja' wordt gezegd, mag je me bijten."

De slang vond dit een goed voorstel en ze gingen op weg. Na een tijdje kwamen ze een os tegen.

"Hé, vader Os!", riep de man. "Luister even. Ik heb deze slang zijn leven gered. Hij zou verbranden als ik er niet was geweest. En nu wil hij me doodbijten. Wat vind je ervan? Mag hij mij bijten of niet?"

De os snoof. "Zeker wel. Mensen verdienen niet beter. Ze hebben mij hun land laten ploegen en nog eens ploegen. Nu ik oud ben geworden, willen ze me naar de slager brengen en laten slachten. Disi na tangi fu bun na kodya."

Hij keek naar de slang en zei: "Bijt hem maar flink."

"Ha, goed zo", siste de slang, "dat was het eerste oordeel."

De man en de slang vervolgden hun weg. Even later kwamen ze bij de oever van een rivier. De man vroeg: "Zullen we het ook aan deze rivier vragen." "Goed", antwoordde de slang, "eens kijken wat die zegt. De rivier komt veel met mensen in contact."

"Beste rivier", zei de man, "ik heb deze slang zijn leven gered. Hij zou verbranden als ik er niet was geweest. En nu wil hij me doodbijten. Wat vind je ervan? Mag hij mij bijten of niet?"

De rivier rolde tegen de oever aan en zei: "Natuurlijk mag hij bijten."

Mensen verdienen geen goedheid. Kijk wat ze met mij doen. Ze lozen via riolen al hun troep in mij. Soms zitten er giftige chemicaliën tussen, waarvan de vissen doodgaan. Overal drijft hun plastic, dat mij zo smerig maakt.”

“Haha”, siste de slang weer, “dat was het tweede oordeel.”

Ze liepen verder en kwamen een awari tegen.

“Hé, mati Awari, luister even!”, riepen ze.

De man vertelde weer. “Deze slang was bijna verbrand in een boom.

Ik heb hem uit het vuur gered. Nu wil hij me doodbijten.

Vind je dat niet ondankbaar? Mag hij mij bijten of niet?”

De awari begreep onmiddellijk dat hij hier een slaatje uit kon slaan. Hij gaf de man stiekem een seintje, alsof hij wilde zeggen: “Levert het me nog wat op?”

De man knipoogde van ‘ja’, waarop de awari zei: “Als iemand je leven redt, moet je heel dankbaar zijn. Het past niet om die persoon slecht te behandelen. Je mag geen stank voor dank geven.”

“Haha!”, lachte de man, “hij zegt ‘nee’, dus je mag mij niet bijten.”

De slang gaf zich gewonnen. Hij gleed het bos in en vervolgde zijn weg alleen.

De awari zei toen tegen de man: “Vriend, ik heb je gered. Wat krijg ik van je?”

De man beloofde de awari tien kippen. Ze spraken af dat hij die de volgende dag voor de awari zou brengen op een open plek in het bos.

De volgende dag stopte de man drie jachthonden in een grote zak. Met die zak op zijn rug ging hij opgewekt naar open plek. De awari zat al op hem te wachten. Hij had honger en verheugde zich op zijn maaltijd.

“Mmm, daar komen mijn kippetjes.”

Bij de awari aangekomen zei de man: “Vriend, zal ik de kippen één voor één uit de zak halen, of moet ik ze er allemaal tegelijk uitgooien?”

De awari zei likkebaardend: “Gooi ze er allemaal maar tegelijk uit, kom maar op. Die er vandoor gaan, drijf ik met plezier weer op.”

Toen gooide de man de zak in één ruk leeg. De honden sprongen eruit en stortten zich op de awari. Het beest kon ternauwernood ontkomen.

Hij vluchtte een boom in.

Vanaf een hoge tak riep hij: “Disi na tangi fu bun na kodya. Wat ben ik toch een stomkop! Waarom heb ik niet ‘bijt hem maar gerust’ gezegd?”

De awari was ontsnapt aan de jachthonden, maar vanaf die dag was hij ontzettend kwaad op de mensen. Hij zwoer dat hij zich zou wreken.

“Hé mens”, riep hij, “voortaan zal ik op je erf, in je ren of hok, of waar ik ze ook maar kan vinden, geen kip in leven laten.”

En tot op de dag van vandaag hebben de mensen nog last van awari's die hun kippen komen stelen.

Kwan Hua was een jongen die maar niet wilde horen. Toen hij vier jaar was, ging hij naar school. Keer op keer kreeg hij straf. Toen hij zeven jaar was, kwam hij op een dag thuis met zijn boeken. Hij zei dat hij die dag geen zin meer had om de lessen te volgen.

Zijn ouders vonden het verschrikkelijk. Hij was hun enige zoon en thuis had hij het niet slecht. Ze hadden een klein boerenbedrijf. Ze waren niet rijk, maar ook niet arm en hij kreeg op tijd alles wat hij nodig had.

Zijn moeder vroeg zich steeds af, waarom de jongen zo ongehoorzaam was. Ze nam een grote lap stof, die ze had gekocht om zijn schoolkleding te maken. Ze begon het in stukjes te knippen.

“Mama”, riep de jongen, “waarom knip je mijn uniformstof in stukjes?”

“Kwan Hua”, antwoordde de moeder, “ik had gehoopt dat je naar school zou gaan en goed zou leren. Ik had gehoopt dat je een knappe man zou worden, die nuttig werk doet voor zichzelf en anderen.”

Ze knipte driftig door. “Maar je wil alleen naar de speeltuin gaan, in bomen klimmen en stenen gooien naar vogeltjes. Begrijp dan dat je de tijd waarin je zou moeten leren net zo hebt gebruikt als ik nu. Ik knip goede stof aan stukjes.”

Kwan Hua werd stil. Hij had de boodschap van zijn moeder begrepen.

Beschaamd zei hij: “Morgen zal ik weer naar school gaan en mijn best doen.”

De volgende ochtend stond hij vroeg op, nam zijn boeken en ging naar school.

Hij gedroeg zich voorbeeldig. Maar na een paar dagen was hij de woorden van zijn moeder vergeten. De burens kwamen klagen dat hij hun honden had gepest. Dat hij lawaai maakte als ze hun middagdutje wilden doen. De moeder werd weer verdrietig. Ze lag er de hele nacht van wakker.

Toen Kwan Hua ‘s morgens opstond, was zijn moeder niet in de keuken.

Er waren geen dumplings voor hem gemaakt. Zijn thee stond ook niet klaar.

Hij rende naar boven waar zijn moeder nog in bed lag. Maar toen hij haar riep, gaf zij geen antwoord. Toen hij haar aanraakte, bewoog ze niet.

dan ten hele gedwaald

Hij zocht zijn vader en vond hem bij de koeien in de wei.

“Wat is er met mama”, riep hij ongerust. “Is ze dood?”

De vader zei dat hij naar zijn tante moest gaan. Zij woonde iets verderop.

Toen hij bij zijn tante was, vroeg hij weer: “Is mijn moeder dood?”

De tante zei: “Als jij verandert en goed je best doet op school, blijft je moeder misschien in leven.”

Kwan Hua ging naar school. Hij gedroeg zich voorbeeldig. Na twee weken zei de tante: “Je hebt geluk. Omdat je zo goed je best hebt gedaan, is je moeder weer beter geworden. Je mag naar huis.”

Kwan Hua ging terug naar huis. Het leek erop dat hij was veranderd.

Maar na een paar weken verviel hij weer in zijn oude gedrag.

De moeder was nu de wanhoop nabij.

“Ik weet niet meer wat ik moet doen”, jammerde ze. “Niets schijnt te helpen.”

Kwan Hua bleef zich misdragen. De klachten bleven binnenkomen.

Toen hij twaalf jaar was, weigerde hij om nog langer naar school te gaan.

“De school is niets voor mij”, zei hij. “Ik wil handelaar worden in de grote stad.”

Zijn vader gaf hem een draai om zijn oren. Hij zei: “Je bent veel te jong om naar de stad te gaan. Morgen ga je gewoon weer naar school.”

Maar Kwan Hua vergat zijn plan niet. Hij spaarde elk beetje geld dat hij kreeg.

Toen hij genoeg had, liep hij weg van huis. Hoewel hun zoon hun veel verdriet had gegeven, misten zijn ouders hem. Ze maakten zich zorgen en probeerden hem te vinden. Niemand wist waar hij was.

Negen jaren gingen voorbij. Toen kwam er iemand op de boerderij die vertelde waar de jongen precies woonde in de verre grote stad. Ze schreven hem een brief en vroegen hem om terug te komen.

Toen Kwan Hua de brief kreeg, huilde hij. Hij had het moeilijk in de grote stad, maar hij wilde niet met hangende pootjes teruggaan naar zijn ouders.

Ze hadden zo hun best gedaan om hem goed op te voeden.

Hij had ze alleen maar schande gegeven. Hij stopte de brief weg in een kast.

Zijn ouders kregen geen antwoord van hem.

Er gingen weer drie jaar voorbij. Het ging nog slechter met Kwan Hua.

Op een goede dag zei hij tegen zijn buurman dat hij terugging naar zijn dorp.

“Waarom ga je weg?”, vroeg de man. “Onze stad is toch een mooie stad.

Je kan je hier goed vermaken. Je hebt bars, restaurants, theaters, discotheken.

Er zijn mooie gebouwen, grote parken en het is altijd druk.”

Kwan Hua, die inmiddels een man was geworden, keek bedrukt.

“Ik ben nu al twaalf jaar in deze stad”, zei hij. “Ik heb van alles geprobeerd, maar niets is gelukt.

Ik heb geprobeerd handelaar te worden, maar heb al mijn geld verloren. Ik heb al drie maanden de huur niet betaald. Morgen komt de huisbaas. Niemand wil me geld lenen. Het leven in deze stad is erg hard."

De buurman knikte meelevend. "Ja, dat is ook zo."

"Ik zie nu hoe dom ik ben geweest", zei Kwan Hua. "Mijn ouders wilden altijd het beste met me. Ik hoop dat ze me terug willen hebben. Ik kan goed werk doen op de boerderij en voor ze zorgen als ze oud worden."

Kwan Hua vroeg de buurman al zijn huisraad te verkopen en daarmee zijn huurschuld te betalen. Toen ging hij op weg naar zijn dorp, lopend en liftend. Geld voor de reis had hij niet.

Bevend liep hij het erf van zijn ouders op. Zouden ze hem terug willen hebben? Als ze hem niet meer wilden, zou hij het hun niet kwalijk kunnen nemen. Hij hoopte zo dat ze hem nog een kans wilden geven om te laten zien dat hij echt veranderd was.

Zijn moeder was de eerste die hem zag. Ze rende op hem af en omhelsde hem. Zijn vader hoorde de drukte die ze maakte en kwam kijken wat er aan de hand was. Hij omhelsde hem niet, maar aan zijn glimlach merkte Kwan Hua dat ook hij blij was dat hij weer thuis was.

Vanaf die dag woonde Kwan Hua weer bij zijn ouders. Hij deed het boerenwerk en verzorgde zijn ouders toen ze oud werden. Zo maakte hij al het verdriet, dat hij ze ooit had gegeven, weer goed.

Een sinaasappel- en een zuuroranjeboom groeiden naast elkaar in een oude boomgaard. Twee keer per jaar stonden ze in bloei. Hun bloempjes roken dan geurig en verfristen de hele omgeving. Kinderen kwamen en speelden in het gras onder de bomen. Als de warme wind langskwam, bogen ze hun kruinen en bewogen hun takken vol bloesems op en neer, zodat ze leken op vrolijke bloemendanseressen.

Elke dag kregen ze bezoek van de vogels. Die floten vol vreugde hun deuntjes voor de blijde, lekker geurende bomen.

De sinaasappel- en de zuuroranjeboom waren goede vriendinnen. Ze maakten graag een praatje met elkaar. Zolang ze bloeiden waren dat vrolijke babbels over gezellige, vreugdevolle momenten.

Maar als de bloemen uitgebloeid waren en de vruchten zich begonnen te vormen, werd de zuuroranje wat stiller. Tegen oogsttijd voelde ze zich vaak depressief. De sinaasappelboom merkte op dat haar vriendin nauwelijks meer sprak. Op een avond boog ze zich naar de sinaasappelboom.

“Wil je me niet zeggen wat je dwarszit?”, vroeg ze. “Misschien kan ik je ergens mee helpen.”

“Ik wenste dat ik ook een sinaasappelboom was”, zuchtte de zuuroranjeboom. De sinaasappelboom was blij dat haar vriendin haar in vertrouwen wilde nemen. Maar dit had ze niet verwacht. Ze rees verbaasd haar takken omhoog.

“Waarom zou je dat willen?”

“Ik heb gemerkt dat de mensen niet zoveel van mijn kinderen houden als van de jouwe”, antwoordde de zuuroranjeboom.

De sinaasappelboom kreeg medelijden met de zuuroranjeboom. Ze had dat ook gemerkt.

De zuuroranjeboom klaagde verder: “De eerste oogst van zuuroranjebomen wordt gewoon weggegooid. En van de tweede oogst wordt er af en toe wat geplukt. De meeste vruchten blijven hangen tot ze op de grond vallen. Je ziet mijn kinderen nooit op de markt. De mensen vinden ze te zuur.”

De sinaasappelboom had daar nooit bij stilgestaan. Als haar vruchten rijp werden, kwamen de mensen langs en plukten de boom leeg. Het was waar wat de zuuroranje zei. Haar vruchten bleven maar hangen.

Niemand lustte ze.

“Waarom heeft de Schepper jouw vruchten zo lekker zoet gemaakt, terwijl de mijne zo zuur zijn dat je het sap alleen met veel water en suiker kan drinken?”, vroeg de zuuroranjeboom verongelijkt.

De sinaasappelboom merkte op dat ze er ook niets aan kon doen.

De zuuroranjeboom ging verder. “Het is onbegrijpelijk. Onze bladeren en onze bloesems lijken zoveel op elkaar. Onze vruchten zijn bijna even groot en even rond. Maar die van jou zijn zo lekker dat iedereen ze wil hebben, terwijl de mijne weggegooid worden als waardeloze prullen.”

De sinaasappelboom liet treurig haar takken hangen.

Ze had echt te doen met de zuuroranje. Ze wenste dat ze haar zoete kroost met haar kon delen.

“Weet je hoe gelukkig je mag zijn dat je een sinaasappelboom bent?”, zei de zuuroranjeboom. “Als er een zieke opgevrolijkt moet worden met een fruitmand, dan zitten jouw kinderen daar zeker in. Als de mijne in de mand zouden zitten, zou iedereen verbaasd kijken.”

“Er komt zeker wel een tijd dat de mensen ook van jouw kinderen zullen houden”, troostte de sinaasappelboom haar.

Maar de zuuroranjeboom wist van geen ophouden.

“Jij hebt mooi praten. Jij brengt onze baas geld op. Ik ben hier alleen maar een sta in de weg.”

De sinaasappelboom veerde omhoog.

“Nu je het over de baas hebt. Ik hoorde de boer gisteren over je praten.”

“Dat zal wel niet veel goeds zijn geweest”, kreunde de zuuroranje. “Wil hij me omhakken?”

“Nee, nee”, stelde de sinaasappelboom haar snel gerust. “Hij zei juist dat hij zo blij was met je. Hij vindt je een sterke en krachtige boom.”

“Zo...”, zei de zuuroranjeboom nieuwsgierig. “Dat had ik nooit gedacht.

Maar wat heb ik daar nu aan?”

“Ik zou het niet weten”, zei de sinaasappelboom. “Maar ik wilde je laten weten dat je best wel gewaardeerd wordt.”

“Dank je wel”, zei de zuuroranjeboom. Ze voelde zich al een stuk opgewekter.

Niet lang daarna kwam de boer kijken naar de mooie opgeschoten plantjes uit de zuuroranjevruchten die onder de boom waren gevallen.

Hij groef ze uit en deed ze in plantzakken. Hij verplaatste ze naar een open plekje in de boomgaard, niet ver van de zuuroranje- en de sinaasappelboom.

“Wat staan jouw kindertjes er mooi bij”, zei de sinaasappelboom.

“Ze krijgen nieuwe loten.”

De zuuroranjeboom zwol van trots. Ze kreeg medelijden met de sinaasappelboom. Die zag nooit wat er verder gebeurde met haar kinderen.

Het oogstseizoen ging voorbij en de bomen kregen weer bloesems.

De boomgaard geurde heerlijk. De kinderen speelden onder de bomen.

De wind liet de takken weer dansen en de vogels zongen hun liedjes.

De boer kwam langs en hij knipte wat takjes van de sinaasappelboom. Met een scherp mes maakte hij een inkeping in de zaailingen van de zuuroranjeboom.

Hij bond een stuk van een takje van de sinaasappelboom vast in de inkeping van de zuuroranjeboom.

“Heb je dat gezien?”, vroeg de sinaasappelboom aan de zuuroranjeboom.

“Ja”, zei de zuuroranjeboom.

Na een tijdje begon het takje te groeien. De boompjes werden groter en groter. Er kwamen kopers langs. De boer deed goede zaken. Een aantal van de boompjes hield hij voor zichzelf. Die plantte hij in de grond.

Nog steeds konden de zuuroranjeboom en de sinaasappelboom ze zien.

Een paar jaren gingen voorbij. Toen brak er weer een bloeiseizoen aan.

De nieuwe bomen waren nu zo groot dat ze ook bloesems kregen.

De zuuroranje- en de sinaasappelboom glommen van geluk. Hoewel ze ouder waren geworden, waren hun takken nog steeds vol bloesems.

Maar ze waren het met elkaar eens dat de bloesems van de nieuwe boompjes het mooist waren. De boomgaard was opnieuw een plek van vreugde en geluk.

En toen kwam de dag dat de nieuwe bomen vruchten droegen.

Het waren heerlijke, zoete sinaasappels. De mensen kwamen en plukten de vruchten. Ze genoten van het sap.

De zuuroranjeboom zei tegen de sinaasappelboom: “Dankjewel dat je mij je vruchten hebt geschonken.”

En de sinaasappelboom zei tegen de zuuroranjeboom: “Dankjewel dat je mijn kinderen hebt willen dragen op je stam.”

En zo waren de sinaasappel- en de zuuroranjeboom één geworden.

En nooit meer heeft de zuuroranjeboom geklaagd over haar zure vruchten.

Vroeger, toen er alleen nog maar dieren leefden op aarde, kon misi Slang prachtig zingen. Haar melodieën deden denken aan de stralende zon, aan glinsterende dauwdruppels, kleurige bloemen en flonkerende sterren. Als ze zong, realiseerden de dieren zich hoe mooi de wereld om hen heen was. Maar in haar stem hoorden ze ook een weemoedig verlangen. Alles waar misi Slang hen aan deed denken, had ze zelf nog nooit gezien. In die tijd hadden slangen geen ogen.

In de buurt van misi slang leefde sisa Regenworm, die prachtige amandelvormige ogen had, waarmee ze naar de wereld om haar keek. Als ze het lied van misi Slang hoorde, had ze willen roepen hoe mooi ze het vond. Ze had willen zeggen dat er geen mooiere plek was dan Aarde. Ze had misi Slang willen vertellen wat er allemaal nog meer op de wereld was om over te zingen. Ze wilde haar troosten en haar verdriet verzachten, want het moest verschrikkelijk zijn als het altijd donker om je heen was.

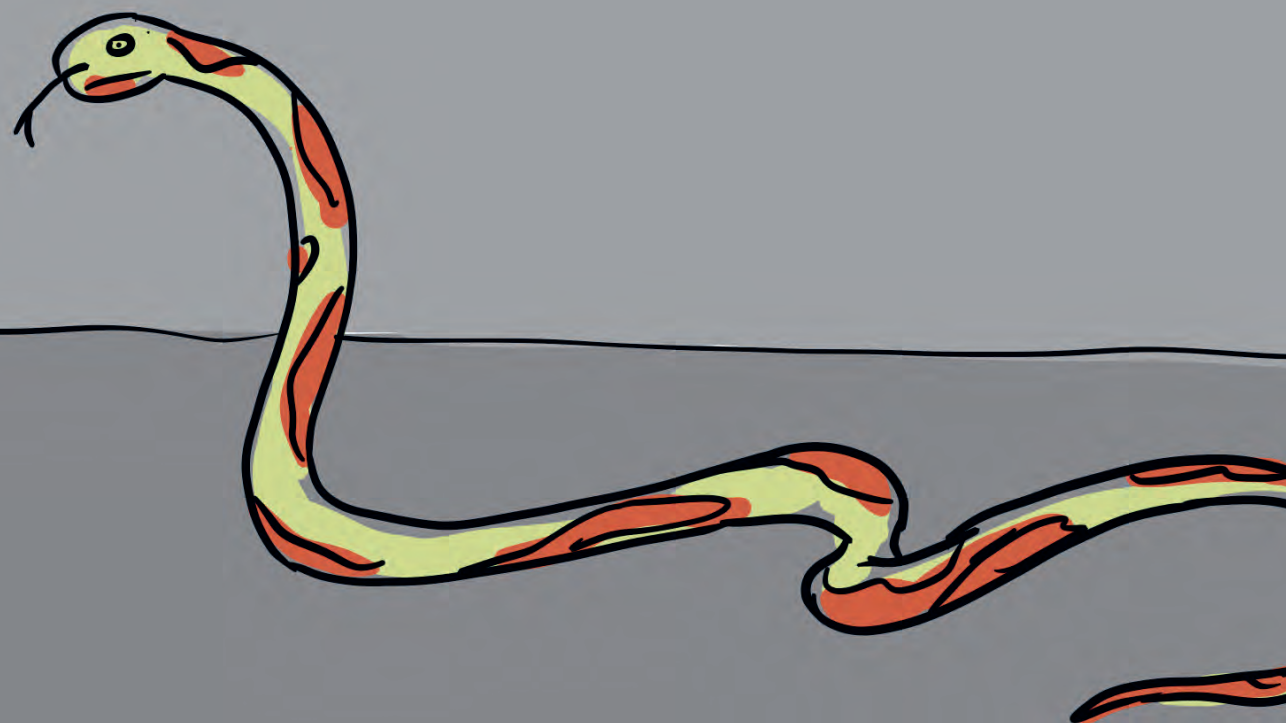
Maar sisa Regenworm kon dat niet. Ze was stom. Ze kon alleen maar om zich heen kijken en knippen met haar ogen. Nooit kon ze een gesprekje voeren met een ander dier. Daarom lieten ze haar ook links liggen.

Basya Krekel woonde in hetzelfde bos als misi Slang en sisa Regenworm. Als hij misi Slang hoorde zingen, zat hij genietend stil te luisteren. Wat zou het fijn zijn als ik ook zo mooi kon zingen, dacht basya Krekel. Dan zouden ook alle dieren naar mij komen luisteren. Misi Slang heeft toch maar geluk met zo'n stem.

Op een dag zag hij dat misi Slang uit haar hol kroop om zich te laten warmen door de stralen van de ochtendzon.

“Morgu, misi Slang. Wat heeft u toch een fantastische stem. Elke dag geniet ik ervan. Wat weet u de schoonheid van ons bos goed weer te geven.”

Misi Slang was blij met het compliment. “Tangi basya, voor uw bemoedigende woorden.

Het is jammer dat ik in werkelijkheid alleen maar duisternis om me heen zie. Daarom blijf ik meestal in mijn hol. Ik kan mij alleen maar verbeelden hoe mooi het bos moet zijn.”

Basya Krekel zag dat ze haar kop liet hangen. Het moest werkelijk verschrikkelijk zijn om in duisternis te leven.

“Weet u misi Slang, ik heb echt met u te doen. Het zou mooi zijn als iemand u een paar ogen zou willen schenken.”

Misi Slang hief haar kop op. Ze had goed gehoord wat basya Krekel zei.

“Wie in de wereld zou mij een paar ogen willen schenken? Dan zou die zijn eigen ogen moeten geven. Dat doet toch niemand.”

“Ieder heeft zijn eigen zorgen, misi Slang. Daarnet ontmoette ik toevallig sisa Regenworm. Zij heeft prachtige ogen. Helaas kijken ze altijd verdrietig. Ze voelt zich eenzaam, omdat ze met niemand kan praten.

Misi Slang liet een hoge toon horen. “Ik zou best mijn stem willen ruilen voor haar ogen. Als ik eindelijk kon zien of de wereld werkelijk zo mooi is als jullie me vertellen, zou ik mijn stem geen minuut missen.”

Dit bracht basya Krekel op een idee.

“Zal ik eens met sisa Regenworm gaan praten?”, vroeg hij.

Misi Slang liet weer een hoge noot horen. “Dat zou ik bijzonder op prijs stellen basya Krekel”, zei ze.

Dat liet basya Krekel zich geen twee keer zeggen. Hij spoedde zich naar de kluit aarde, waar sisa Regenworm woonde.

“Morgu mi moi sisa”, riep hij vrolijk. “Je hoeft niet langer te treuren. Ik ben gekomen om je te helpen aan de mooiste stem van de wereld.”

Sisa Regenworm richtte zich opgewonden op. Basya Krekel zag een vonk hoop in haar ogen glinsteren.

Hij ging verder. “Je hebt misi Slang toch vaker horen zingen. Je ziet toch hoe graag de dieren naar haar luisteren. Zou je niet zo mooi willen zingen als misi Slang?”

De ogen van de stomme sisa Regenworm waren vol ongeloof. Zou dat mogelijk zijn? Ze knikte heftig met haar kop. Natuurlijk wilde ze dat.

Basya Krekel ging opgewekt verder. “Misi Slang wil je haar stem geven, als jij haar jouw ogen geeft. Is dat geen mooie deal? Dan zijn jullie beiden gelukkig.”

Dankbaar knipperde sisa Regenworm met haar ogen. Ze was blij dat basya Krekel zo een mooie oplossing had bedacht.

Basya Krekel lachte stiekem in zijn vuistje. “Lieve sisa Regenworm, de stem van misi Slang is zo mooi. Zou je het erg vinden als ik hem even leende, voordat jij hem krijgt?

Ik heb altijd al een keertje zo mooi willen zingen als misi Slang.

”Basya Krekel zag de twijfel in de grote amandelen van sisa Regenworm.

Ze wilde het liefst zo snel mogelijk de stem van misi Slang hebben.
“Heel even maar”, zei basya Krekel. “Je kan me helemaal vertrouwen.
Denk je dat ik niet weet hoe je verlangt naar een eigen stem. Ik vind het ook belangrijk om jou gelukkig te zien.”
Ach, dacht sisa Regenworm, hij doet zo zijn best voor mij. Waarom zou ik hem geen pleziertje gunnen? Ze knipperde met haar ogen om te laten weten dat ze het goed vond.

Basya Krekel maakte een dansje van vreugde om haar te bedanken.
“Je bent de liefste regenworm van de wereld”, riep hij uitgelaten.
Vlug sprong hij daarna naar misi Slang. De ruil kon beginnen. Misi Slang bezat plotseling de grote, treurige ogen van sisa Regenworm. Die zou de perfecte slangenstem krijgen. Maar, volgens afspraak, mocht basya Krekel even de slangenstem uitproberen.
Maar toen hij die had, zei hij dat de stem wat tijd nodig had om zich aan zijn lijf aan te passen. Hij vroeg wat tijd om te oefenen. Na een paar dagen was het zover. Basya Krekel sjirpte zo luid, dat alle dieren kwamen kijken. De stem van misi Slang was veranderd, maar nog steeds mooi.
“We willen je elke dag horen”, zeiden de dieren.
Ook sisa Regenworm had hem gehoord. Op de tast kroop ze naar de plek waar hij zat te sjirpen.
“Wanneer krijg ik de stem?”, wilde ze hem vragen.
Maar ze kon het niet, want ze was stom. En geen sprietje op het hoofd van basya Krekel dacht eraan om haar de stem te geven. Wat kon ze hem doen? Ze was nu niet alleen stom, maar ook blind.
Had ze basya Krekel maar nooit geloofd. Het klonk zo mooi, wat hij zei.
Maar intussen had hij heel andere plannen. Vol verdriet en schaamte trok sisa Regenworm zich terug in de aarde. Sindsdien komt ze alleen heel af en toe nog naar boven, als het hard heeft geregend.

Op een dag ging baas Rohan naar het veld om kokosnoten te plukken. Toen hij bij een palmboom kwam, die niet al te hoog was, besloot hij erin te klimmen. Zijn hond, die hem vergezelde, bleef onder de boom staan. Het dier keek hoe zijn baas een stevig stuk touw aan de boom vastmaakte en naar boven klom. Boven in de boom begon hij een aantal noten af te snijden. Door een onhandige beweging, viel zijn kapmes op de grond. Baas Rohan vond het vervelend om weer naar beneden te moeten om het mes te halen. “Ach”, klaagde hij, “waarom moet mij dat nou overkomen? Nu moet ik dubbel werk doen. Was mijn hond maar een mens. Dan kon hij naar boven klimmen en mij het mes aangeven.”

De hond hield veel van zijn baas. Hij begreep goed wat die zei, maar hield zich stil. Baas Rohan zat nog steeds in de boom, onwillig om naar beneden te komen. Om hem aan te moedigen, blafte de hond een paar keer. Maar het maakte zijn baas juist boos.

“Ook dat nog! In plaats van mij te helpen zit je daar maar te blaffen”, viel hij uit tegen de hond.

De hond blafte nog een keer. Toen begon hij opeens te spreken.

“Baas, ik wil je juist helpen. Wij honden zijn altijd geduldig en trouw.

We begripen wat jullie zeggen. We zeggen alleen nooit iets terug in de mensentaal. We spreken de taal van de dieren. Je bent altijd goed voor me geweest.

Ik zal je helpen. Bovendien zal je voortaan de taal van de dieren verstaan.

Maar dat mag je aan niemand vertellen. Anders zal je sterven.”

De hond maakte een touw vast aan de boom, zoals hij het zijn baas zo vaak had zien doen. Hij klemde het kapmes tussen zijn tanden en klom naar boven. Stomverbaasd pakte baas Rohan het mes aan. Voordat zijn hond weer naar beneden ging, zei hij nogmaals: “Baas, dit geheim mag je aan niemand vertellen. Als je het toch doet, betekent het je dood.”

Vanaf dat moment begreep baas Rohan alles wat de dieren tegen elkaar zeiden. Vaak moest hij lachen om de grappige dingen die ze naar elkaar riepen.

Zijn vrouw vond het vreemd dat hij zomaar begon te lachen.

Elke keer als ze vroeg waarom hij lachte, zei hij: "Het is om niets."

Op een dag ging baas Rohan met zijn vrouw naar het dorp van haar vader.

Ze hadden bericht gekregen dat hij ziek was. Zoals gewoonlijk werden ze hartelijk ontvangen door de broers en zusters van zijn vrouw.

De familie wilde speciaal voor hen een kip slachten om klaar te maken voor het eten.

De oudste broer van zijn vrouw probeerde een kip in de ren te pakken. De kip rende kakelend weg. Ze schreeuwde: "Help! Ik moet sterven voor een vreemdeling. Hij is gekomen om mij op te eten. Help!" Baas Rohan was de enige die verstond wat de kip zei. "Laat dat beestje toch", zei hij tegen de broer. De broer keek vreemd op. Misschien vindt hij de kip te mager, dacht hij. Er was nog een vette haan in de ren. De broer greep de haan en wilde zijn nek omdraaien. De haan kraaide in doodsangst. "Ik word vermoord! Ik word vermoord!"

Baas Rohan vond het verschrikkelijk. Hij zei dat hij geen trek had in hanenvlees. Ze moesten de haan maar voor een andere gelegenheid bewaren. Er werd die avond geen vlees gegeten. De familie begreep er niets van. Ze vonden het maar een rare gang van zaken.

Na het eten werd er een familieberaad gehouden. Ze zaten met zijn allen op het erf. Alleen de vader lag binnen, ziek op bed. De kinderen wilden bespreken wat er moest gebeuren als de vader zou sterven.

"We moeten geld voor de crematie opzij zetten", zei de oudste broer. Ieder zou een deel daarvan moeten bijdragen. Ze spraken over het huis waar vader woonde en de percelen die hij bezat.

Baas Rohan zat er stilletjes bij. Plotseling hoorde hij twee vogels in een boom praten. De ene was een duif en de ander een yorkafowru.

"Wat denk je?", zei de duif tegen de yorkafowru. "Is de tijd voor de oude man al gekomen om naar het dodenrijk te gaan?"

De yorkafowru schudde zijn kop. "Ik denk dat ik maar weer vertrek. Die oude man gaat nog lang niet dood. Ik dacht dat ik hier moest zijn, maar ik heb me zeker vergist."

Toen baas Rohan dat hoorde, sprong hij op.

"Jullie vader gaat nog lang niet dood", riep hij tegen zijn schoonfamilie.

Verwonderd keken ze naar hem op, want hij had de hele avond niets gezegd.

"Hoe weet jij dat?", vroegen ze.

Natuurlijk kon baas Rohan dat niet vertellen. Zijn schoonfamilie had net besloten geen aandacht aan zijn opmerking te besteden, toen de vader het erf op kwam wandelen.

Hij was van zijn bed opgestaan. Hij voelde zich beter en wilde bij zijn kinderen zijn. Nu wilde de schoonfamilie opnieuw van Rohan weten hoe hij wist dat hun vader nog lang niet dood zou gaan. Het was toch wel vreemd. Zijn vrouw zei dat hij zich de laatste tijd ook eigenaardig gedroeg thuis. Ze had het gevoel dat hij haar steeds uitlachte.

De schoonfamilie voelde zich nu diep beledigd. Een van de broers stelde voor Rohan uit de familie te stoten. De andere broers en zussen vielen hem bij.

“Ik ga van je scheiden”, dreigde zijn vrouw.

Rohan kon zich wel voor zijn hoofd slaan. Waarom was hij zo stom geweest om te vertellen wat de yorcafowru had gezegd!

Nu bemoeide zelf de oude vader zich ermee. “Voor een man met geheimen is er geen plaats in onze familie”, zei hij.

Baas Rohan voelde zich in het nauw gedreven.

“Ik heb het gehoord van de vogels in de boom”, gaf hij uiteindelijk toe.

“Ik versta de taal van de dieren. Daarom wilde ik ook niet dat jullie de kip en de haan moesten slachten. Ik verstond wat ze zeiden in hun doodsangst.

Maar nu zal ik zelf moeten sterven, want het was me verboden dit geheim met andere mensen te delen.”

Na deze woorden viel baas Rohan dood neer. De schoonfamilie begreep dat hij de waarheid had gesproken.

In de boom zaten nog steeds de yorcafowru en de duif.

“Het lijkt erop dat je toch niet voor niets bent gekomen”, zei de duif tegen de yorcafowru. “De geest van baas Rohan zit op je te wachten.”

Er was eens een heel mooi meisje. De directeur van een melkfabriek werd verliefd op haar. Zij vond hem ook wel leuk en ze besloten te trouwen. Ze gingen samen in een gerieflijke bungalow wonen.

Maar de directeur was een jaloerse man. Zijn vrouw was zo mooi. Hij was bang dat iemand haar zou komen stelen als hij naar het werk was.

Weet je wat, dacht hij, voordat ik van huis ga, geef ik haar een pak rammel.

Dan begint ze te huilen en daar zal ze lelijk van worden. Dan wil niemand haar meer stelen.

Elke dag voordat hij het huis uitging, gaf hij zijn vrouw er dus stevig van langs. Ze schreeuwde en huilde, haar ogen werden rood en de tranen liepen over haar wangen. Maar ze bleef even mooi. Haar man vond het verdacht.

Misschien kwam iemand haar opvrolijken overdag. Hij sloeg haar nog harder.

De vrouw kreeg er schoon genoeg van. Wat zal ik doen? Zal ik weglopen?

Dat wilde ze ook weer niet, want ze hield nog steeds van haar man.

's Middags als hij thuiskwam, was hij de liefste man van de wereld. Hij bracht cadeautjes voor haar mee. Hij vertelde verhaaltjes die zo grappig waren, dat ze in de lach schoot en haar boosheid vergat.

Toen ze op een dag weer eens uitgehuild was van de aframmeling die haar man haar die ochtend had gegeven, deed ze de televisie aan.

Er was 'breaking news'. Een presentatrice vertelde in paniek dat de dochter van de president ziek was. Er was een visgraat in haar keel blijven steken en sindsdien deed ze niets anders dan hoesten. Maar de graat kwam niet naar buiten. De dokters wilden haar opereren, maar de president was bang dat ze dat niet zou overleven. In het hele land werd er nu naar iemand gezocht die haar kon helpen. Er verscheen een contactnummer op het scherm. Daar mocht je naar bellen of appen als je een oplossing wist.

De vrouw aarzelde geen moment. Ze belde het nummer.

"Ik weet wel raad", zei ze. "Mijn man is een geweldige dokter. Hij weet precies hoe je een graat uit de keel moet krijgen."

Hij heeft het talloze keren bij mij gedaan. Alleen heeft hij een domme gewoonte. Hij doet niets voordat hij een pak ransel heeft gekregen.”

Ze gaf de naam van haar man door en vertelde waar ze hem konden vinden. Op het presidentiële paleis waren ze ten einde raad. Toen ze hoorden dat er een man was die kon helpen, gingen ze hem onmiddellijk ophalen.

De directeur van de melkfabriek was stomverbaasd dat hij mee moest naar het paleis. Hij wilde helemaal niet mee. De adjudanten van de president hadden dat al verwacht. Ze hadden daarom wat stevige helpers meegenomen. Die gaven de man een flink pak slaag. Daarna namen ze hem mee naar de president.

De president was een lange, forsgebouwde man met een streng gezicht.

“Ik heb gehoord dat je de beste dokter van het land bent”, zei hij.

“Zijne Excellentie, ik heb totaal geen verstand van medicijnen”, protesteerde de man vertwijfeld.

“Ik heb gehoord dat je een expert bent in het verwijderen van graten uit mensen hun kelen”, ging de president onverstoorbaar verder.

“Dat is helemaal niet waar, Zijne Excellentie. Wie heeft u deze onzin verteld?”

“Je eigen vrouw”, zei de president boos. “Je zal toch niet zeggen dat ze liegt.” Hij wenkte zijn lijfwachten.

“Geef hem een pak rammel”, brulde hij.

“Nee, nee”, weerde de man hen af. “Ik zal uw dochter beter maken.”

De president knikte goedkeurend. Ze brachten de man naar de dochter.

Al vanaf de gang hoorde hij haar hoesten. Het klonk alsof ze het verschrikkelijk benauwd had en elk moment kon stikken. De man kreeg medelijden met het meisje. Toen hij in haar kamer was, vroeg hij iedereen om naar buiten te gaan. Hij begon om het meisje heen te rennen. Verbaasd stopte ze even met hoesten. De man stopte plotseling voor haar. Hij draaide met zijn ogen en stak zijn tong uit. Het meisje stopte weer even met hoesten. Diep vanuit haar binnenste kroop een lach omhoog. De man ging op zijn handen staan en klapte met zijn voeten. Het meisje hikte even. De man sprong weer op zijn voeten en riep heel hard:

“Boe!”

Het meisje schoot zo hard in de lach dat de graat opeens uit haar keel vloog. De tranen liepen over haar wangen van het lachen en van blijdschap.

De man dacht dat hij nu wel naar huis kon gaan, maar dat viel tegen. De president was helemaal verrukt over de genezing van zijn dochter. “Je bent echt een wonderdokter”, zei hij opgetogen. “Voortaan blijf je hier op het paleis, want ik wil dat je alle zieken in het land geneest.” De man maakte bezwaren, maar toen de lijfwachten dreigend op hem afkwamen, zei hij snel dat hij dat zeker wel kon. Hij belde zijn vrouw en vertelde haar dat de president hem niet wilde laten gaan. Hij moest eerst alle zieken in het land genezen. Zijn vrouw was niet alleen mooi, maar ook slim. Ze vertelde hem wat hij moest doen.

Alle zieken van het land mochten zich aanmelden bij het paleis. De man, die intussen bekend stond als wonderdokter, zou hen genezen.

Toen alle zieken zich hadden geregistreerd, werden ze opgeroepen om naar een groot stadion te komen. Dat was het Stadion Van De Genezing. In het midden was een brandstapel gemaakt. De wonderdokter stak het vuur aan met een grote toorts. De vlammen laaiden hoog op. Iedereen vroeg zich af wat er nu zou gebeuren.

De man sprak door een microfoon, zodat iedereen hem goed kon horen. “Ik weet dat jullie hier zijn gekomen om beter te worden. Dat kan alleen als de ergste zieke zich wil opofferen. Ik zal hem verbranden in het vuur en van zijn as maak ik een drankje dat iedereen geneest. Wie is de ziekste onder jullie?” Het werd stil in het stadion. Niemand wilde verbrand worden.

O nee, en eigenlijk waren ze helemaal niet zo ziek. Ze voelden zich plotseling weer gezond.

De één na de ander sloop het stadion uit. Ten slotte was er geen enkele zieke meer over.

De president was zo blij, dat hij de wonderdokter rijkelijk beloonde. Hij mocht naar huis, want alle zieken waren genezen. Hij hoefde niet meer te werken, want hij had geld genoeg. Zijn vrouw sloeg hij natuurlijk niet meer. Hij wist nu wat het was om een flink pak slaag te krijgen.

Hij had haar lief en samen genoten ze van een goed leven.

Er was eens een land in Zuid-Amerika met een heel blijde regering. Ze had namelijk een overeenkomst gesloten met een ander land, die veel geld opleverde.

“Wat zullen we doen met al dat geld?”, vroeg de president aan zijn ministers. Tja, daar had niemand nog goed over nagedacht. Maar goed, het was heel veel geld. Daar moest iets mee gedaan worden. Dat kon niet zomaar in de staatskas blijven liggen.

“Laten we iets leuks doen voor onze binnenlandse bevolking”, zei de minister van Wegen en Verkeer. “Die mensen zijn zo moeilijk bereikbaar vanuit de hoofdstad.”

“Er is een klein plaatsje bij de westgrens van ons land”, zei de minister van Opbouw en Ontwikkeling. “Er wonen hele aardige mensen, maar ik doe er een dag over als ik ze wil bezoeken. De weg zit vol gaten.”

“In de regentijd kom je er helemaal niet”, mopperde de minister van Onderwijs.

“Dan lijkt die weg op sommige plaatsen een rivier. Elk jaar in juni is het een ellende. We kunnen de examenformuliertjes voor de eindexamenklassen van de basisschool alleen met een helikopter laten bezorgen.”

“Dan moet de weg geasfalteerd worden”, zei de minister van Wegen en Verkeer.

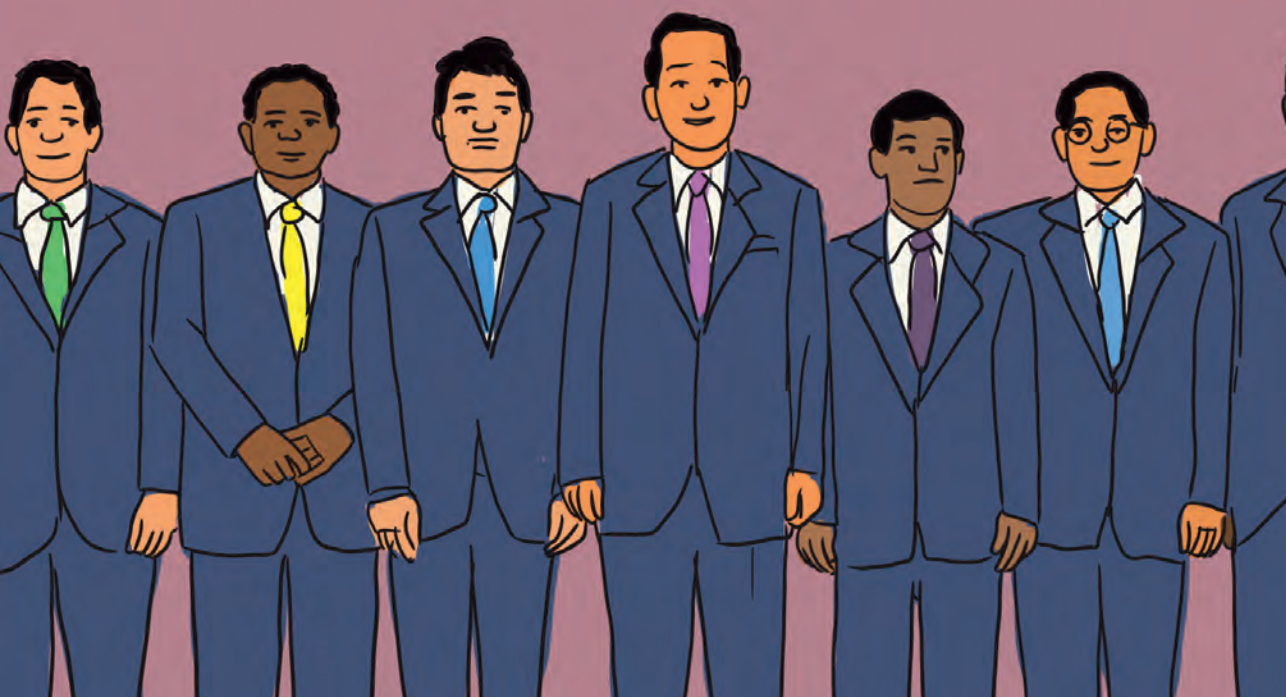
“Dat is zo gewoontjes”, vond de minister van Financiën. Zij vond dat er iets moderns moest komen. Iets waarmee ze het buurland aan de westkant jaloers konden maken.

“Dan moeten we een vierbaanshighway aanleggen”, zei de minister van Wegen en Verkeer.

“Een spoorbaan lijkt me veel beter.” Dat idee kwam van de minister van Landbouw.

“Dan kopen we een paar highspeedtreinen”, vulde de minister van Buitenlandse Zaken aan.

“Wat een prachtig idee”, zei de minister van Onderwijs. “Dan ben ik in een uurtje daar bij mijn volgende bezoek.”

De minister van Wegen en Verkeer wreef in zijn handen. Dat werd een megaproject. Daar zou hij veel eer mee op kunnen strijken. Voortaan zou hij zich minister van Wegen, Spoorwegen en Verkeer laten noemen.

“Wanneer kunnen we beginnen?”, vroeg hij.

“Nu”, riep de president. “Iedereen aan het werk! De vergadering is afgelopen.”

“Ik zal de treinen alvast bestellen”, zei de minister van Buitenlandse Zaken voortvarend.

“Ik heb een paar werkploegen voor je”, riep de minister van Werkgelegenheid.

De minister van Wegen, Spoorwegen en Verkeer vond het prima.

“Laat ze alvast het bos openkappen.”

In de maanden die volgden, was het hele land in rep en roer. Iedereen had gehoord van de prachtige spoorweg die dwars door het bos zou worden aangelegd. En iedereen wilde daarbij betrokken worden.

Allerlei mensen meldden zich aan bij het ministerie van Werkgelegenheid. Sommigen gingen rechtstreeks naar het ministerie van Wegen, Spoorwegen en Verkeer.

Als gevraagd werd of ze al eerder een spoorweg hadden gebouwd, zeiden ze allemaal: "Nee."

Veel van ze waren wel in het buitenland geweest. Ze hadden daar met de trein gereisd. Ze wisten ook hoe een treinstation eruitzag. Ze hadden treinkaartjes gekocht. Een conducteur was hun kaartje komen knippen.

Dat wisten ze allemaal wel. Maar niemand wist hoe je een trein moest besturen en nog minder hoe je de treinrails moest leggen.

Intussen had de eerste ploeg arbeiders een stuk van het bos opengekap.

De regen kwam. Er gebeurde niets op het open terrein.

De bomen en struiken begonnen weer te groeien. Een deel van de ploeg moest terug om opnieuw schoon te maken.

De druk op de minister van Wegen, Spoorwegen en Verkeer groeide. Er werd zoveel gepraat over het project.

De president had gezegd: "Als er niet snel iets te zien is van die spoorweg, denkt het volk dat het voor de gek gehouden wordt."

Gelukkig waren er genoeg bouwvakkers in het land. Die konden vast wel een stationsgebouw opzetten. Dat kon nooit moeilijk zijn. De trein moest binnen kunnen rijden. Er moest een dak zijn en daaronder wat wachtbankjes. En voor de kaartverkoop was er een loket nodig. De minister gaf onmiddellijk opdracht om met de stationsgebouwen te beginnen. Er moest één in de hoofdstad komen en één in het kleine dorpje.

Ook de minister van Buitenlandse Zaken had vaart achter de zaken gezet. Hij belde zijn collega.

"De trein is gekocht", juichte hij. "Het is een superspeedmodel. Het is net alsof je in een vliegtuig zit, als hij rijdt. En weet je wat. Het bedrijf dat de trein levert, wil ook wel een machinistentraining verzorgen. Dus zoek een paar mannetjes uit, die naar het buitenland kunnen voor de training."

De minister van Wegen, Spoorwegen en Verkeer was blij, maar bedacht ook dat dan eindelijk die rails er zouden moeten komen.

Er was niemand in het land die wist hoe dat moest. Zijn collega van Buitenlandse Zaken zou hem uit de brand moeten helpen.

Hij pakte de telefoon: "Collega, jij hebt me zo mooi geholpen met die trein. Zou je me ook kunnen helpen aan experts die weten hoe ze een spoorweg aan moeten leggen."

De minister van Buitenlandse Zaken stelde hem gerust.

"Collega, in het buitenland is alles te koop. Als je maar betaalt."

En niet lang daarna had hij inderdaad contacten gelegd met spoorwegexperts, maar toen de minister van Financiën hoorde hoe hoog hun honorarium was, schrok ze.

"Dat is meer dan de helft van wat we gereserveerd hebben voor het hele project", zei ze. "En je hebt al meer dan de helft uitgegeven aan de trein, de stationsgebouwen en het openkappen van het bos."

De minister van Wegen, Spoorwegen en Verkeer lachte wat schaapachtig.

"Ach, er is vast nog wel iets te vinden in een potje van de staatskas."

Met tegenzin stemde de minister van Financiën toe om nog wat geld te zoeken.

Ze wist dat het ging om een heel belangrijk project, dat niet mocht mislukken.

Toen de buitenlandse experts kwamen, bestudeerden ze alle kaarten die ze konden vinden. Ze gingen het bos in en onderzochten de bodem.

Tenslotte adviseerden ze de route van de spoorbaan een paar bochten te laten maken. De grond onder een rechte route naar het kleine dorpje was te zacht voor de zware trein. Ook keurden ze de stationsgebouwen af. Die hadden geen rekening gehouden met de in- en uitrijdbaan.

Ze vroegen hoe vaak de trein zou rijden en hoeveel mensen er gebruik zouden maken van de trein. Toen berekenden ze hoeveel één treinkaartje moest kosten.

De minister van Wegen, Spoorwegen en Verkeer viel steil achterover.

"Dat is mijn halve maandsalaris", stamelde hij verbaasd.

"U kunt de mensen ook gratis laten rijden", glimlachten de experts.

"Dan betaalt de regering elke maand vijftigmaal uw salaris om de trein en de spoorbaan te onderhouden."

De trein is er nooit gekomen. In de stationsgebouwen wonen nu vogels en zwervers.

Er was eens een man, die een zoon had waar hij buitengewoon blij mee was. De jongen had een sterk lichaam, waarmee het zwaarste werk hem gemakkelijk afging. Hij had open en eerlijke ogen, een krachtige neus en een volle mond die graag lachte. Niet alleen zijn uiterlijk stemde tot tevredenheid. De jongen was ook leergierig en onthield snel.

Er was maar één ding dat de vader stoorde. De jongen verloor ontzettend snel zijn geduld. Hij kon in grote woede uitbarsten, als één van zijn broertjes of zusjes niet snel genoeg het huis had geveegd of de tuin had aangeharkt.

Ze hoefden hem niet te vragen om te helpen met huiswerk. Als ze iets niet begrepen, schold hij ze uit voor dom en achterlijk. Hij gaf geen uitleg, maar schreef met hanenpoten het antwoord in hun schrift.

Toen hij achttien jaar was, werd hij verliefd op een vrouw. Voor je het wist, had hij haar ten huwelijk gevraagd en waren zij man en vrouw. De vrouw merkte wel dat hij ongeduldig was. Dat kwam haar eerst goed uit. Alle dingen werden pijlsnel geregeld.

Dat zijn ongeduld ook slechte kanten had, merkte ze een paar dagen na het huwelijk. Ze was bezig de nieuwe gordijnen op te hangen.

Het wankel trappetje waarop ze stond kantelde. De vrouw viel met gordijnen en al boven op de omgevallen trap. Haar lichaam deed overal pijn. Ze hilde en ging troost zoeken bij haar man.

In plaats van haar te troosten, schold hij haar uit voor onhandige ezelin.

De vrouw zei niets terug, maar in haar hart voelde ze zich diep gekwetst.

Ze kon haar gedachten niet goed bij haar werkjes houden.

Die middag liet ze het eten aanbranden. De man ontstak weer in woede.

Hij gaf haar een paar rake klappen.

Toevallig kwam zijn vader op dat moment op bezoek. Hij zei: "Zoon, als je zo doorgaat zal je je vrouw kwijtraken. Je moet proberen wat geduld te betrachten, als de dingen niet direct gaan zoals jij dat wilt."

"Als je dit nog een keer doet, vertrek ik", snikte de vrouw.

De man schrok, want hij was nog steeds verliefd op zijn vrouw.

“Het spijt me”, zei hij, “maar ik ben nu eenmaal een ongeduldig mens.”

Hij keek een beetje hulpeloos naar zijn vader.

“Vadertje, weet u misschien raad?”

De vader, die zijn hele leven al had nagedacht over deze nare eigenschap van zijn zoon, wist wel een oplossing. Maar het zou niet makkelijk zijn.

“Ik heb vaker wijze mannen en vrouwen geraadpleegd”, zei hij. “Ze hebben mij steeds verteld dat je geduld kan leren. Je moet naar het land van de heilige meesters gaan. Vraag naar de meester van het geduld.”

Zoals hij gewend was, pakte de ongeduldige jongeman direct zijn sandalen, zijn reistas, wat spullen en een wandelstok en ging op weg naar het land van de heilige meesters.

Zeven dagen en zeven nachten liep hij aan een stuk door. Toen was hij in het land van de heilige meesters. Het was niet moeilijk de meester te vinden die hij nodig had. Er waren wegwijzers. Op de één stond ‘eenvoud’, op de ander ‘liefde’, weer een ander had ‘vergeving’ als opschrift. Zo waren er nog meer bordjes. De jongeman zag al spoedig het bordje met ‘geduld’. Niet lang daarna bereikte hij een werkplaats.

De heilige meester was smid.

Hij vroeg: “Wat wil je jongeman?”

“Ik wil leren geduldig te zijn”, antwoordde de jongeman.

“Dat is een nobel streven”, zei de smid.

Hij gaf hem de blaasbalg en beval hem te trekken. De jongeman trok en liet de blaasbalg op bevel van de meester weer los, om zo het vuur in de smidse aan te wakkeren.

“Vanaf nu is dit je werk”, zei de meester. “Vanaf nu mag je ook niet meer spreken. Zwijgen is onze belangrijkste leefregel.”

Dag in, dag uit deed de jongeman niets anders dan zwijgend aan de blaasbalg trekken. Er waren andere leerlingen, die ook steeds zwijgend dezelfde handeling herhaalden. Ze deden dit, zonder dat er ooit een klacht uit hun mond kwam.

Alleen de heilige meester sprak met de klanten die hun ijzeren voorwerpen brachten of kwamen ophalen.

Na een jaar wisselde de jongeman met een andere jongeman van taak.

Hij mocht hameren op het aambeeld. Na weer een jaar kreeg hij de taak om steeds het water aan te dragen, waarmee het ijzerwerk werd gekoeld.

Zo gingen de jaren voorbij. Na tien jaar hield de jongeman het niet meer uit.

Op een ochtend, net voor hij weer met zijn eentonige taak zou beginnen, waagde hij het de meester aan te spreken.

“Meester?”

“Wat wil je?”, antwoordde de smid.

“Heb ik het geduld nog niet geleerd?”

“Veeg de vloer!”, was het antwoord van de smid. Dat was het werk dat de jongeman het afgelopen jaar had gedaan. In een opwelling wilde de jongeman de smidse uitloopen. Maar toen pakte hij de bezem weer.

Als hij naar huis ging zonder het geduld geleerd te hebben, waren de voorgaande tien jaren voor niets geweest.

Zo gingen er nog tien jaren voorbij. Toen kwam de dag dat de heilige meester tegen hem zei: “Je mag vertrekken. Je bent nu een geduldig man.”

Eindelijk kwam hij bij zijn huis. Hij was een stuk ouder geworden, maar verheugde zich erop de rest van zijn jaren met zijn vrouw door te brengen.

Niemand wist dat hij vandaag terugkeerde. Voor hij aanklopte, keek hij door het openstaande venster.

Wat hij zag, deed hem naar een pijl in zijn koker grijpen. Daar zat zijn vrouw op een tapijt, geleund tegen een stapel kussens. Ze was al die jaren even mooi gebleven. Haar lach was even klaterend. Ze babbelde met een jonge, knappe man die naast haar zat. Ze vermaakten zich uitstekend.

De man spande zijn boog. Hij wilde met de pijl het hart van de jongeman doorboren. Toen liet hij de boog zakken. Was het niet om deze driftige opwellingen, dat hij jaren geleden was vertrokken?

Hij klopte op de deur. Dezelfde jongeman die hij bij zijn vrouw had zien zitten deed open. Hij ging de salon in. Zijn vrouw, die hem herkende, snelde hem stralend van vreugde tegemoet. Ze riep de jongeman toe:

“Ahmed, mijn zoon, dit is je vader!”

De man knielde neer met zijn gezicht naar Mekka. Hij raakte met zijn voorhoofd de aarde aan en riep: “Allah, twintig jaar lang heb ik geleerd geduld te beoefenen. Het scheelde maar een haar of ik had zojuist mijn zoon gedood! Hoe onberekenbaar is onze zwakheid. Hoe oneindig is uw wijsheid! Hoe onuitputtelijk uw barmhartigheid!”

Het licht van de volle maan schijnt door het venster van de eenkamerwoning van de familie Anansi. Op de grond slapen zeven spinnenkinderen en moeder Makuba ligt zachtjes op een bed te snurken.

Anansi, de vader van de spinnetjes, kan de slaap niet vatten. Hij heeft een brief in zijn hand.

Lieve Anansi,
ik heb gehoord dat er een grote wereldoorlog gaat komen.
Echt waar, de televisie heeft het zelf gezegd. Ik ben zo bang hoor.
Veel liefs van je zus, Nanza.

Elke keer als Anansi de brief leest, gaan de haren op zijn armen en benen recht overeind staan. De familie Anansi weet maar al te goed wat oorlog is. Een jaar geleden moesten ze het bos invluchten, omdat twee oorlogvoerende groepen elkaar in het dorp bestookten. Ukkepuk had een granaatscherf in zijn been gekregen en tijdens de vlucht moesten ze hem om beurten dragen. Pas twee weken geleden, nadat er een vredesakkoord was getekend, mochten ze terug naar hun dorpje aan de Cotticarivier.

Anansi loopt heen en weer, stopt bij het raam en staart naar de lachende maan. "Jij kan mooi lachen, want jij bent lekker ver van de aarde", mompelt hij. Plotseling knijpt Anansi zijn ogen samen.

Wacht even! Als de aarde niet veilig is, en de maan ver van de aarde is, en de familie Anansi veilig wil zijn, dan moet de familie Anansi naar de maan. Anansi roept: "Makuba, kinderen, opstaan, want we gaan naar de maan!" Angstig schrikken Makuba en de kinderen wakker. Worden er weer bommen en granaten gegooid?

"Nee, nee", stelt Anansi iedereen gerust. "We gaan naar de echte maan, die daar." Hij wijst uit het raam.

Terwijl Makuba opstaat, fronsen ze haar wenkbrauwen.

"Anansi, ik wil best gaan, maar kan je vertellen hoe we daar moeten komen?" Anansi lacht zelfverzekerd.

“Jullie weten toch dat er een oud kanon staat in het bos, daar waar de wilde cassave groeit. Een of andere gevechtsgroep heeft het achtergelaten. Met dat kanon kunnen we onszelf naar de maan schieten.”

Even later haast de familie Anansi zich naar het kanon. Ze moeten opschieten, want als het dag wordt, is de maan verdwenen.

Ze passen met z'n allen net in de loop van het kanon. Anansi hangt ver over de rand van de loop, strijkt een lucifer af en steekt de lont aan.

Boem!

Ze razen voorbij sterren en satellieten, terwijl de maan dichterbij komt.

Ze zien bergketens, afgewisseld door enorme vlakten. Hun vaart neemt af en ze landen zachtjes in het maanzand. Nieuwsgierig kijken ze om zich heen.

“Goedemorgen samen”, klinkt een stem.

Vanachter een rots komt een wezen tevoorschijn met vier armen en vier benen, net als bij de aardse spinners, maar zijn huid is groen en glad.

Op zijn bolronde gezicht ligt een glimlach, die loopt van oor tot oor.

Anansi reikt hem de hand.

“Ik ben Anansi en dit zijn Makuba, Junior, Prodomientje, Fientjolis, Sjaki, Jasmijntje, Toetje en Ukkepuk. Is er nog plaats voor ons hier?”

De maanspin knikt vriendelijk bij elke naam die wordt genoemd.

“Plaats is er in overvloed, want ik woon hier alleen”, zegt hij. “Zijn jullie van plan lang te blijven?”

“Jazeker”, antwoordt Anansi, “de aarde is levensgevaarlijk geworden.”

“Welkom dan”, zegt de spin. “Mijn naam is Moenna en ik ben wachter hier. Maken jullie je maar thuis.”

“Meneer Moenna”, vraagt Makuba, “waar kunnen we wat te eten vinden. Ik heb alleen maar een restje heriheri kunnen meenemen.”

“Eten is geen probleem”, zegt Moenna. “Die poreuze, groene stenen die je overal ziet liggen, zijn onze heerlijke maanbroden.”

Fientjolis raapt één van de stenen op en neemt een hap.

“Best lekker”, zegt hij tevreden, nadat hij het groene spul heeft doorgeslikt.

Nu komt Prodomientje naar voren.

“Meneer Moenna, waar zou ik me een beetje kunnen opfrissen?”

Moenna glimlacht weer. “Lief meisje, er is geen water op de maan, maar maak je niet ongerust, want je zal hier niet vies worden. Alles is schoon en helder.”

Anansi roept: “We zijn niet alleen veilig, maar dat eeuwige gehossel om aan eten te komen is ook afgelopen, want alles ligt voor het grijpen.”

Juichend maken de kinderen en Makuba een dansje om Moenna en Anansi.

Drie weken doen ze niets anders dan slapen, eten en een beetje tori praten.

Maar steeds vaker komen bij Anansi de herinneringen aan het

leven op aarde naar boven. Hoe zou zus Nanza het maken? Binnenkort wordt ze jarig.”

“Ik heb zin in een feestje”, zegt Prodomientje.

“Mooi feest wordt dat”, moppert Junior, “zonder drinken en alleen maanbrood te eten. Wie moeten we uitnodigen? Ik wil niet alleen met jou dansen.”

“Zij zou behalve met jou nog met Moenna kunnen dansen”, grinnikt Sjaki.

“Die groene griezels”, fluistert Jasmijntje tegen Toetje.

Net op dat moment komt Moenna aangelopen.

“Hoe gaat het met jullie?”, informeert hij vriendelijk.

“Het is zo saai”, klaagt Prodomientje.

Plotseling wijst Toetje gillend naar een voet van Prodomientje. Die is tot haar enkel groen. Nu gilt Junior ook, want hij heeft een groene vlek op zijn buik ontdekt. Sjaki, die flink wat maanbrood heeft gegeten, heeft er zelfs twee.

Moenna glimlacht geruststellend.

“Jullie passen je goed aan. Binnenkort zijn jullie echte maanspinnen.”

Prodomientje kijkt vol afschuw naar haar voet.

“Ik wil helemaal geen maanspin worden”, huilt ze.

“Ik ook niet”, roepen Junior en Sjaki. De anderen vallen hem bij.

“Willen jullie niet op de maan blijven?”, vraagt Moenna teleurgesteld.

“Nee!”, gillen de Anansi's in koor.

“Maar daar beneden is het gevaarlijk”, probeert Moenna ze nog tot andere gedachten te brengen.

Even is het stil, maar dan schiet Junior fel uit.

“We zijn op aarde geboren en hebben recht op een plaatsje daar. We moeten terug en als het aan mij ligt, krijgt niemand ons meer weg.”

Met een zucht zegt Moenna: “Kom dan maar mee.”

Hij sjokt weg en de familie Anansi loopt beteuterd achter hem aan.

“Wat zielig, hè”, fluistert Makuba tegen Anansi.

“Wil jij soms hier blijven?”, fluistert hij terug.

Moenna brengt ze naar een afgrond, waar een donker gat in de diepte gaapt.

Ukkepuk begint te huilen en klemt zich aan Makuba vast.

De hele familie doet voorzichtig een paar stappen terug.

“Wat is dat nou?”, vraagt Moenna. “Willen jullie niet meer terug?”

“Wel levend graag”, zegt Anansi.

Hoofdschuddend zegt Moenna: “Ik dacht dat jullie draden kunnen weven.”

Anansi slaat een hand tegen zijn hoofd. Wat stom van hem! Dat had hij zelf moeten bedenken.

Hij maakt het eind van zijn spinnendraad vast aan een rots.

“Vaarwel!”, roepen de aardespinnen tegen Moenna als ze één voor één langs de draad terugglijden naar hun huisje op aarde.

Z=zwerver **B**=Boerin

Er was eens een zwerver die door het land trok en zich zo goed en zo kwaad als het ging door het leven sloeg. Vaak moest hij zijn honger stillen met onrijpe vruchten die aan de bomen langs de weg hingen. Op een dag lustte hij een lekkere soep. Hij bezat geen rooie cent, maar hij wist dat er een aardige boerin in de buurt woonde. Bij de rivier zocht hij een mooie ronde steen uit, ongeveer zo groot als een sinaasappel. Toen liep hij naar het boerenhuis en vroeg de vrouw of hij een pot en wat schoon water kon krijgen. Hij waste de steen tot die helemaal schoon was en glom. De boerin keek verwonderd toe.

- B:** Wat ben je daar aan het doen met die steen?
- Z:** Beste vrouw, ik moet wel al mijn aandacht geven aan deze steen. Het is een heel bijzondere steen, een soepsteen.
- B:** Een soepsteen? Bedoel je dat je met deze steen soep kan koken?
- Z:** Goede vrouw, heb je nog nooit van soepstenen gehoord! Deze heb ik van mijn grootmoeder gekregen. Goede soepstenen geven de soep een heerlijke smaak, die zelfs de beste koks niet kunnen overtreffen.
- B:** Je vertelt me wat moois, beste man. Ik wist nooit dat stenen lekker zijn. Ik heb nog nooit een steen geproefd.
- Z:** Iedereen die de soep van mijn grootmoeders soepsteen heeft geproefd, zegt dat het verrukkelijk is. Het mooie is, dat je met de soepsteen verschillende soorten soepen kan maken. De ene keer krijgt het een pittig smaakje, een andere keer is het zacht en zoetig.
- B:** Nou, dat zou ik ook eens willen meemaken. Is het moeilijk om met die soepsteen te koken?
- Z:** Nee hoor, er is niets aan. Je moet natuurlijk wel tot de steen praten. Dan weet die wat voor soep je wilt.
- B:** Kan je me misschien laten zien hoe je soep van die soepsteen maakt?
- Z:** Natuurlijk, beste vrouw, dan kan je zelf zien hoe goed de steen werkt.

De zwerver liep met de vrouw naar de boerenkeuken. Hij zette de pot op het vuur en goot er een liter schoon water in. Daarna liet hij voorzichtig de steen in het water zakken.

- Z:** (Hij wrijft in zijn handen.) Zo, nu kunnen we de soepsteen vertellen wat voor soepje we willen hebben. Wat denk je van een stevige maaltijdsoep?
- B:** (Ze kijkt oplettend toe, om niets te missen.) Een maaltijdsoep is best ingewikkeld. Zou de steen dat wel kunnen?

- Z:** (Hij klinkt een beetje verontwaardigd.) Steentje, deze boerin denkt dat je niet eens een maaltijdsoep kan maken. Laat haar zien hoe eenvoudig dat voor je is. (Hij houdt zijn hoofd luisterend schuin en richt zich dan tot de boerin.) De steen zegt dat wat peper en zout geen kwaad kunnen.
- B:** O, dat heb ik hier wel staan. Moet ik er wat van in de pot doen?
- Z:** Jaja, dat heeft de soepsteen toch gevraagd. En kijk, het water borrelt al, maar het is nog te helder. (Hij luistert weer.) Dikke soep krijg je met een lepel meel, zegt de soepsteen. Niet alles tegelijk, maar beetje bij beetje en flink roeren.
- B:** Meel heb ik genoeg in mijn keuken. (Ze strooit voorzichtig wat meel bij de soep, terwijl de zwerver steeds roert.)
- Z:** De soepsteen kunnen we bijna niet meer zien, maar juist nu is zijn werking het grootst. We mogen nu naar eigen keuze ingrediënten toevoegen. De soepsteen zal nooit moeilijk doen.
Het is maar wat de kok voorhanden heeft. (Hij kijkt de keuken rond.) Ach, ik zie daar een bot schapenbout dat je zeker aan je hond wilde geven. Die is beter op zijn plaats in onze soep.
- B:** Nou, die is niet voor de hond, want er zit nog aardig wat vlees aan. Maar neem het maar, want ik ben benieuwd wat de soepsteen ermee zal doen.
(De soep begint een heerlijke, kruidige geur te verspreiden.) Zouden we even mogen proeven?
- Z:** Ja natuurlijk, dan kan en als je er nog iets erbij wilt doen, mag dat ook. (Ze nemen elk een lepel en proeven voorzichtig blazend van de soep.)
- B:** Het smaakt goed en krachtig.
- Z:** Er ontbreken alleen nog een paar aardappelen.
- B:** Daar heb ik nog een mandje aardappelen. (Ze schilt de aardappelen, snijdt ze in stukken en reikt ze de man aan.)
- Z:** (Hij voegt de aardappelen bij de soep.) Ik zal de soepsteen vragen of ze nu tevreden is. (Hij proeft weer van de soep en beweegt zijn hoofd dan nadenkend heen en weer.) De steen is wel tevreden, maar met een grote ui erbij, zou de smaak perfect zijn.
- B:** Uien hebben we zat hier. Zal eentje voldoende zijn?
(Ze schilt een paar grote uien.)

- Z:** Eén ui is voldoende, want als de uiensmaak gaat overheersen, hebben we net niet het juiste resultaat.
Het deksel werd op de pot gedaan en het vuur ging op spaar.
De zwerver en de boerin keken vol verwachting naar de pot, waarop het deksel zachtjes trilde.
- Z:** Zo, de steen heeft tijd genoeg gehad om zijn werk te doen. De soep is klaar en mag nu opgeschapt worden en even afkoelen.
Dan zal je zien hoe goed het je zal smaken. Ik weet zeker dat je nooit een heerlijker soep gegeten hebt.
- B:** Hier zijn de soepborden. Wil je er nog een stuk stokbrood bij?
- Z:** Ik doe even een klein beetje in de borden. Dat is snel afgekoeld.
Proef jij maar eerst, want ik ben benieuwd wat je ervan vindt.
- B:** (Ze blaast nog even in de soep tot die genoeg is afgekoeld. Ze neemt een lepel soep en slurpt het zachtjes naar binnen.)
Het smaakt voortreffelijk! De soepsteen heeft wonderen gedaan met zo'n eenvoudige soep! Kun je me de steen niet verkopen?
- Z:** (Hij lacht.) Had ik het niet gezegd? De steen is niet te koop. Hij mag alleen weggegeven worden aan iemand met een goed hart.
Je krijgt hem van mij cadeau.
- B:** Dat is echt aardig van je, maar dan moet je ook een paar kleinigheden van mij aannemen. Wat tabak, een stuk spek... en hier, neem ook nog dit flesje met zelfgestookte jenever. Ik laat me niet graag door iemand in goedgeefsheid overtreffen.
- Z:** (Hij schept zijn bord vol en eet genietend zijn soep op. Daarna steekt hij de geschenken in zijn zakken en staat op.) Hartelijk bedankt, goede vrouw. Nu moet ik verder om ook elders de mensen te vertellen hoe je met een soepsteen omgaat. Het beste en veel geluk!

Heel lang geleden leefde er op de wereld een arme jongen die Chou Chou heette. Zijn hele bezit bestond uit een papegaai, een bamboefluit en een scherp mes. Toch was hij tevreden.

“Drie dingen, dat is veel”, zei hij, “vooral als je ze goed weet te gebruiken.”

Op een dag hoorde Chou Chou dat de keizer zich grote zorgen maakte. De kleine kinderen wilden 's avonds niet meer gaan slapen. Het was waar. Chou Chou had in zijn dorp ook kinderen zien spelen, terwijl de maan al scheen. Ze gaapten overdag en hadden wallen onder hun ogen.

De keizer was op zoek naar een zandman. De vorige zandman was doodgegaan en niemand had hem opgevolgd. De zandman had er altijd voor gezorgd dat kinderen op tijd gingen slapen. Hij strooide fijn zand, zo fijn dat je het bijna niet kon zien. Het zand verspreidde zich over het hele land en als het donker werd, kwam het terecht in de ogen van de kindertjes. Dan begonnen ze te geeuwen en vielen ze in slaap. De keizer had een grote beloning uitgelooft. Elke maand een zak vol goudkorrels, als de kinderen weer netjes op tijd naar bed gingen.

Zandman leek Chou Chou een aantrekkelijke baan. Hij meldde zich aan bij het keizerlijk paleis. Net toen hij voor de keizer moest verschijnen, werd hij opzij geduwd door een forse soldaat. Die had ook belangstelling voor de baan.

“Majesteit”, riep de soldaat, “een zandman moet elke dag het hele land door zonder moe te worden. Dat kan zo’n jongen niet. Hij is zelf bijna nog een kind.” Chou Chou liep om de soldaat heen en ging voor hem staan.

“Majesteit, ik kan alles wat een zandman moet kunnen en zelfs meer dan dat.” De soldaat begon te schaterlachen.

“Majesteit, stel ons op de proef. Dan zullen we zien wie de beste zandman is.” De keizer liep naar het keizerlijk terras. Hij wees naar de bergketens in de verte. “Op de top van de hoogste berg groeien paarse bergbloemen. Wie het eerst een takje met zo’n bloem voor mij brengt, wordt zandman.”

De soldaat beende onmiddellijk met grote stappen het paleis uit, het pad naar de bergen op.

Even draafde Chou Chou achter hem aan. Maar buiten het paleis minderde hij zijn vaart. Hij riep zijn papegaai, die in een boom op hem zat te wachten.

“Papegaaitje”, zei hij. “Vlieg en haal een takje paarse bergbloemen voor.”

De papegaai vloog weg en kwam niet lang daarna terug met de gevraagde tak. Twee uur later was ook de soldaat terug met een paarse bloem.

Toen hij zag dat Chou Chou hem voor was geweest, riep hij boos:

“Dat was niet eerlijk. Ik heb hem nooit op het bergpad gezien, noch op de berg. Hij moet de bloem ergens anders vandaan hebben gehaald.”

Chou Chou wilde protesteren, maar bedacht dat het gepaster was om te luisteren naar wat de keizer had te zeggen.

De keizer stelde voor om een tweede proef te doen. Hij liet de soldaat en Chou Chou in een toverspiegel kijken. Daarin konden ze zien wat de mensen in het stadje aan de voet van de bergen in hun huizen deden.

In één van de huisjes was een meisje bezig te vegen.

“Jullie krijgen allebei een handvol zand”, zei de keizer. “Wie het meisje het eest in slaap krijgt, wordt zandman.”

De soldaat lachte in zijn vuistje. In het gewone leven was hij soldaat bij de stadswacht. Aan zijn riem hing een grote bos sleutels waarmee hij alle deuren van alle huizen in de stad kon openmaken. Hij vond gemakkelijk de straat en het huis van het meisje. Hij haalde zijn bos sleutels tevoorschijn en begon de één na de ander op het deurslot uit te proberen.

Intussen was Chou Chou ook bij het huis aangekomen. Hij zag de soldaat bij de voordeur staan en besloot het aan de achterkant van het huis te proberen.

Daar was een raam open. Chou Chou pakte zijn bamboefluit en speelde een lieflijke melodie. Het meisje kwam bij het raam staan om te kijken wie daar zo prachtig fluit speelde. Chou Chou nam zijn fluit van zijn lippen en blies een handvol zand in de ogen van het meisje. Geeuwend ging ze op haar slaapmatje liggen. Toen de soldaat eindelijk de voordeur open had, sliep het meisje al.

De keizer had alles kunnen volgen in zijn toverspiegel. Toen de soldaat en Chou Chou terug waren in het paleis, zei hij dat Chou Chou zandman zou worden. De soldaat protesteerde weer heftig. Hij zei dat Chou Chou het meisje had weggelokt uit haar kamer, waardoor hij haar daar niet gevonden had.

“Goed dan”, zuchtte de keizer. “Ik geef jullie een derde proef. Dat is echt de laatste. Wie dan wint, wordt de zandman. Driemaal is scheepsrecht.”

De soldaat riep: “Majesteit, een zandman moet goed kunnen mikken.

Er mag geen zand terecht komen in de oren, neus of hals. Laten we kijken wie het beste kan mikken.”

De soldaat was de beste schutter van de stadswacht. Die eenvoudige dorpsjongen zou het nooit van hem kunnen winnen.

De keizer keek naar Chou Chou.

“Wat vind jij ervan? Zullen we die mikproef doen, of wil je liever wat anders?”

Chou Chou vond het vervelend. Hij won steeds, maar kreeg de baan toch niet.

Maar hij dacht, ik doe het maar, want de aanhouder wint.

Hij zei: “Majesteit, ik vind alles goed. Een zandman is niet voor één gat te vangen.”

De soldaat pakte zijn boog. Hij dacht dat Chou Chou al bij voorbaat had verloren.

Hij wees naar een vlucht vogels die in de verte aan kwam vliegen.

“Zie je die middelste vogel?”, vroeg hij. Hij spande zijn boog. De pijl vloog door de lucht en raakte de vogel.

“Nu jij”, zei de soldaat tegen Chou Chou.

Chou Chou pakte zijn mes. Hij gooide het zo ver in de lucht als hij maar kon.

“Waar mik je op?”, vroeg de soldaat verbaasd.

De keizer ging op zijn tenen staan en rekte zijn nek, maar hij zag het mes niet meer. Hij riep zijn ministers erbij, maar ook die konden het mes niet ontdekken.

Chou Chou zei: “Jullie moeten mijn mes de tijd geven om de maan te bereiken. Daarop heb ik gemikt. Vannacht zullen jullie zien dat het raak is.”

Toen de maan die nacht opkwam, zagen ze dat er een stuk vanaf was.

De keizer feliciteerde Chou Chou. Hij had ook de derde proef gewonnen.

En vanaf die dag sliepen de kinderen weer op tijd, want Chou Chou strooide elke avond zand in hun ogen.

De duif was oud en moe geworden. Hij had een leven vol actie achter zich. Zijn veren die vroeger glansden, waren dof geworden, zijn kwieke vleugelslag was een slappe vertoning. De laatste maanden had hij gemerkt dat hij steeds vaker een dak of een ander hooggelegen punt moest uitzoeken om op adem te komen. En pas als hij een poosje gerust had, kon hij zijn tocht vervolgen.

Hij leefde al een tijdje niet meer in de duiventil op het erf met al die bomen. Dat was nou eenmaal het lot van de oudere dieren. De jongere dieren hadden het zo druk. Ze vonden dat die oudjes hen maar in de weg liepen. Hij had hun gekoer daarover vaker gehoord.

De oude duif had bedroefd teruggekoerd. Waren de jonge duiven vergeten dat zij dankzij de zorg en opoffering van de ouderen grootgebracht waren?

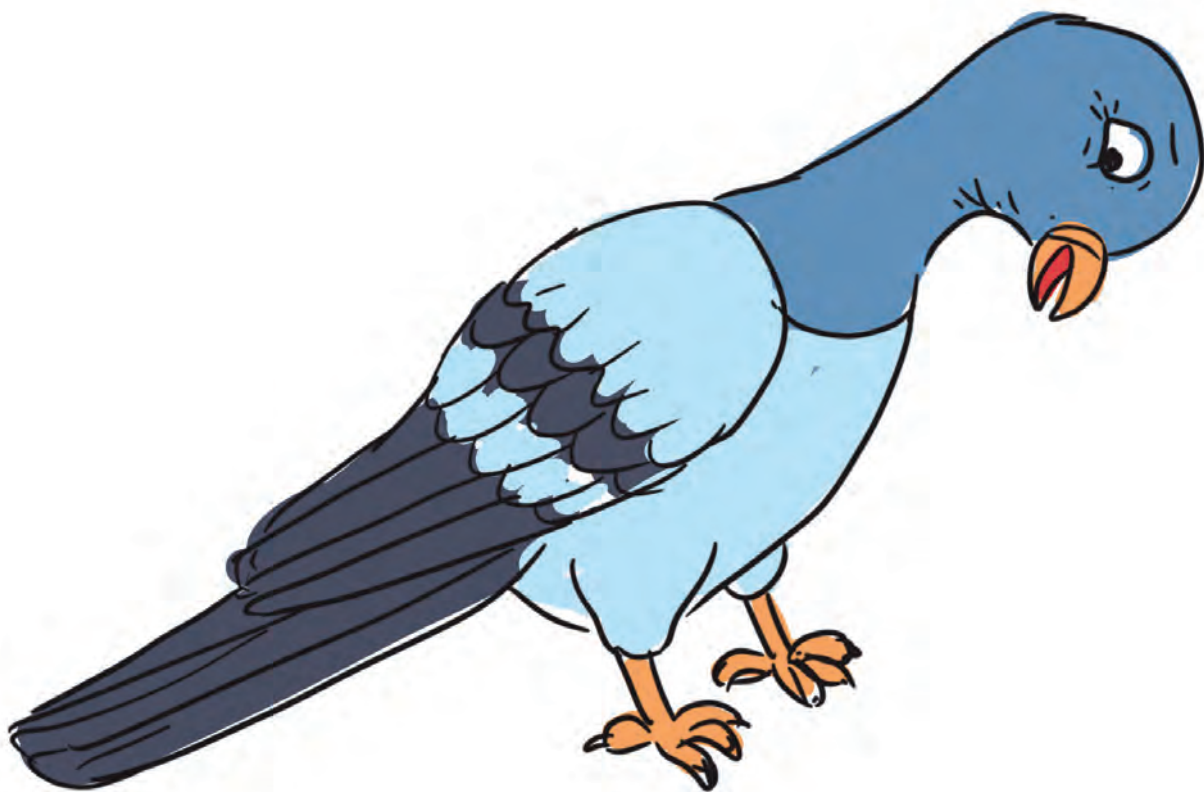
Wie was keer op keer de duiventil uitgevlogen om wat eetbaars voor al die hongerige snaveltjes te gaan halen? En dat nog met het gevaar onderweg in de val van een duivensoepliefhebber te geraken. De oude duif was op een dag maar weggevlogen. De duiventil had hij achter zich gelaten, zonder om te kijken.

Zo was zijn zwerftocht langs de daken, de lantaarnpalen en de bomen begonnen. Wat was de wereld toch groot en mooi. Maar zijn bedroefde stemming maakte dat de duif dit alles niet zag. Hij at slecht en daardoor ging hij nog sneller achteruit. Hij wilde gaan rusten, voor eeuwig, want hij was moe en teleurgesteld door het leven.

De zon ging onder. De duif voelde zijn krachten verminderen. Hij moest weer ergens gaan uitblazen. Daar was een stenen muur, een schutting.

Hij streek op de schutting neer. Even fladderde hij, want hij had bijna zijn evenwicht verloren. Dit zou hem vroeger toch nooit gebeurd zijn!

Het ene erf was leeg en stil en vol onkruid. Het huis was dicht. Daar waren dus al een tijdje geen mensen geweest. De duif draaide zich om naar het andere erf. Niet ver van de schutting zag hij een jongetje en een iets ouder meisje in het zand spelen. Het jongetje leerde pas spreken. Hij moest zo een anderhalf jaar oud zijn. Het meisje was een jaartje ouder en babbelde als een parkietje.

Het jongetje probeerde steeds iets na te zeggen. Ook probeerde hij alles na te doen wat het meisje met haar zandschepje deed.

De duif keek naar de spelende kinderen. Hij had zo vaak naar de kleine mensen gekeken. Hij had die altijd mooi gevonden. Opeens wilde de duif niet weg van hier. Hij vergat zijn vermoeidheid en vloog met nieuwe kracht naar het afdakje, net boven de spelende kinderen.

Het meisje hoorde geklapwiek, keek op en zag de duif.

“Kijk een vogel, een vogel”, zei ze terwijl ze haar schepje neergooide en met opgeheven hoofd opstond. Haar broertje keek ook op.

“Vvvoegel??”, zei hij.

“Papa, papa, kijk een vogel, een vogel.”

De vader van het meisje kwam erbij en zei: “Deze vogel is een duif.”

“O, een duif”, zei het meisje.

“Ddoiff?”, zei het jongetje.

De duif was niet bang voor deze mensen. Hij voelde aan dat ze hem geen kwaad zouden doen. Opeens sprong hij van het afdakje. Vlak bij de kinderen kwam hij op de grond. Het jongetje deinsde een beetje verschrikt achteruit. Het meisje bleef staan en keek met grote ogen naar het beestje.

“Mama, kijk, die duif loopt”, zei het meisje tegen haar moeder, die net met een potplantje naar buiten kwam. Ze bleef staan en keek naar de duif.

“Wat is die tam”, zei ze tegen de vader.

“Volgens mij is hij ziek, want hij ziet er zo vermoeid uit en hij beweegt zo traag.”

Een donkere schaduw maakte zich vanuit een hoek van het huis los en stormde als een gevaarlijke bliksemflits op de duif af.

“Hé, pas op! Kazan nee!”

Het geschreeuw van de vrouw had de vogel op tijd gewaarschuwd.

Een gefladder en de hond beet net mis. De oude duif zat hijgend weer op de schutting. De hond sprong fel blaffend tegen de muur. Dat was één-voor, bijna was de duif verdwenen in de bek van dat bloeddorstige beest.

“Weg Kazan, weg!”, schreeuwde de vrouw.

“Weg Kasjan”, gilte het meisje.

“Wè Kaszjn”, schreeuwde het jongetje.

Kazan droop af met zijn staart tussen de poten, maar net voordat hij de hoek van het huis omging, wierp hij een valse blik naar de duif.

Vóór ze gingen slapen, wilden ze de duif zien. Papa bracht ze even naar buiten. De duif zat niet meer op de schutting, ook niet meer op het afdakje.

Hij zat eronder, op één van de terrastafeltjes. Heel voorzichtig streekte de vader het beest over de kop. Schuchter trok de duif zijn kopje in.

“Hij is bang”, zei het meisje.

“Banggg”, zei het jongetje.

“Kazan heeft hem laten schrikken!”

“Kazjan stout”, zei het meisje.

“Kasjn sjtauwt”, gilde het jongetje.

“Zo, nu naar binnen, die duif gaat ook slapen en jullie ook.”

Net voordat hij zou gaan slapen, hoorde de vader een gegrom en toen een gefladder op het terras. Snel liep hij naar buiten. Kazan rende net weg van het terras. Waar was de duif? Gelukkig, hij was er nog. Het beestje zat verscholen achter een grote stenen bloempot, helemaal in de hoek van het terras.

Zachtjes duwde de vader het beestje tevoorschijn. Steeds dook het angstig terug in de hoek. Opeens fladderde het even en daar stond de duif weer op de terrastafel. Wat zag hij er vermoeid en ziek uit. Vlug pakte de vader hem op. Hij zette hem terug in het veilige hoekje achter de bloempot. Hij plaatste de terrastafel ervoor, liggend, zodat er een muurtje ontstond. Zo kon Kazan niet bij de duif.

De volgende ochtend liep hij naar buiten om te kijken hoe de oude duif het maakte. De duif lag op zijn rug. Zijn twee pootjes staken stijf naar boven.

Snel nam de man een schop en schepte het beest van de grond.

Hij had binnen stemmen gehoord en hij wilde niet, dat de kindertjes die duif zo zouden zien.

Hij liep naar achteren, groef een kuil en deed de oude duif erin. Net toen hij klaar was het gat te dichten, kwam zijn dochtertje naar buiten.

“Waar is die duif?”, vroeg ze.

“Wa-isz doiff?”, vroeg het jongetje.

“Die duif is weggevlogen, hij is ver weg gegaan, naar boven, naar de hemel.”

“O, ver weg nò, ver weg naar de hemel?” vroeg het meisje.

“Ja, ver weg, héél ver weg,” zei de vader.

